

Właściwie Izby Adwokackiej.
w Kielecach

K O D E X
P O S T Ę P O W A N I A   S Ą D O W E G O
K R Y M I N A L N E G O

P R Z E T L U M A C Z O N Y   z   F R A N C U Z K I E G O ,   z   Z L E C E N I A
M I N I S T R A   S P R A W I E D L I W O Ś C I .

przez

*Filipa Jasińskiego Podprokuratora Król.
przy Tryb. Iwszey Inst. D. W.*

STYMAŃSKI
ADWOKAT
w Warszawie

W W A R S Z A W I E

Roku 1810.

---

w Drukarni Xieży Piarów.

H 67⁷

467

K O D E X

POSTĘPOWANIA SĄDOWEGO

KRYMINALNEGO.

PRZEPISY WSTĘPNE.

ARTYKUŁ PIERWSZY.

SKARGA o wymierzenie kar, służy tylko Urzędnikom, którym prawem jest poruczoną.

Skarga o wynagrodzenie szkód zrządzonych przez zbrodnią, występki lub przewinienie (*crime, délit, ou contravention*), służy każdemu kto szkody te poniósł.

2. Skarga publiczna o wymierzenie kar, upada przez śmierć obwinionego. Skarga cywilna o wynagrodzenie szkód zanesioną być może przeciw obwinionemu i reprezentującemu go. Obiedwie upadają przez przedawnienie, iak jest przepisano w Xiędze II. Tytule VII. Dziale V. o Przedawnieniu

3. Skarga cywilna popieraną być może, w tym samym czasie, i przed temiż samemi Sędziami, co i skarga publiczna.

Może być także podaną oddzielnie; w tym przypadku popieranie iéy zawieszono jest, aż do rozsądzania stanowczego skargi publiczney, bądź przed podaniem, bądź w czasie podania skargi cywilney zamiesionéy.

4. Zrzeczenie się skargi cywilney nie może wstrzymywać, ani zawieszać popierania skargi publiczney.

5. Francuz który po za granicą Francyi dopuści się zbrodni, spokoyność Państwa naruszającéy, zbrodni fałszowania pieczęci Państwa, monet krajowych kurs mających, papierów narodowych, papierów bankowych prawem dozwolonych, będzie mógł być zaskarżonym, sądzonym i karanym we Francyi podług przepisów praw francuzkich.

6. Przepis ten będzie mógł być rozciągnięty do cudzoziemców, którzyby jako sprawcy i współnicy podobnych zbrodni zatrzymanemi zostali we Francyi, lub Rząd wydanie ich uzyskał.

7. Francuz który po za granicą Francyi dopuści się zbrodni przeciw Francuzowi, będzie mógł być za powrotem swym śtamtąd, zaskarżonym i sądzonym we Francyi, jeżeli nie był zaskarżonym i sądzonym w kraju obcym, a skrzywdzony Francuz zaskarża go.

XIĘGA PIERWSZA.

O Policji Sądowej i Urzędnikach Policyjnych, którym iest poruczoną.

D Z I A Ł I.

O Policji Sądowej.

8. Policja Sądowa śledzi zbrodnie, występki i przewinienia; zbiera dowody i oddaie przestępców pod Sądy do karania ich przeznaczone

9. Policją Sądową sprawować będą pod Zwierzchnictwem sądów Cesarskich, i według urzędzeń, które poniżey przepisane będą:

Dozorcy polowi i dózorcy leśni.

Kommissarze Policyi.

Burmistrze i Adjunkci Burmistrzów,

Prokuratorowie Cesarscy i ich Zastępcy,

Sędziowie Pokou.

Officyerowie od Zandarmów.

Kommissarze generalni Policyi.

I Sędziowie Instrukcyą trudniący się.

10. Prefekci Departamentowi, i Prefekt Policyi miasta Paryża, mocni będą wszelkie

Akta tak do wyjaśnienia zbrodni, występków i przewinien, iako też oddania sprawców ich stosownie do powyższego Artykułu 8go pod Sąd przyzwoity potrzebne, sami osobiście uskutecznić, lub też każdy z nich, w tém co do niego należy, wezwać Urzędników Policji Sądowej, aby takowe uskuteczнили.

D Z I A Ł II.

O Burmistrzach, Adjunktach Burmistrzów i Kommissarzach Policji.

11. Kommissarze Policji, a w gminach gdzie ich nie masz, Burmistrze, gdy tych nie masz, ich Adjunkci śledzić będą przewinienia policyjne, nawet te, które pod szczególniejszym dozorem Polowych i Leśniczych zostają, z którymi wspólnie, a nawet w przypadku uprzedzenia ich wyłącznie obowiązek ten pełnić mają prawo

Odbierać będą raporta, denuncyacye i zażalenia tyczące się przewinień policyjnych.

W Protokółach tym końcem przez nich sporządzać się mających, wyrażać będą naturę i okoliczności przewinień, czas i miejsce w których popełnione zostały, dowody lub oznaki (*Indices*) przeciw obwinionym.

12. W gminach podzielonych na kilka okręgów, Kommissarze Policji sprawować będą obowiązki te w całym obrębie gminu, w

którym są umieszczeni, i nie będą mogli za-
stawiać się tém, iż przewinienia popełnione
zostały, po za okręgiem szczególnym, nad
którym są przełożonemi Okręgi te nie ście-
śnią ani określają władzy im służący, ale
wskazują tylko granice, w których każdy z nich
szczególniey ciągle i regularnie powinności
swoje pełnić iest obowiązany.

13. Jeżeli który z Kommissarzów Policyi
tegoż samego gminu, z powodu prawnej prze-
szkody, nie będzie w stanie pełnienia swych
obowiązków, Kommissarz Policyi okręgu przy-
ległego winien iest zastąpić go, nie mogąc
spóźnić popełnienia obowiązku tego, o który
zarekwirowanym zostanie, pod pozorem, iż
nie iest najbliższym, lub że przeszkoda nie iest
prawną, lub niedowiedzianą.

14. W gminach gdzie ieden tylko iest
Kommissarz Policyi, i ten z powodu prawnej
przeszkody zostanie w niemożności pełnienia
swych obowiązków, zastąpiony będzie przez
czas ten przez Burmistrza, lub gdzie tego nie
masz, przez Adjunkta Burmistrza.

15. Burmistrze lub ich Adjunkci odeślą
Urzednikowi obowiązki urzędu publicznego
przy Trybunale Policyi pełniącemu, wszelkie
papiery i objaśnienia naypoźniej w przeciągu
trzech dni rachując w to i ten dzień, w którym
dowiedzieli się o czynie od którego postępo-
wanie swoje rozpoczęli.

D Z I A Ł III.

O Dozorcach Polowych i Leśniczych.

16. Dozorcy polowi i leśniczy uważani jako Urzędnicy Policijni, obowiązani będą każdy w obrębie tym, w którym jest przysięgłym, śledzić występki i przewinienia policyjne naruszające własności gruntowe i leśne. Sporządzać będą Protokoły końcem wyjaśnienia natury, okoliczności, czasu, miejsca popełnionych występków i przewinien, iako też dowodów i oznaków, które w téj mierze zebrać będą w stanie.

Śledzić będą rzeczy skradzionych tam, gdzie takowe przeniesionemi zostaną, i zasekweltruią je, nie będą mogli iednakże wchodzić do domów, warsztatów, budynków, dziedzińców i zagród, tylko w przytomności bądź Sędziego pokoju, bądź iego Zastępcy, bądź Kommissarza Policji, bądź Burmistrza miejscowego, bądź też iego Adjunkta, i Protokół który w téj mierze będzie miał być spisany, podpisany będzie przez tego, w którego przytomności sporządzony został.

Będą arestować i odprowadzą przed Sędziego pokoju, lub Burmistrza każdego schwytanego na gorącym uczynku (*flagrant délit*), lub też którego w-każe odgłos publiczny, skoro występki ten pociąga za sobą karę więzienia, lub też cięższą.

Żądać będą w tym celu od Burmistrza, lub Adjunkta jego pomocy wojskowej, który nie będzie mógł iey odmówić.

17. Dozorcy polowi i leśnicy, iżko Urzędnicy policyjni, zofiają pod dozorem Prokuratora Cesarskiego, co nie zmienia bynajmniej podległości ich, w iakiey względem właściwych Przełożonych swych w Administracyi zofiają.

18. Leśnicy Administracyjni, gminów, i Instytutów publicznych oddawać będą Protokoły swoje Konserwatorowi, Inspektorowi lub Pod-inspektorowi lasów, w przeciągu czasu w Artykule 15 ustanowionego;

Urzędnik który odbierze przysięgę, obowiązany będzie uwiadomić o tém Prokuratora Cesarskiego w przeciągu dni ośmiu.

19. Konserwator, Inspektor i Podinspektor zapożywać będą obwinionych, lub też osoby w względzie cywilnym odpowiedzialne, przed Trybunał Policyi poprawczéy.

20. Protokoły Dozorców polowych gminów, i Protokoły Dozorców Polowych i Leśniczych osób prywatnych, oddawane będą, w przeciągu czasu Artykułem 15. przepisanego, Kommissarzowi Policyi gminu miejsca głównego Sądu Pokoju, lub gdzie w gminach nie masz Kommissarza Policyi, Burmistrzowi, skoro iść będzie o proste przewinienia; zaś Prokura-

torowi Cesarowskiemu, gdy iść będzie o występki mogący pociągnąć za sobą karę poprawczą.

21. Jeżeli Protokół ma za przedmiot przewinienie policyjne, dalsze kroki w postępowaniu przedsięwzięte będą przez Kommissarza policyi gminu, który jest głównym miejscem Sądu pokoju, przez Burmistrza, lub gdy tego nie masz przez Adjunkta jego, w gminach zaś gdzie nie masz Kommissarza Policyi, tak iak jest przepisane w dziale I. Tytule I. Xięgi II. Kodexu niniejszego.

D Z I A Ł IV.

o Prokuratorach Cesarских i ich Zastępcach.

O D D Z I A Ł I.

O władzy Prokuratorów Cesarских co do Policyi Sądowej.

22. Prokuratorowie Cesarscy mają obowiązek śledzić te wszystkie występkę, i czynić prawnie przeciw nim, których rozpoznanie bądź do Trybunałów Policyi poprawczey, bądź do Sądów specjalnych (*cours spéciales*), bądź do Sądów Delegacyynych (*cours d'Assises*), należy.

23. Do sprawowania obowiązków Artykułem powyższym wskazanych równie właściwą nają władzę, Prokurator Cesarски miejsca

popelnionéy zbrodni lub występku, miejsca mieszkania obwinionego, iako też miejsca w którym obwiniony będzie się mógł znajdować.

24. Gdy iść będzie o zbrodni lub występki popelnione poza granicą Francyi, w przypadkach Artykułami 5, 6, 7, objętych, dopełnienie obowiązków powyższych należeć będzie do Prokuratora Cesarskiego miejsca, w którym obwiniony będzie się mógł znajdować, lub Prokuratora miejsca, które ostatniém iego wiadomém mieszkaniem było.

25. Prokuratorowie Cesarscy i wszyscy Urzędnicy Policji Sądowéy, będą mieli w czasie urzędowania swego prawo żądać bezpośrednio pomocy woyskowej.

26. Prokurator Cesarski wyręczony będzie w przypadku prawnéy przeszkody przez swego Zastępcę, lub jeżeli kilku ma Zastępców, przez najstarszego z nich. Jeżeli nie ma Zastępcy, zastąpiony będzie przez Sędziego wyznaczonego tym końcem przez Prezesa.

27. Prokuratorowie Cesarscy obowiązani będą, skoro tylko występki dojdzie ich wiadomości, donosić o tém Prokuratorowi generalnemu przy Sądzie Cesarskim, i wykonywać zlecenia iego we wszelkich czynnościach Policji Sądowéy.

28. Ich obowiązkiem będzie dopilnować odesłania, wręczenia i wykonania zaleceń przez

Sędziogo Instrukcyjnego (*juge d' instruction*) wydawanych, a to stosownie do przepisów poniżey w Dziale o Sędziach Instrukcyjnych ustanowionych.

O D D Z I A Ł II.

Sposób postępowania Prokuratorów Cesar- skich w ich urzędowaniu.

29. Wszelkie władze krajowe, iako też Urzędnicy publiczni, którzyby w czasie urzędowania swego, powzięli wiadomość o zbrodni iakiey, lub występku, obowiązani będą donieść o tem natychmiast Prokuratorowi Cesarskiemu przy Trybunale w obrębie Jurysdykcyi, którego zbrodnia ta lub występki popełnieni były, lub też w obrębie którego obwiniony mógłby być wynaleziony, i przesłać Urzędowi temu wszelkie w téy mierze objaśnienia, protokoły i akta.

30. Każdy ktoby był świadkiem przestępstwa, zagrażającego bezpieczeństwu publicznemu, życiu lub własności osób szczególnych obowiązany będzie podobnież uwiadomić o tém Prokuratora Cesarskiego, bądź miejsca popełnioney zbrodni lub występku, bądź też miejsca w którym obwinionego znaleźć będzie można.

31. Denuncyacje sporządzone będą przez Denuncyantów, lub ich szczególnych Pełnomocników, lub też przez Prokuratora Cesarzkiego, jeżeli ten o to rekwirowanym będzie; podpisane będą zawsze na każdéj karcie przez Prokuratora Cesarzkiego, przez Denuncyantów, lub ich pełnomocników.

Jeżeli Denuncyanci lub ich Pełnomocnicy, nie umieją lub nie chcą się podpisać, wzmianka o tém uczyniona będzie.

Plenipotencya dołączona będzie zawsze do Denuncyacji, i Denuncyant będzie mógł żądać wydania sobie, na swój iednakże koszt, kopie Denuncyacji.

32. We wszystkich przypadkach świeżo popełnionego występku (flagrant délit) skoro czyn jest z rodzaju tych, które pociągają za sobą karę dręczącą lub hańbiącą, Prokurator Cesarzki uda się niezwłocznie na miejsce w którym czyn ten dopełiony został, dla spisania protokołów potrzebnych do wyjaśnienia istoty występku, (*corps du délit*) stanu iego, stanu miejsce, i dla przyjęcia zeznań osób pod ówczas przytomnych, lub też mogących dać jakowe obświadczenia.

Prokurator Cesarzki uwiadomi o udaniu się swém na miejsce Sędziego Instrukcyjnego, nie będąc iednak obowiązany czekać na przybycie iego dla przedsięwzięcia czynności w niniejszym dziale przepisanych.

33. Prokurator Cesarski będzie mógł także, w przypadku poprzedzają ego Artykułu przywołać do protokołu swego krewnych, sąsiadów lub służących, którzyby byli w stanie dać objaśnienia względem dopełnionego czynu; przymie zeznania ich, które ciż podpiszą; zeznania przyjęte w skutku niniejszego i poprzedzającego Artykułu podpisane będą przez sirony; lub w przypadku gdyby podpisać nie chciały, zrobiona będzie o tém wzmianka.

34. Będzie mógł nakazać, żeby nikt nie wychodził z domu, lub oddalał się z mieysca, aż po ukończeniu Protokołu.

Ktobykolwiek rozkaz ten przestąpił, jeżeli będzie mógł być przytrzymany, osadzony zostanie w areszcie policyynym: kara iakiej za uchybienie to podpadnie, wskazaną będzie przez wyrok Sędziego I strukcyynego, na wnioski Prokuratora Cesarskiego. po przywołaniu i wysłuchaniu przestępującego; lub też zaocznie jeżeli nie stawa, a to bez żadney innéj formalności i terminu, i bez opozycyi i apellacyi.

Kara nie będzie mogła przechodzić dziesięciodniowego więzienia lub 100. franków w pieniądzech.

35. Prokurator Cesarski zabierze broń i to wszystko o czém dorozumiewać się będzie można, iż służyło lub przeznaczone było do popełnienia zbrodni lub występku, równie iak

i to wszystko co będzie mogło być uważane za zrządzone przez zbrodnią lub występki, nakoniec to wszystko co będzie mogło służyć do odkrycia prawdy ; wezwie obwinionego do tłumaczenia się względem rzeczy zabranych, które mu okazanemi będą: zapisze to wszystko do Protokołu, który podpisany będzie przez obwinionego, lub zapisane w nim, jeżeli obwiniony podpisać się nie chce.

36 Jeżeli zbrodnia lub występki jest tego rodzaju, iż według podobieństwa do prawdy, dowody o nich powziąć można z papierów lub innych narzędzi i efektów w posiadaniu obwinionego będących. Prokurator Cesarski uda się natychmiast do pomieszkania obwinionego, końcem wyszukania tamże przedmiotów, które za potrzebne uzna do odkrycia prawdy.

37. Jeżeli w mieszkaniu obwinionego znajdują się papiery, lub efekta do przekonania jego (*conviction*) lub uniewinnienia (*de charge*) służyć mogące, Prokurator Cesarski spisze w téj mierze Protokół, i zabierze rzeczony papiery i efekta.

38. Rzeczy zabrane, jeżeli będzie można, będą pozamykane i opieczętowane, jeżeli zaś nie można położyć na nich napisu, ułożone zostaną w naczynie lub worek, do którego Prokurator Cesarski przywiąże kartkę, i tę przypieczętuje swoją pieczęcią.

39. Czynności Artykułami poprzedzającymi przepisane skutecznionemi będą w przytomności obwinionego, jeżeli ten przyaresztowany został; jeżeli zaś nie chce lub nie może być onym przytomnym, w przytomności Pełnomocnika, którego sobie mianować może. Rzeczy zabrane okazanemi *in situ* będą dla rozpoznania ich i zaparafowania, jeżeli to dopełnione być może; a gdyby tego uczynić nie chciał, zrobiona o tém będzie wzmianka w protokule.

40. Prokurator Cesarski każe w przypadku świeżo popełnionego występku, gdy czyn będzie z rodzaju tych, które pociągają za sobą karę dręczącą lub hańbiącą, przyaresztować obwinionych przytomnych, przeciw którym znaczne byłyby oznaki

Jeżeli obwiniony nie jest przytomny, Prokurator Cesarski wyda rozkaz przyłtawienia go, rozkaz ten zwać się będzie rozkazem przyprowadzenia (*Mandat d'amener*).

Denuncyacya sama nie stanowi jeszcze dostatecznej preumpcyi do wydania rozkazu tego, przeciw osobie mającej zamieszkanie.

Prokurator Cesarski indagować będzie natychmiast przyprowadzonego mu obwinionego.

41. Występek teraz właśnie popełniający się, lub dopiero co popełniony, zowie się występkiem świeżo popełnionym (*flagrant delit*). Uważany będzie za występpek świeżo

popelniony, przypadek gdy obwiniony wskazany jest przez ogłos publiczny, iako też gdy się zaistnie obwinionego przy rzeczach, broni, narzędziach, lub papierach, które domyślać się każą, iż on jest sprawcą lub współnikiem, byleby to tylko stało się w czasie bliskim popelnionego występku.

42. Protokoły Prokuratora Cesarskiego, w skutku Artykułów poprzedzających sporządzać się mające, sporządzanemi będą w przytomności i z podpisem Kommissarza Pobluyi, gminu popelnionego występku, lub Burmistrza lub też Adjunkta burmistrza, lub też dwóch Obywatelów w tymże gminie zamieszkałych. Będzie mógł iednakże Prokurator Cesarski protokoły spisać bez przytomności świadków, jeżeli o nich w tym momencie postarać się nie będzie można.

Każda karta protokołu podpisaną będzie przez Prokuratora Cesarskiego, równie iak i przez osoby jemu assystujące. W przypadku gdyby nie chciały lub nie mogły się podpisać, zapisane to będzie w protokule.

43. Prokurator Cesarski przybierze sobie w potrzebie, iedną lub dwie osoby, mogące bydz z kunsztu swego, lub rzemiosła uważane za zdolne do rozpoznania natury i okoliczności zbrodni lub występku.

44. Jeżeli idzie o śmierć gwałtowną, lub taką któręj przyczyna jest niewiadomą, i

podeyrzaną, Prokurator Cesarski przybierze sobie do asyflencyi jednego lub dwóch Urzędników zdrowia, którzy sporządzą raport swój względem przyczyn śmierci i stanu ciała.

Osoby w przypadkach Artykułem niniejszym i poprzedzającym objętych przybrane, wykonają przed Prokuratorem Cesarskim przysięgę na to, iako Rapport uczynią i zdanie swoje dadzą, tak iak im honor i sumnienie ich każe.

45. Prokurator Cesarski prześle niezwłocznie Sędziemu Instrukcyjnemu protokoły, akta, papiery i dokumenta spisane lub zabrane stosownie do artykułów poprzedzających, końcem postąpienia tak iak przepis no będzie w Dziale o *Sędziach Instrukcyjnych*; obwiniony zostanie iednak pod strażą Sądową tak, iżby w każdym czasie rozkaz przyprowadzenia go mógł być uskuteczmony, (*en état de mandat d'amener*).

46. Attrybucye przepisami powyższemi Prokuratorowi Cesarskiemu na przypadek świeżo popełnionego występku nadane, służć mu będą również w przypadku innego rodzaju występków lub zbrodni, lecz popełnionych wewnątrz domu iakiego, skoro gospodarz tego domu domagać się będzie, żeby Prokurator takowe wyświecił

47. Wyjąwszy przypadki w Artykułach 32 i 46. wymienione, Prokurator Cesarski, uwiad-

domiony bądź przez denuncyacyą, bądź innym jakim sposobem, o popełniony w okręgu tego zbrodni lub występku, lub też o znaydowanemu się tamże osoby obwinioney o nie, obowiązany będzie rekwirować Sędziego Instrukcyjnego, aby wydał zalecenie do rozpoczęcia instrukcyi, a nawet, aby się udał, jeżeli potrzeba wypadnie, na miejsce, końcem spisania tam wszelkich Protokółów potrzebnych, iak to przepisano będzie w *Dziale o Sędziach Instrukcyjnych*.

D Z I A Ł V.

O Urzędnikach Policynych Prokuratorowi Cesarskiemu do pomocy przeznaczonych.

48. Sędziowie pokoju, Officerowie Żandarmów Kommissarze generalni Policyni, przyjmować będą denuncyacye zbrodni i występków popełnionych w miejscach tych w których swoje zwyczajne obowiązki pełnią.

49. W przypadkach świeżo popełnionego występku, lub w przypadkach zaszłego ze strony gospodarza domu żądania, spisywać będą Protokoły, przyjmować zeznania świadków, zwiedzać miejsca i sporządzać inne akta, które w rzeczonych przypadkach do władzy Prokuratorów Cesarских należą, a to wszystko podług formy i przepisów w *Dziale o Prokuratorach Cesarских* ustanowionych.

50. Burmistrze, Adjunkci Burmistrzów i Kommissarze Policji przyjmować będą również denuncyacye, i uskutecznić akta w Artykule poprzedzającym wymienione, stosując się do tych samych przepisów.

51. W przypadkach zniższenia się Prokuratorów Cesarskich z Urzędnikami Policji Artykułami poprzedzającymi wymienionymi, Prokurator Cesarski odbywać będzie akta do Policji Sądowej należące; jeżeli zaś uprzedzonym został, będzie mógł sam dalsze postępowanie przedsięwziąć, lub upoważnić Urzędnika który toż rozpoczął do kontynuowania onego.

52. Prokurator Cesarski pełniący obowiązki urzędu swego w przypadkach Artykułami 32 i 46 oznaczonych, mocen będzie, jeżeli to uzna za użyteczne i potrzebne, zlecić któremu z Urzędników Policji do pomocy mu przeznaczonych uskutecznienie części aktów urzędowi jego właściwych.

53. Urzędnicy Policji do pomocy przeznaczeni, odsyłać będą niezwłocznie Denuncyacye, Protokoły i inne akta przez nich z mocy służącej im władzy działane, Prokuratorowi Cesarskiemu, który obowiązany będzie roztrząsnąć natychmiast dzieło w téj mierze sporządzone, i odesłać je Sędziemu Instrukcyjnemu z rekwizycją, iaką uczynić za rzecz przyzwoitą osądzi.

54. Jeżeli Urzędnicy policyjni odbiorą Denuncyacye zbrodni takich lub występków, których bezpośrednio wyjaśnienie do władzy ich nie należy, obowiązani będą przysyłać je również niezwłocznie Prokuratorowi Cesar-skiemu, a ten odeśle je Sędziemu Instrukcyj-nemu wraz z wnioskami swemi.

D Z I A Ł VI.

o Sędziach Instrukcyjnych.

O D D Z I A Ł I.

o Sędziu Instrukcyjnym.

55. W każdym okręgu gminnym, bę-dzie jeden Sędzia Instrukcyjny. Wybrany bę-dzie z pomiędzy Sędziów Trybunału cywilne-go przez Jego Cesarską Mość na lat trzy: będzie mógł być zostawiony na czas dłuższy, i zachowa miejsce swoje w Sądzie cywilnym onemu z porządku Installacyi jego służące.

56. W okręgach, w którychby tego po-trzeba było ustanowiony będzie drugi Sędzia Instrukcyjny; ten będzie członkiem Trybunału cywilnego. W Paryżu będzie sześciu Sędziów Instrukcyjnych.

57. Sędziowie Instrukcyjni co do obo-wiązku Policyi Sądowej, zostawać będą pod dozorem Prokuratora generalnego Cesarskiego.

58. Jeżeli w miastach, w których tylko jeden jest Sędzia Instrukcyjny, tenże jest nieprzytomnym, chorym lub inna iaka prawna zajdzie go przeszkoda, Trybunał I^{wszey} Instancyi wyznaczy do zastąpienia go z grona swego jednego z Sędziów.

O D D Z I A Ł II.

Obowiązki Sędziego Instrukcyjnego.

P R Z E D Z I A Ł I.

O przypadkach świeżo popełnionego występku.

59. Sędzia Instrukcyjny może we wszystkich przypadkach za świeżo popełniony występki uważanych, bezpośrednio i sam odbywać wszelkie akta do władzy Prokuratora Cesarskiego należące, zachowując przepisy w Dziale o Prokuratorach Cesarskich, i ich Zastępcach ustanowione. Sędzia Instrukcyjny może żądać przytomności Prokuratora Cesarskiego, nie spóźniając jednakże czynności w rzeczonym Dziale przepisanych.

60. Skoro występki świeżo popełniony wyjaśnionym już będzie, i Prokurator Cesarski Akta i papiery Sędziemu Instrukcyjnemu prześle, Sędzia Instrukcyjny obowiązany będzie niezwłocznie całkowite postępowanie rozstrząsnąć.

Może wszystkie akta, lub też niektóre z nich, któreby mu się nie okazałyby użytecznymi być zdawały, inaczej sporządzić.

PRZEDZIAŁ II.

o Instrukcyi.

§ I.

Urządzenia ogólne.

61. Wyiąwszy przypadki świeżo popełnionego występku, Sędzia Instrukcyiny nie będzie się mógł zająć żadnym aktem w Instrukcyi i dalszem popieraniu sprawy bez poprzedniczego zawiadomieniu Prokuratora Cesarского o postępowaniu jakie przedsięwziąć zamysła. Winien mu podobnież dzieło postępowania swego, gdy to ukończone będzie komunikować; Prokurator zaś uczyni rekwizyce jakie uzna za przyzwoite, i nie będzie mógł dzieła tego dłużej nad dni trzy zatrzymać.

Będzie iednakże Sędzia Instrukcyiny mocen wydać, gdzie tego potrzeba wypadnie, rozkaz przyprowadzenia, a nawet rozkaz przyaresztowania (mandat de dépôt) bez poprzedniczych wniosków Prokuratora Cesarского.

62. Jeżeli Sędzia Instrukcyiny schodzić będzie na miejsca, będzie mu zawsze towa-

rzyszył Prokurator Cesarski i Pisarz Trybunału.

§. II.

o Zażaleniach (Des Plaintes).

63. Każdy mieniący się być przez zbrodnią lub występkiem skrzywdzonym, będzie mógł zażalić się, i ustanowić Powodztwo swoje cywilne (se constituer partie civile), przed Sędzią Instrukcyjnym, bądź miejsca popełnionej zbrodni lub występku, bądź miejsca mieszkania obwinionego, bądź też miejsca w którymby ostatni mógł być wynaleziony.

64. Zażalenia któreby do Prokuratora Cesarskiego podane były, przesłane zostaną przez niego sędziemu Instrukcyjnemu z wnioskami, te zaś któreby podane były do Urzędników Policji do pomocy Prokuratorowi Cesarskiemu przeznaczonych, odesłane będą przez nich Prokuratorowi Cesarskiemu, a ten również z wnioskami swemi prześle je Sędziemu Instrukcyjnemu.

W materyach Policji poprawczyj skrzywdzona strona będzie się mogła udać prosto do Trybunału Policji poprawczej, w sposobie poniżej przepisany.

65. Przepisy Artykułu 31. tyczące się Denuncyacji, ściągają się mają i do zażaleń.

66. Skarżący się nie będą uważani za strony Process cywilny formujące, jeżeli tego formalnie nie oświadczą, bądź w zażaleniu, bądź przez Akt późniejszy; lub jeżeli w pierwszym lub drugim nie położą konkluzji o wynagrodzenie szkód wszelkich; będą mogli zrzec się zażalenia swego w ciągu 24 godzin; w przypadku zrzeczenia się nie są obowiązani do ponoszenia żadnych kosztów od momentu w którym zrzeczenie się to wręczoném zostanie, co się jednak nie rozciąga do wynagrodzenia wszelkich szkód, jeżeli jakie obwinionym zrządzone zostały.

67. Skarżący mogą rozpocząć Process cywilny w każdym stanie sprawy aż do ukończenia dyskusji; lecz w żadnym przypadku, odstąpienie ich po zapadłym wyroku ważném byź nie może, chociażby nawet nallapilo w przeciągu 24. godzin od czasu oświadczenia ich, iż rozpoczynają process cywilny.

68. Każda strona Proces cywilny rozpoczynająca, a nie mieszkająca w tym okręgu gminnym, w którym się odbywa Instrukcja, obowiązana będzie obrać tamże zamieszkanie przez Akt spisany w kancelaryi Trybunału.

W przypadku nieobrania zamieszkania, strona cywilna nie będzie mogła zarzucać niewręczenia przeciw Aktom któreby iey powinny były w czasie prawem przepisany byź wręczonemi.

69. Gdyby Sędzia Instrukcyjny nie był ani Sędzią miejsca popełnionej zbrodni lub występku, ani miejsca mieszkania obwinionego, ani też miejsca w którymby ten był wynaleziony, odeśle skargę do tego Sędziego Instrukcyjnego, który onę rozpoznawać jest mocen.

70. Sędzia Instrukcyjny przyzwoity za-
decyduje komunikacją onej Prokuratorowi
Cesarskiemu, końcem podania przez tego wnio-
sków, iakie wypadać będą.

§. III.

O słuchaniu świadków.

71. Sędzia Instrukcyjny każe przypoznać przed siebie o-ooby, któreby mu bądź przez Denuncyacyą lub zażalenie, bądź przez Prokuratora Cesarskiego lub innym sposobem, iako mające wiadomość o zbrodni, występku lub też ich okolicznościach wskazanemi były.

72. Świadkowie przypozwanemi będą przez Burgrabiego, lub też upoważnionego do tego wojskowego (agent de la force publique) na żądanie Prokuratora Cesarskiego.

73. Słuchani będą oddzielnie, i nie w przytomności obwinionego, przez Sędziego Instrukcyjnego, któremu asystować będzie iego Pisarz.

74. Przed zeznaniem okażą zapozew wydany im do złożenia świadectwa, i zapisane to zostanie w Protokule.

75. Świadkowie wykonają przysięgę na to, iako zupełną prawdę, i samę tylko prawdę powiedzą; Sędzia Instrukcyiny wypyta się ich o imiona, przezwiska, wiek, stan, sposób życia, mieszkanie ich, czyli są służącymi, krewnymi, lub powinowatemi stron, i w jakim stopniu: pytania i odpowiedzi świadków zapisane będą w Protokule.

76. Zeznania podpisane będą przez Sędziego, Pisarza i świadka, po przeczytaniu mu onych, i oświadczeniu iego, iako przy nich obficie. Jeżeli świadek nie chce lub nie może podpisać, uczyniona będzie o tém wzmianka.

Każda strona takowego Protokołu Inkwizycyi podpisana będzie przez Sędziego i Pisarza.

77. Formalności trzema poprzedzającemi Artykułami przepisane, zachowane będą pod karą 50 franków na Pisarza, a nawet, jeżeli wypadnie, pod rygorem pociągnięcia do odpowiedzialności Sędziego, jeżeli takowego winnym się stanie.

78. Dodatku nad wierszem żadnego robić nie będzie można; wymazywania i odsyłki zatwierdzone i podpisane będą przez Sędziego Instrukcyinego, przez Pisarza i świadka, pod karami w Artykule poprzedzającym przepisa-

nemi Dodatki, odsyłki i wymazywania nie zatwierdzone. uważane będą za niebyłe.

79. Dzieci obojga płci, nie mające lat piętnastu, będą mogły być słuchane w formie prosteo oświadczenia, i bez wykonania przysięgi.

80. Każdy zapozwany do złożenia świadectwa, winien będzie stawie się i zadosyć uczynić zapozwaniu, inaczey będzie mógł być do tego zagnanym przez Sędziego Instrukcyjnego, który na wnioski Prokuratora Cesarzskiego, bez innéy formalności i terminu, i bez apellacyi skaże tym końcem, przez wyrok na karę nie przechodzącą 100. franków, i będzie mógł zalecić, aby zapozwany przez arezt przymuszony został do stawienia się w celu złożenia świadectwa.

81. Gdy świadek skazany na powyższą karę pieniężną, za pierwszém niestawieniem się, stawiając na zapozew drugi okaże Sędziemu Instrukcyjnemu usprawiedliwiające go z tego przyczyny prawne. będzie mógł być na wnioski Prokuratora Cesarzskiego uwolnionym od kary.

82. Wynagrodzenie przez świadka żądane, ustanowioném będzie przez Sędziego Instrukcyjnego.

83. Skoro zaświadczeniem Urzędnika zdrowia udowodnioném będzie, iż świadkowie w niemożności stawienia się na wydany im za-

pozew zostałą, Sędzia Instrukcyjny uda się do ich mieszkania, jeżeli mieszkają w tym samym powiecie Jurysdykcji Sądu pokoju, w którym Sędzia Instrukcyjny ma swoje zamieszkanie.

Jeżeli zaś świadkowie mieszkają po za tym powiatem, Sędzia Instrukcyjny będzie mógł polecić Sędziemu Pokoju mieszkania odebranie świadectwa, i prześle mu noty i objaśnienia wykazujące fakta względem których świadkowie zeznawać będą nich.

84. Jeżeli świadkowie mieszkają po za okręgiem Jurysdykcji Sędziego Instrukcyjnego, Sędzia ten rekwirować będzie Sędziego Instrukcyjnego okręgu, w którym świadkowie mieszkają, aby się do nich udał dla odebrania świadectwa.

Gdyby świadkowie nie mieszkali w powiecie rezydencji Sędziego Instrukcyjnego, który zarekwirowanym został, ostatni będzie mógł polecić Sędziemu pokoju mieszkania ich odebranie świadectwa, iak to powiedziane jest w Artykule poprzedzającym.

85 Sędzia który odbierze świadectwa w skutku powyższych Artykułów 83 i 84. odeśle je zapieczętowane Sędziemu Instrukcyjnemu Trybunału przed którym toczy się sprawa.

86. Gdyby świadek do którego udaie się Sędzia, w przypadkach trzema poprzedza-

iącemi Artykułami objętych, nie był w nie-
możności stawienia się na wydany mu zapo-
zew, Sędzia wyda rozkaz przyaresztowania
świadka i urzędnika zdrowia, który wyżéy
wzmiankowane zaświadczenie wydał

Karę na podobny przypadek przepisaną,
ustanowi Sędzia Instrukcyiny tegoż miejsca,
na wniosek Prokuratora Cesarskiego w sposo-
bie Artykułem 80tym oznaczonym.

§. IV.

*O dowodach na piśmie i przedmiotach
do przekonania służyć mogących, (Pièces
de Conviction.)*

87. Sędzia Instrukcyiny jeżeli o to re-
kwirowanym będzie, uda się, a nawet z urzę-
du będzie się mógł udać do mieszkania ob-
winionego, dla wyszukania tamże papierów,
effektów, i w ogólności wszelkich przedmio-
tów, któreby do odkrycia prawdy służyć
mogły.

88. Będzie mógł podobnież Sędzia In-
strukcyiny zeyść na inne miejsca, któreby
podpadały podeyrzeniu, że tam ukryto
przedmioty w Artykule poprzedzającym wy-
mienione.

89. Przepisy Artykułami 35. 36. 37. 38
i 39. objęte, tyczące się zabrania przedmio-

tów, które wyszukiwać mocen jest Prokurator Cesarski w przypadkach świeżo popełmonego występku, służyć mają razem i dla Sędziów Instrukcyjnych.

90. Jeżeli papiery i efekta, których wyszukania potrzeba będzie, po za okręgiem Jurysdykcyi Sędziego Instrukcyjnego znajdują się, ośiatni rekwirować będzie Sędziego Instrukcyjnego miejsca, gdzie się te znajdować będą mogły. aby przedsięwziął czynności Artykułami poprzedzającemi przepisane.

D Z I A Ł VII.

O rozkazach stawienia się przyareztowania przyprowadzenia i osadzenia w areście policyjnym (Des mandats de comparition de d'épôt, d'amener et d'arriét).

91. Jeżeli obwiniony jest zamieszkały i faktum będzie z rodzaju tych, które iedynie karę poprawczą za sobą pociągają; będzie mógł Sędzia Instrukcyjny, jeżeli to uzna za potrzebne, wydać do obwinionego tylko rozkaz stawienia się; wolno mu iednakże zmićć go po uczynionéy z obwinionego indagacyi, na rozkaz taki iaki wypadać będzie.

Jeżeli obwiniony nie stawia się, Sędzia Instrukcyjny wyda rozkaz przyprowadzenia go.

Wyda również rozkaz przyprowadzenia osoby, iakiegokolwiek bądź stanu, jeżeli jest obwiniona o występki pociągający za sobą karę dręczącą lub hańbiącą.

92. Może także wydać rozkazy przyprowadzenia świadków którzy nie zechcą się stawić na wydany im zapowiedz, stosownie do Art: 80; a to mimo kary w tymże Artykule przepisanej.

93. W przypadku gdzieby wydany był rozkaz stawienia się, rozpocznie indagacją natychmiast; gdzieby zaś wydany był rozkaz przyprowadzenia, najpóźniej we 24 godzin.

94. Jeżeli faktum pociągać będzie za sobą karę hańbiącą, lub dręczącą lub też więzienie poprawcze, będzie mocen po przesłuchaniu obwinionego i wysłuchaniu Prokuratora Cesarzkiego, wydać rozkaz osadzenia w areszcie policyjnym w sposobie po niżej przepisany.

95. Rozkazy stawienia się, przyprowadzenia i przyaresztowania, podpisane będą przez tego, który je wydał, i opatrzone pieczęcią jego.

Obwiniony będzie w nich wymieniony i opisany, iak tylko najwyraźniej podobna będzie.

96. Też same formalności zachowane będą co do rozkazu osadzenia w areszcie; lecz rozkaz ten zawierać będzie nadto wymie-

nienie czynu, z powodu którego wydany został, i zacytowanie prawa które czyn ten za zbrodnią lub występkiem uznaie

97. Rozkaz stawienia się, przyprowadzenia, przyaresztowania, lub osadzenia w areszcie, wręczone będą przez Burgrabiego lub wojskowego policyjnego, który okaże ie obwinionemu, i zostawi mu onych kopią Rozkaz osadzenia w areszcie, okazany będzie obwinionemu, gdyby ten nawet już był przyaresztowany, i zostawiona mu będzie onego kopia.

98. Rozkazy przyprowadzenia, stawienia się, przyaresztowania i osadzenia w areszcie, wykonalnemi będą na całym Territorium Cesarstwa

Jeżeli obwiniony znajdować się będzie po za okręgiem Jurysdykcji Urzędnika, który rozkaz przyaresztowania lub osadzenia w areszcie wydał, zaprowadzony zostanie przed Sędziego pokoju, lub jego Zastępcę, lub gdyby tych nie było, przed Burmistrza lub Adjunta burmistrza, lub też Kommissarza policyjnego, który zawzięcie rozkaz nie mogąc tamować exekucyi jego.

99. Obwiniony który nie będzie posłusznym rozkazowi przyprowadzenia, lub też który oświadczywszy, iż gotów jest onemu uleść, zechce uciekać, powinien być do zadosyć uczynienia zmuszony.

Exekwuiący rozkaz przyrowadzenia u-
żyte w przypadku potrzeby pomocy wojsko-
wey mreysca naybliższego Pomoc ta udzieloną
bydź winna natychmiał za okazaniem rekwi-
zycyi w rozkazie przyrowadzenia za warty.

100. Jeżeliby jednak po upłynieniu dwóch
dni od daty wydania rozkazu przyrowadze-
nia, obwiniony znajdował się po za okręgiem
urzędowania tego urzędnika, który rozkaz
wydał, i w odległości większej nad pięć my-
ryametów od mieszkania tegoż Urzędnika,
nie będzie mógł bydź zniewalanym do ulega-
nia rozkazowi, lecz naówczas Prokurator Ce-
sarski okręgu tego, w którym obwiniony zna-
leziony będzie, i przed którego przyprowa-
dzony zostanie, wyda rozkaz przyaresztowania
go, na mocy którego zatrzymany zostanie w
areszcie.

Rozkaz przyrowadzenia powinien konie-
cznie bydź wykonanym, bez względu na czas
lub odległość miejsca w którym obwiniony
znaleziony zostanie; jeżeli go zařtano opatrzo-
nego w efekta, papiery lub narzędzia każące
się dorozumiewać, iż iest sprawcą, lub współ-
nikiem zbrodni lub wylępku, z powodu któ-
rych iest śledzonym.

101. W przeciągu 24 godzin od wyko-
nania rozkazu przyaresztowania, Prokurator
Cesarski, który rozkaz tenże wydał, uwia-
domi o tém Urzędnika, który wydał rozkaz

przy -

przyrowadzenia, i prześle mu Protokoły, jeżeli jakie spisane zostały.

102. Urzędnik który wydał rozkaz przyrowadzenia obwinionego, i któremu papiery tym sposobem są przesłane, zakomunikuje w przeciągu równegoż czasu wszystko Sędziemu Instrukcyjnemu przy którym urząd swój sprawuje, Sędzia ten stosować się będzie do przepisów Artykułu 90.

103. Sędzia Instrukcyjny bądź bezpośrednio, bądź też z odesłania w skutku Artykułu 90. sprawą trudniący się, prześle pod pieczęcią Sędziemu Instrukcyjnemu miejsca w którym obwiniony wynaleziony został, rzeczy, noty i objaśnienia tyczące się występku, końcem wyprowadzenia indagacyi z obwinionego.

Wszystkie te papiery i rzeczy odesłane będą potem również na powrót, wraz z wyprowadzoną indagacją.

104. Jeżeli w ciągu Instrukcyi, Sędzia trudniący się sprawą, wyda rozkaz osadzenia w areszcie, będzie mógł zarazem w tymże rozkazie zalecić, żeby obwiniony przeprowadzony został do domu aresztu policyjnego, miejsca tego, w którym odbywa się instrukcyja.

Jeżeli zaś w rozkazie osadzenia w areszcie, nie zostało wymienione, iż obwiniony w ten sposób przeprowadzony być ma, wówczas tenże zostanie w domu aresztu policyjnego tego okręgu, w którym był wynaleziony, aż

do decyzji Izby Radnéy, stosownie do poniższych Artykułów 127 128. 129. 130. 131. 132. 133 nastąpić mianéy.

105. Jeżeli obwiniony przeciw któremu wydany został rozkaz przyprowadzenia nie może wydz wynaleziony, rozkaz ten okazany będzie Burmistrzowi lub Adjunktowi, lub też Kommissarzowi Policji gminu mieszkania obwinionego.

Burmistrz, Adjunkt jego, lub Kommissarz policji, zawzięte oryginał tego Aktu wręczenia.

106. Każdego przełożonego nad siłą zbroyną, a nawet wszelkiej innéy osoby obowiązkiem będzie złożyć na gorącym uczynku postrzeżonego, lub przez ogłos publiczny wskazanego, lub też w przypadkach świeżo popełnionym występkiem zrównanych pojąć, i przed Prokuratora Cesarskiego odprowadzić, do czego nie będzie potrzeba rozkazu przyprowadzenia, jeżeli zbrodnia lub występok karę dręczącą lub hańbiącą za sobą pociąga.

107. Na okazanie rozkazu przyaresztowania, obwiniony przyjęty będzie do domu areztu ustanowionego przy Trybunale policji poprawczéy, i tamże zatrzymany; a dozorca domu areztu wyda Burgrabiemu lub też wojskowemu exekucyą rozkazu tego po-

leconą sobie mającemu. zaświadczenie na to iako obwiniony oddany został.

108. Uzędnik do exekucyi rozkazu przyaresztowania lub osadzenia w areszcie przeznaczony, przybierze sobie dostateczną pomoc wojskową, aby obwiniony nie mógł uciec z pod prawa.

Pomoc ta wziętą będzie z miejsca najdogodniejszego względem miejsca tego, w którym rozkaz osadzenia w więzieniu, lub przyaresztowania ma być do skutku przywiedzionym; i udzieloną będzie na rekwizycją bezpośrednio do Kommandanta uczynioną, a rozkazem obiętą.

109. Jeżeli obwiniony nie będzie mógł być poimany, rozkaz osadzenia w areszcie wręczony będzie w jego ostatnim zamieszkaniu, i spisany będzie Protokół względem śledzenia go.

Protokół ten sporządzony będzie w przytomności dwóch najbliższych sąsiadów obwinionego, których oddawca rozkazu zastrzeżenie; ci podpiszą go, lub jeżeli nie chcą lub nie mogą podpisać, wzmianka o tém uczynioną będzie, równie iak i o wezwaniu tym końcem zrobioném.

Oddawca rozkazu osadzenia w areszcie poda potém Protokół swój do zawizowania Sędziemu pokoju, lub jego zastępcy, lub gdzie tego nie masz, Burmistrzowi, Adjunktowi jego,

lub też Kommissarzowi policyi miejscowemu, i zostawi mu onego kopię.

Rozkaz osadzenia w areszcie i Protokół odesłane potem będą do kancelaryi Trybunału.

110. Obwiniony wzięty na mocy rozkazu osadzenia w areszcie lub przyaresztowania, odprowadzony zostanie niezwłocznie do domu aresztu rozkazem wskazanego.

111. Urzędnik mający sobie exekucją rozkazu osadzenia w areszcie poleconą, odda obwinionego dozorcę domu Aresztu, który mu na to zaświadczenie wyda; wszystko to w formie Artykułem 107. przepisany.

Po czém odniesie papiery tyjące się przyaresztowania do kancelaryi Trybunału poprawczego, i odbierze na to kwit.

Kwit ten i zaświadczenie okaże we 24. godzinach Sędziemu Instrukcyjnemu, który obadwa zawizuje, wyrazi datę i podpisze się.

112 Nie dopełnienie formalności względem rozkazów stawienia się, przyaresztowania i osadzenia w areszcie, przepisanych, ściągnie zawsze na Pisarza karę przynajmniej 50 siąt franków, i jeżeli okoliczności tego wymagają, nakaz do Sędziego Instrukcyjnego i Prokuratora Cesarskiego, a nawet porządzenie do odpowiedzialności, jeżeli który z nich onego stał się winnym.

D Z I A Ł VIII.

*O uwolnieniu tymczasowem i za ręczeniu
(Cautionnement).*

113. Obwiniony nie będzie mógł nigdy uwolnienia siebie tymczasowego uzyskać, jeżeli okoliczność która dała powód do oskarżenia, karę dręczącą lub hańbiącą za sobą pociąga.

114. Jeżeli czyn nie pociąga za sobą kary dręczący lub hańbiący, lecz jedynie poprawczą, Izba Radna mocna będzie na żądanie obwinionego, i wnioski Prokuratora Cesarskiego, uwolnienie tymczasowe zalecić za złożeniem dostateczny kaucyi na to, iż obwiniony stawia się do wszystkich aktów w processie, i do wykonania wyroku, skoro tylko wezwany zostanie.

Uwolnienie tymczasowe za kaucyą będzie mogło być żądane i dozwolone w każdym stanie sprawy.

115. Włóczęgi iednakże i ukarani iuż raz w sądzie, nie będą mogli być nigdy tymczasowo uwolnionemi.

116. Prośba o uwolnienie tymczasowe wręczona będzie stronie o wynagrodzenie czynący, w iey zamieszkaniu, lub też tém, które sobie obrała.

117. Pewność poręczyciela wskazanego roztrząśnie Prokurator Cesarski z sroną cywilną należycie przywołaną.

Poręczyciel okazać ią powinien w nieruchomościach czystych, których wartość o połowę przewyższać powinna ilość kaucyi, jeżeli nie zechce raczey złożyć do kassy opłat od zarejestrowania i dóbr narodowych ilość kaucyi w gotowiznie.

118. Obwiniony będzie mógł sam za sobą ręczyć, bądź przez złożenie w gotowiznie ilości kaucyi, bądź przez okazanie bezpieczeństwa na nieruchomościach czystych, o połowę ilość kaucyi w wartości przewyższających, i przez zobowiązanie się w obudwóch przypadkach w sposób pomizey przepisany.

119. Zaręczenie nie może byćdź mniejsze nad 500 franków.

Gdyby kara poprawcza obeymowała w sobie razem więzienie i taką karę pienięzną, któraby dwa razy wzięta przechodziła 500 franków, zaręczenie nie mogłoby byćdź żądane większe nad summę na karę pienięzną przeznaczoną dwa razy wziętą.

Jeżeliby z wyślępku wynikała szkoda cywilna mogąca byćdź na pieniądze ocenioną, zaręczenie będzie wyrównywaiące w trójnasób wyrządzoney szkodzie, według ustanowienia onęy na ten koniec tylko przez Sędzię Instrukcyjnego, iednakże tak, iżby w przypad-

ku tym zaręczenie nie było mniejsze nad 500. franków.

120. Poręczyciel przyjęty obowiązże się, bądź w kancellaryi Trybunału, bądź też przed Notaryuszem do zapłacenia summy na kaucyą przeznaczony na przypadek, gdyby obwiniony nie stawil się, do iak kassyera opłat od zarejestrowania.

Zobowiązanie się takie ściągą areszt osobisty na poręczyciela; Expedycja iedna zobowiązania się tego w formie exekucyiny od daną będzie stronie o wynagrodzenie prywatne czyniący, nim obwiniony tymczasowo uwolniony zostanie

121. Pieniądze złożone, i nieruchomości za kaucyą służące, ciężyc będzie z mocą przywileiu, 1mo wypłata na wynagrodzenie szkód prywatnych, i kosztów przez stronę wyłożonych. 2do wypłata kar pieniężnych, wszystko to iednak bez nadwężenia przywileiu skarbowi publicznemu, z powodu kosztów, przez urząd publiczny zrzadzonych służącego.

Prokurator Cesarski i strona będą mogli zrobić wpis do hypoteki, nie czekając wyroku stanowczego. Wpis uzyskany na żądanie iednego z nich nadaie prawo i drugiemu.

122. W przypadku niestawienia się obwinionego, Sędzia instrukcyiny na wnioski Prokuratora Cesarskiego lub żądanie strony, wy-

da zalecenie swoje do zapłacenia Summy za kaucyą służący.

Wypłata ta poszukiwaną będzie przez Prokuratora Cesarskiego, i za dołożeniem starania przez Dyrektora Instytutu opłat od zarejestrowania. Summy ściągnięte oddane będą do kassy tychże opłat, co jednak żadnego nie przyniesie uszczerbku poszukiwaniu strony i jej prawom.

123. Sędzia Instrukcyjny wyda w téjże saméj formie, i na też żądania, zalecenie względem przyaresztowania Poręczyciela lub Poręczycielów osoby pod szczególną bacznością Rządu zostaiący, skoro ta przez wyrok nieodzowny skazaną będzie na kary za zbrodnie lub występki w przeciągu czasu aktem zaręczenia oznaczonego popełnione.

124. Obwiniony nie będzie dopóty za zaręczeniem tymczasowo na wolność wypuszczony, dopóki przez akt w kancellaryi Trybunału spisany nie obierze sobie zamieszkania w miejscu Rezydencji Trybunału Policyi poprawczéj.

125. Prócz kroków przeciw Poręczycielowi przedsiębranych, jeżeli tego potrzeba wypadnie, obwiniony zostanie na zalecenie Sędziego Instrukcyjnego, do domu aresztu policyjnego wzięty, i w więzę aresztantów wpisany.

126. Obwiniony za któregooby raz Poręczyciel zapłacić był zagnalony, nie będzie mógł na przyszłość nigdy więcey uwolnienia siebie tymczasowego za zaręczeniem żądać.

D Z I A Ł IX.

o Relacyi Sędziów Instrukcyinych, gdy Instrukcyja jest ukończoną.

127. Sędzia Instrukcyiny obowiązany będzie, przynajmniej raz w tydzień zdawać sprawę z Processów których Instrukcyja do niego przyszła

To zdanie sprawy nastąpi w Izbie Radney, złożoney naymniey z trzech Członków, licząc w to i Sędziego Instrukcyinego; po poprzedniczey komunikacyi Prokuratorowi Cesariskiemu, w celu podania przez tego wniosków, akie za potrzebne uzna.

128. Jeżeli Sędziowie są tego zdania, iż faktum nie okazuje się bydź, ani zbrodnią, ani występkiem, ani przewinieniem, albo, iż obwiniony żadnemu zarzutowi nie podpada, zadeklarowano zostanie, iż postępowanie dalsze ustaie, i obwiniony jeżeli był aresztowany, na wolność wypuszczony będzie.

129. Jeżeli zaś są tego zdania, iż faktum jest tylko prostem przewinieniem politycynem, obwiniony odesłany zostanie do Try-

bunału policyjnego, i uwolniony będzie z aresztu, jeżeli w nim zoltawał.

Przepisy Artykułu niniejszego i poprzedzającego nie będą mogły szkodzić prawom srony, lub Urzędu publicznego, iak to poniżej wyłuszczoneń zoltanie.

130. Jeżeli występpek uznany będzie za należący do rodzaju tych, na które kary poprawcze są ustanowione, obwiniony odesłany będzie do Trybunału policyi poprawczyy.

Jeżeli w tym przypadku występpek może pociągnąć za sobą karę więzienia, obwiniony pozoltanie tymczasowo w areszcie, jeżeli był aresztowanym.

131. Jeżeli zaś występpek nie pociąga za sobą kary więzienia, obwiniony wypuszczony zoltanie na wolność z obowiązkiem stawienia się: na dzień wyznaczony przed Trybunałem właściwym.

132. We wszystkich przypadkach odesłania sprawy bąż do policyi municypalněj, bąż do policyi poprawczyy, Prokurator Ceesarski obowiązany będzie naydaley w przeciągu 24 godzin odesłać do kancelaryi Trybunału sprawę sądzić mającego, wszelkie papiery po zfoliowaniu onych

133. Jeżeli na uczynioną w Izbie Radnej przez sędziogo Instrukcyjnego relacyą, Sędziowie lub ieden z nich mniemają, iż występpek z natury swey pociągać winien za sobą karę

dręczącą lub hańbiącą, i zdanie to przeciw obwinionemu dosyć jest uzasadnione, papiery dotyczące się Instrukcyi, Protokół ustanawiający istotę występku, (*corps du délit*) i Summaryusz papierów służących do przekonania obwinionego, przesłane będą bez zwłoki przez Prokuratora Cesarskiego. Prokuratorowi generalnemu przy sądzie Cesarskim, w celu postępowania w sposobie ponizéy w Dziale o *Podaniu do oskarżenia*, (*mise en Accusation*) przepisany.

Papiery do przekonania służące pozostaną w Trybunale Instrukcyą trudniącym się, wyjąwszy przypadki Artykułami 248 i 291. objęte.

134. Izba Radna wyda w tym przypadku zalecenie względem osadzenia obwinionego w areszcie sądowym, (*Ordonnance de prise de Corps*), które wraz z innemi papierami przesłane będzie Prokuratorowi generalnemu.

Zalecenie to zawierać będzie w sobie imię obwinionego, opisanie iego, iego zamieszkanie jeżeli te są wiadomemi, wyłączenie czynu i naturę występku.

135. Jeżeli uwolnienie obwinionych zaleconém będzie stosownie do powyższych Art: 128, 129, 131, Prokurator Cesarski lub strona będą się mogli sprzeciwić uwolnienia onych. Oppozycya ta powinna być założoną w przeciągu 24 godzin, które względem Prokuratora Ce-

sarskiego rachować się będą od dnia wydanego zalecenia wypuszczenia na wolność, a względem strony od dnia wręczenia iędy rzeczzonego zalecenia, w mieszkaniu obraném przez nią w miejscu gdzie zasiada Trybunał. Przesłanie papierów nastąpi w sposobie Artykułem 132 przepisany. Obwiniony pozostanie w areszcie aż do upłynienia rzeczzonego przeciągu czasu

136. Strona która z Opozycją oddaloną zostanie, skazaną będzie na wynagrodzenie obwinionemu wszelkich szkód onemu zrządzonych.

KONIEC XIĘGI I.

XIĘGA DRUGA.

o Sądownictwie.

T Y T U Ł I.

o Trybunałach Policyjnych.

D Z I A Ł I.

o Trybunałach prostéy Policyi.

137 Jako przewinienia prostéy Policyi uważane są czyny, które według urządzeń w Xiędze IV. Kodexu Kryminalnego zawartych zasługiwać mogą, bądź na karę 5 Franków, lub też mniejszą, bądź na 500 dniowe lub mniej niż pięciodniowe więzienie, bez względu na to czyli konfiskata rzeczy zabranych nastąpiła lub nie, i iaka ich jest wartość

138. R zpoznanie przewinień policyjnych należy do władzy Sędziiego pokoju i Burmistrza, według przepisów i rozrządzeń które poniżej ustanowionemi będą.

§. I.

o Trybunale Sędziego pokoju, iako
Sędziego Policyjnego.

139. Sędziowie pokoju rozpoznawać będą wyłącznie.

10d. Przewinienia popełnione w obrębie gminu, który jest głównem miejscem powiatu;

2re. Przewinienia popełnione winnych gminach okręgu ich Jurysdykcyi, skoro wyjąwszy przypadek w którymby przestępca na gorącym schwytany był uczynku, przewinienia te popełnione będą przez osoby niezamieszkałe, lub nieprzytomne w gminie; lub gdy świadkowie mający zeznawać nie mieszkają lub nie są tamże przytomni;

3cie. Przewinienia z powodu których srona skarżąca się żąda wynagrodzenia sobie szkód wszelkich w nieoznaczoney ilości, lub w ilości większój nad 15. franków;

4te. Przewinienia lasów dotyczące się za skarżane przez osoby prywatne;

5te. Obelgi słowne (Injures verbales).

6te. Przewinienia popełnione przez wywieszanie affiszów, obwieszczeń, przez sprzedaż, rozdawanie lub rozgłaszanie pism albo sztychów sprzeciwiających się obyczajom;

7me. Skargi przeciw osobom bawiącym się przepowiadaniem i wrózeniem, lub wykładaniem snów.

140. Sędziowie pokoju rozpoznawać będą także, lecz wspólnie z Burmistrzami wszystkie inne przewinienia popełnione w okręgu ich Jurysdykcji.

141. W Gminach, w których ieden tylko jest Sędzia pokoju, sam sędzić będzie sprawy do Trybunału tego należące.

Pisarze i Burgrabiowie sądu pokoju pełnić będą obowiązki swoje również i w sprawach policyjnych.

142. W gminach podzielonych na dwa lub więcej sądów pokoju, obowiązki w Trybunale policyjnym pełnić będzie na przemian ieden Sędzia pokoju po drugim, zaczynając od najdawniejszych; w tym przypadku osobny Pisarz będzie dla Trybunału policyjnego.

143. Będą także mogły być w przypadku Artykułem poprzedzającym objętym dwa Wydziały do Spraw policyjnych; w każdym Wydziale zasiadać będzie ieden Sędzia pokoju, a Pisarz będzie miał przysięgłego Zastępcę do wyręczenia siebie.

144. Obowiązki urzędu publicznego w sprawach policyjnych, pełnić będzie Kommissarz Policyi miejsca, w którym zasiada Trybunał; w przypadku gdyby Kommissarza policyi prawna zaszła przeszkoda, lub też wcale

go nie było, obowiązki te pełnić będzie Burmistrz, który na zastąpienie siebie będzie mógł przeznaczyć swego Adjunkta.

Jeżeli kilku jest Kommissarzy policyi, Prokurator generalny przy sądzie Cesarzkim mianować będzie iednego lub kilku z nich do pełnienia obowiązków urzędu publicznego.

145. Pozwy w sprawach o przewinienia policyjne wydawane będą na żądanie urzędu publicznego, lub strony skarżący się:

Wręczone będą przez Burgrabięgo, kopia onych zostawioną będzie obwinionemu, lub też osobie która w względzie cywilnym za przewinienie odpowiadać powinna.

146. Pozew nie będzie mógł być wydany z terminem krótszym nad 24 godzin, prócz dnia iednego na każde trzy myriametry, pod nieważnością tak zapozwu, iako też wyroku, któryby zaocznie zapadł. Nieważność tę iednakże na pierwszej tylko aud. encyi wnieść będzie można, i to przed wszelkimi excepcjami i obronami.

W przypadkach nagłych będą mogły być terminy skrócone i strony zapozwane do stawienia się na dzień i godzinę wyznaczoną na mocy pozwolenia Sędziego pokoju.

147. Będą mogły stawić się strony dobrowolnie na proste uwiadomienie i bez zapozwu.

148 Sędzia pokoju mocen będzie przed terminem audyencyi na rekwizycyą urzędu publicznego, lub strony prywatnéy otaxować, lub kazać otaxować szkody, spisać lub kazać spisać protokoły, uskutecznić lub nakazać uskutecznienie wszelkich aktów pośpiechu wymagających.

149. Jeżeli pozwany nie stawia się na dzień i godzinę zapozwem wyznaczoną, sądzony będzie zaocznie.

150. Osądzony zaocznie nie będzie dopuszczony z opozycyą przeciw exekucyi wyroku, jeżeli się nie stawia na następującéy audyencyi, co mu nie przecina iednak drogi odwołania się do apellacyi lub kassacyi, podług poniżéy przepisanych prawideł.

151. Opozycya przeciw wyrokowi zaocznemu uczyniona bydź może przez oświadczenie odpowiednie na dole aktu wręczenia, lub przez akt wręczony w trzech dniach od tegoż wręczenia, prócz dnia iednego na każde trzy myryametry.

Opozycya sama przez się pociąga za sobą, zapozwanie na nayspierwszą audyencyą, po upłynieniu terminów zapozwu nadchodzącą, która to opozycya uznana będzie za niebyłą, jeżeli zakładający ją nie stanie.

152. Zapozwany stawia się osobiście, lub przez szczególnie ustanowionego pełnomocnika.

153. Wprowadzenie każdej sprawy będzie publiczne pod nieważnością.

Olibywać się ono będzie w porządku następującym.

Protokoły jeżeli są, odczytane będą przez Pisarza.

Świadkowie, jeżeli którzy dostawieni zostali przez Urząd publiczny lub stronę, wysłuchanemi będą, skoro tego wypadnie potrzeba; strona skrzywdzona uczyni swe wnioski.

Zapozwany przełoży swą obronę, żądać będzie ze swęj strony wysłuchania świadków, jeżeli których z sobą przyprowadził, lub zapozwał, i jeżeli do stawienia ich według umowy następującego Artykułu dopuszczonym został. Urząd publiczny wystawi w krótkości sprawę, i poda swe wnioski. Pozwany może uczynić swe uwagi.

Poczem Trybunał policyjny wydaie wyrok na audyencyi téj, na której wprowadzenie sprawy skończyło się, lub najpóźniej na audyencyi następującej.

154. Przewinienia dowodzonemi będą bądź przez Protokoły i Rapporta, bądź też w braku protokołów i rapportów, lub też na poparcie tychże przez świadków.

Nikt pod karą nieważności, dopuszczony nie będzie do dowodu przez świadków na to, coby Protokułami i Rapportami Urzędni-

ków policyjnych mających z prawa moc dochodzenia występków lub przewinień obciążeniem nie było, lub też osnowie tychże Protokołów i raportów sprzeciwiało się, chyba gdyby się z zadawaniem fałszu zapisał.

Co do Protokołów i Raportów zrobionych przez Urzędników, którym ustawy nie nadają tego prawa, żeby im dana była wiara dopóty dopóki kto nie zapisze się z zadaniem fałszu, takowe raporta i protokoły będą mogły być zbijane dowodami przeciwnymi, bądź na piśmie, bądź przez świadków, jeżeli Trybunał dopuszczenie do tego uzna za rzecz przyzwoitą.

155. Świadkowie wykonają na audyencyi pod nieważnością przysięgę na to, iako zupełną prawdę, i nie nad prawdę nie powiedzą; Pisarz zapisze to równie, iak ich imiona, przezwiska, wiek, sposób życia, mieszkanie, i ich główne zeznania.

156. Krewni, wstępni i zstępni osoby obwinioné, iey bracia i siostry, lub powinowaci w tymże stopniu, żona lub iey mąż, nawet po rozwodzie ogłoszonym przez wyrok, ani wzywani na świadectwo, ani słuchani nie będą; wysłuchanie onych iednakże nie będzie mogło pociągać za sobą nieważności świadectwa, jeżeli bądź Urząd publiczny, bądź sirona prywatna, bądź obwiniony słuchaniu ich nie sprzeciwiali się.

157. Świadkowie na Zapozew nie stawiający się, bęłą mogli być do tego znaglonymi przez Trybunał, który tym końcem, i na żądanie urzędu publicznego za pierwsze niestawienie się, téy saméy Sessyi skaże ich na karę pieniężną, a w przypadku powtórnego niestawienia się, na przymus osobisty.

158. Świadek któryby będąc za pierwsze niestawienie się na karę pieniężną skazany; przy stawieniu się na powtórne zapozwanie okazał w Trybunale prawne niestawienie się tego przyczyny, będzie mógł być na wnioski Urzędu publicznego, od kary uwolnionym.

Jeżeli świadek nie jest powtórnie zapozwany, będzie się mógł sam dobrowolnie, lub przez szczególnie ustanowionego Pełnomocnika na następującej audyencyi stawić, końcem usprawiedliwienia się i uzyskania jeżeli byż może, uwolnienia siebie od kary.

159. Jeżeli czyn nie okaże się byż ani występkiem, ani przewinieniem policyjnym, Trybunał uzna tak zapozew iak i wszelkie następne działania za żadne, i w tymże wyroku zadczyduie względem żądań o wynagrodzenie szkód wszelkich.

160. Jeżeli czyn jest występkiem pociągającym za sobą karę poprawczą, lub inną większą, Trybunał odeśle strony przed Prokuratora Cęsarskiego.

161. Jeżeli obwinony przekonany jest o przewinienie policyjne, Trybunał skáže go przez wyrok na karę, i postanowi przez tenże wyrok względem żądań zwrotu i wynagrodzenia szkód.

162. Strona przeciw której wyrok wypadł, skazaną będzie na koszta, nawet zrządzone przez Urząd publiczny. Koszta obrachowane będą w wyroku.

163. W każdym wyroku stanowczym na kary skazującym, wyrażone będą pobudki, i wyrazy prawa załżosowanego w tymże domieszczone, a to pod nieważnością.

Wymieniać będzie także wyrok, czyli jest wydany w ostatniej, czyli w pierwszej Instancyi.

164. Oryginał Dekretu (la minute), podpisany będzie przez Sędziego, który w sprawie wyrokował nayspóźniej w przeciągu 24 godzin pod karę 25. franków na Pisarza, i pociągnięciem do odpowiedzialności, jeżeli wypadnie, równie Pisarza iak i Prezydującego.

165. Urząd publiczny i strona poszukiwać będą exekucyi wyroku, każdy w tém co się iego dotyczy.

§. II.

o Władzy Burmistrzów iako Sędziów policyjnych.

166. Burmistrze gminów tych, które nie są miejscami głównymi Powiatu, rozpoznawać będą wspólnie z Sędziami pokoju, przewinienia popełnione w obrębie ich Gminu, przez osoby schwytane na gorącym uczynku, lub osoby mieszkające, lub przytomne w gminie, jeżeli świadkowie tam także zamieszkałymi lub przytomnymi będą, i strona skarżąca się za swoje szkody i stracone korzyści, żądać będzie wynagrodzenia w ilości oznaczonej, iednakże 15. franków nieprzenoszący.

Nie będą mogli nigdy rozpoznawać przewinien, wyłącznie do Sędziów pokoju stosownie do Artykułu 139. należących, ani też żadnych innych spraw, których władza rozpoznawania nadana jest Sędziom pokoju, iako Sędziom cywilnym.

167. Urząd publiczny przy Burmistrzu sprawowany będzie, w materyach policyjnych przez Adjunkta, lub gdy ten zastępować będzie Burmistrza, iako Sędziego policyjnego, przez Członka Rady Muncypalnej, który tym końcem na rok cały przez Prokuratora Cesarzskiego wyznaczony zostanie.

168. Urząd Pisarza przy Burmistrzu w materyach Policyjnych, pełnić będzie Obywatel którego Burmistrz przedstawi, i który w tém znaczeniu wykona przysięgę w Trybunale Policyi poprawczy. Za expedycje swoje pobierać będzie opłaty, iakie się zwyczajnie Pisarzowi Sądu pokoju przynależą.

169. Urząd Burgrabiego nie będzie potrzebny do wydawania zapozwów stronom; zapozew uskuteczniiony bydź może, przez uwiadomienie ze strony Burmistrza, który oznaymi pozwanemu o co jest obwiniony, iako też dzień i godzinę w których się ma stawić.

170. Toż samo rozumieć się ma o zapozwaniu świadków, które nastąpić może przez uwiadomienie oznaczające czas, w którym zeznanie ich ma bydź przyjęte.

171. Burmistrz Sessye swoje odbywać będzie w domu gminnym, świadków i strony słuchać będzie publicznie. Nadto zachowane będą przepisy Artykułami 149. do 165. inclusive obięte, wprowadzenia sprawy i wyroków w Trybunale Sędziego pokoju wydawanych dotyczące się.

§. III.

o Apellacyi od Wyroków Policyjnych.

172. Wyroki wydane w materyi policyjny, będą mogły bydź zaskarżonemi drogą apellacyi, jeżeli skazywać będą na więzienie,

lub jeżeli nakazany zwrot, lub wynagrodzenie przechodzić będzie summę pięciu franków oprócz kosztów.

173. Apellacya zawieszać będzie exekucyą.

174. Apellacya od wyroków przez Trybunał policyiny ferowanych iść będzie do Trybunału poprawczego. Założoną być winna w przeciągu dni 10 od wręczenia sentencji osobie lub w zamieszkanu: popieraną i sądzoną będzie tym samym sposobem co i apellacye od wyroków Sądów pokoju.

175. Skoro w drodze apellacyi Prokurator Cesarski, lub która ze stron żądać tego będzie, świadkowie będą mogli być powtórnie słuchanemi, będą mogli być nawet i inni nowi przesłuchani.

176. Przepisy Artykułów poprzedzających tyczące się formalności wprowadzenia sprawy, natury dowodów, formy, urzędowości i podpisu wyroku stanowczego, skazywania na koszt, równie iak i kar Artykułami temi wskazanymi, stosować się mają i do wyroków w apellacyi przez Trybunały poprawczę wydawanych.

177. Urząd publiczny iako też i strony będą mogły, jeżeli tego potrzeba wymagać będzie, odwołać się do Kassacyi od wyroków policyinych w drodze apellacyi przez Trybunał policyi poprawczey ostatecznie ferowanych,

178. Na początku każdego kwartału Sędziowie pokoju i Burmistrze, prześlą Prokuratorowi Cesarskiemu wyiąg dekretów policynych w przeszłym kwartale wydanych, i na karę więzienia skazujących. Wyciąg ten wydany będzie bezpłatnie przez Pisarza.

Prokurator Cesarski złoży go w kancelaryi Trybunału policyi poprawczéy.

Summaryczny względem tego raport prześle Prokuratorowi generalnemu przy Sądzie Cesarskim.

D Z I A Ł II.

o Trybunałach w Materji Policyi poprawczéy.

179. Trybunały Iwszey instancyi do spraw Cywilnych przeznaczone rozpoznawać będą nadto iako Trybunały Policyi poprawczéy, wszystkie występki lasów dotyczące się zaskarżane przez władze Administracyine, i wszystkie występki, których kara przechodzi pięć dni aresztu i 15. franków kary pieniężnéy.

180. Trybunały te będą mogły w materji policyi poprawczéy sądzić w komplecie ze trzech Sędziów.

181. Jeżeli występki policyino - poprawczy popełniony zostanie w Izbie audyencyonalney, i podczas audyencyi, Prezes spisze

względem tego protokołu, wysłucha obwinionego i świadków; a Trybunał osądzi w ciągu teyże audyencyi na kary prawem wskazane. Przepis ten zachowany będzie względem występków poprawczych popełnionych w Izbie audyencyonalney, i podczas audyencyi Naszych Sądów, a nawet audyencyi Trybunału Cywilnego, nie przecinając iednak drogi apelacyi od wyroków w przypadkach tych przez Trybunały Cywilne i policyi poprawczych wydanych.

182. Trybunał trudnić się będzie w materyi policyi poprawczey rozpoznawaniem występków do władzy iego należących, i przychodzących do niego, bądź z odesłania iakie siosownie do powyższych Artykułów 130 i 160. nastąpi, bądź też z zapozwów prosto obwinionemu, lub też osobom cywilnie za występki odpowiedzialnym przez stronę pokrzywdzoną, a co do występków lasów tyczących się przez Konserwatora, Inspektora, lub podinspektora lasów lub Dozorców generalnych, a we wszystkich przypadkach z zapozwów przez Prokuratora Cesarskiego wydanych.

183. Strona pokrzywdzona obierze sobie zamieszkanie przez zapozew, w mieście w którém zasiada Trybunał: pozew wyrażać będzie fakta, i służyć za skargę.

184. Między zapozwaniem a sądzeniem sprawy będzie przynajmniej trzy-dniowy ter-

min, prócz iednego dnia na każde trzy myryametry, pod nieważnością wyroku któryby przeciw zapozwanemu zaocznie był ferowany.

Nieważność ta iednakże wniesioną bydź powinna na pierwszey audyencyi przed wszelką inną excepcyą lub obroną.

185. W sprawach tyczących się występ-ków, które nie pociągają za sobą kary więzienia, obwiniony będzie mógł bydź zastąpio-ny przez Patrona, iednakże Trybunał będzie mógł nakazać osobiste stawienie się.

186. Jeżeli się obwiniony nie stawia, są-dzony będzie zaocznie.

187. Wyrok zaoczny uważany będzie za nienastąpio-ny, jeżeli obwiniony w przeciągu dni 5. oprócz dnia iednego na każde 5. myryametrów od wręczenia onego osobie lub w zamieszkaniu, założy oppozycyą przeciw ie-go exekucyi, i oppozycyą tę tak Urzędowi publicznemu, iako też sironie pokrzywdzonéy wręczy. — Koszta iednakże wręczenia wyroku zaocznego, i oppozycyi poniesie obwiniony.

188. Oppozycya pociągać będzie za so-bą sama przez się zapozwanie na nayıpierwszą audyencyą; uważaną będzie za niebyłą, jeżeli zakładający ją na teyże audyencyi nie stanie; i wyrok wydany przez Trybunał na Oppozy-cyą nie będzie mógł bydź przez niego zaskar-żonym, chyba w drodze apellacyi sposobem poniżey przepisany.

Trybunał mocen będzie, jeżeli potrzeba wypadnie, nakazać tymczasową exekucyą; i nakaz ten będzie wykonanym mimo apellacyi.

189. Występki poprawcze dowodzonemi będą sposobem w powyższych Artykułach 154-155 i 156. względem przewinień Polcyi-nych przepisany.

Przepisy Artykułami 157. 158. 159. 160 i 161. obięte, zachowywane będą również i w Trybunałach Polcyi poprawczy.

190. Wprowadzenie sprawy będzie publiczne pod nieważnością.—Prokurator Cesar-ski, strona pokrzywdzona lub iey obrońca, a co do występków lasów dotyczących się, Konserwator, Inspektor, lub Pod-inspektor lasów, lub gdy tych nie masz, Dozorca generalny przedstawią rzecz całą; protokoły i relacye, będą przez Pisarza odczytane; świadkowie jeżeli potrzeba wypadnie na dowód i odwod wysłuchani, excepcye przeciw nim czynione i rozsządzone; papiery do przekonania lub uniewinnienia służące świadkom i stronom okazane; i obwiniony indagowany będzie; poczem obwiniony i osoby za szkody odpowiedzialne przedstawią swoją obronę; Prokurator Cesar-ski zbierze w krótkości sprawę i poda swe wnioski; obwiniony, i osoby za szkody odpowiedzialne będą mogli replikować.

Wyrok ferowany będzie natychmiast, lub najpóźniej na najpierwszej audyencji po skończeniu wprowadzeniu sprawy.

191. Jeżeli czyn nie jest uznany, ani za występki, ani za przewinienie Policynie, Trybunał uzna Instrukcją, zapozew, i wszelkie następne działania za żądne; uwolni obwinionego i postanowi względem żądań o wynagrodzenie szkód wszelkich.

192. Jeżeli czyn jest tylko prośbą przewinieniem policynim, a Urząd publiczny lub srona nie żądała odesłania sprawy, Trybunał osądzi na karę, i jeżeli wypadnie postanowi względem szkód wszelkich.

W tym przypadku wyrok jego będzie ostatecznym.

193. Jeżeli czyn będzie z rodzaju tych, które pociągają za sobą karę dręczącą lub hańbiącą, Trybunał będzie mógł wydać zaraz rozkaz przyaresztowania lub osadzenia w areście policynim; i odeśle obwinionego przed przyzwoitego Sędziego Instrukcyjnego.

194. Każdy wyrok skazujący na kary obwinionego, lub przeciw osobom cywilnie odpowiedzialnym, lub też sronie o wynagrodzenie czyniący wydany, zobowiąże do ponoszenia kosztów, nawet przez Urząd publiczny zrzędzonych.

Koszta oblikwidowane zostaną w tymże samym wyroku.

195. W sentencyi saméy wyroku takiego wymienione będą czyny, których zapoznani winnemi, lub za które odpowiedzialnemi uznani będą, nie mniej kara i wygrozienie

Text prawa zastosowanego odczytany będzie przez Prezesa na audyencyi; Wyrok o takowem przeczytaniu uczyni wzmiankę, i text prawa ma być w nim umieszczony, pod karą 50 franków na Pisarza,

196. Oryginał wyroku podpisany będzie najpóźniej w przeciągu 24 godzin, przez Sędziów którzy go wydali.

Pisarze którzyby expedycją wyroku pierwszy wydali, niżeli ten podpisany został, sądzeni być mają, iako dopuszczający się fałszu.

Prokuratorowie Cesarscy każą sobie co miesiąc okazać oryginały wyroków, a znalazłszy uchybienie przeciw niniejszemu Artykułowi, spiszą w téj mierze protokół, końcem przedsięwzięcia dalszego postępowania w sposobie iaki wypadnie.

197. Wyrok wykonany zostanie na żądanie Prokuratora Cesarskiego i lirony pokrzywdzonéy, ile się to każdego dotyczy.

Żądania iednakże względem ściągania kar pieniężnych i konfiskat popierane będą w imieniu Prokuratora Cesarskiego przez Dyrektora Administracyi przychodów z opłat, od

zarejestrowania, i z dóbr Narodowych, (Directeur de la Regie des droits d'enregistrement et domaines).

198. Prokurator Cesarski obowiązany będzie przesłać Prokuratorowi generalnemu Cesarskiemu ekstrakt wyroku w przeciągu 15 dni od ogłoszenia onego.

199. Wyroki w materji policyjno -poprawczyéy wydane, będą mogły być zaskarżanemi w drodze apellacyi.

200. Apellacya od wyroków policyjno -poprawczych, idzie od Trybunałów w obrębach gminnych iednego Departamentu lędcyeh, do Trybunału mieysca głównego tegoż Departamentu.

Apellacya od wyroków policyjno -poprawczych wydanych przez Trybunał głównego mieysca Departamentu, idzie do Trybunału mieysca głównego Departamentu najbliższego, skoro ten znajdować się będzie w obrębie tegoż samego Sądu Cesarskiego. tak iednakże, iżby w żadnym przypadku Trybunały nie były względem siebie nawzajem drugą Instancyą co do swoich wyroków.

Zrobiona będzie lista Trybunałów mieysc głównych do których idzie apellacya.

201. W Departamencie w którym zasiada sąd Cesarski, apellacya od wyroków w materji policyjno -poprawczyéy wydanych, idzie do tego Sądu.

Podobnież do tego Sądu idzie apellacya od wyroków w materyi policyjno-poprawczych wydanych przez Trybunał mieysca głównego Departamentu sąsiedzkiego, skoro odległość sądu Cesarskiego nie będzie większą, od odległości między tém mieyscem głównem a mieyscem głównem innego Departamentu.

202. Maią prawo apellować:

10*d.* Osoby obwinione lub do odpowiedzialności cywilnej pociągnięte;

2*re.* Strona pokrzywdzona co do iey wynagrodzenia prywatnego tylko;

3*cie.* Administracya lasów.

4*te.* Prokurator Cesarski Trybunału Iwszej Instancyi, który na przypadek gdyby nie apellował, winien jest przesłać w przeciągu dwóch tygodni Extrakt wyroku Urzędowi publicznemu przy Trybunale lub Sądzie do którego rozpoznanie sprawy w apellacyi należy.

5*te.* Urząd publiczny przy Trybunale lub Sądzie, który ma sędzić w IIszej Instancyi.

203. Wyiąwszy przypadek poniższym Artykułem 205 objęty, apellacya upada, jeżeli zgłoszenie się z nią w kancellaryi Trybunału który wydał wyrok nie nastąpi nayspóźniej w dziesięć dni, od nia ogłoszenia onego; a jeżeli wyrok jest zaoczny, nayspóźniej w dziesięć dni (prócz dnia iednego na każde trzy myrya-

metry), od dnia wręczenia onego stronie osądzonéy, lub w iey zamieszkaniu.

Przez czas ten, i czas w którym sprawa toczy się w Apellacyi, exekucya wyroku będzie zawieszoną.

204. Podanie zawieraiące w sobie zasady apellacyi, będzie mogło bydź oddane w tymże przeciągu czasu, do téżże kancelaryi; podpisane będzie przez apelluującego, lub przez tego Patrona, lub też innego szczególnie ustanowionego pełnomocnika.

W ostatnim przypadku plenipotencya dołączoną będzie do podania. Toż podanie będzie mogło bydź oddane prosto do kancelaryi Trybunału tego, do którego apellacya idzie.

205. Urząd publiczny przy Trybunale, lub Sądzie sprawę w apellacyi rozpoznawać mającym, obowiązany będzie odwołanie się swoje wręczyć, bądź obwinionemu, bądź też osobie pod względem cywilnym za występek odpowiedzialnéy, w przeciągu dwóch miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku, lub jeżeli wyrok przez jedną z stron prawnie wręczony został, w przeciągu miesiąca, od dnia tegoż wręczenia, inaczej utracą prawo odwołania się.

206. Wypuszczenie na wolność obwinionego, który za niewinnego uznany został, nie będzie mogło bydź zawieszoném, skoro apellacya wcale założoną lub wręczoną nie zo-

stała w przeciągu dziesięciu dni od dnia ogłoszenia wyroku.

207. Podanie oddane do kancelaryi Trybunału I szey Instancyi, i papiery przesłane będą przez Prokuratora Cesarskiego do kancelaryi Sądu, lub Trybunału do którego apellacya idzie. w przeciągu 24rech godzin od zgłoszenia się lub złożenia aktu wręczenia apellacyi.

Jeżeli osoba przeciw której wyrok wydany został. jest przyaresztowaną, przeprowadzoną zostanie w przeciągu tegoż czasu, i na rozkaz Prokuratora Cesarskiego do domu areztu policyjnego miejsca tego, w którym zasiada Sąd lub Trybunał mający sądzić w apellacyi.

208. Wyroki zaocznie w Apellacyi zapadłe, będą mogły być zaskarżanemi drogą opozycyi w téj saméj formie, i w tym samym przeciągu czasu, jak i wyroki zaoczne Trybunałów w poprawczych. Opozycya pociąga za sobą sama przez się (ipso jure) zapozwanie strony przeciwnej na najpierwszą audyencyą, i uważaną będzie za niebyłą. jeżeli zakładający ją nie stawa. Wyrok zapadły na założoną opozycyą nie będzie mógł być przez zakładającego ją zaskarżanym, chyba przed Sąd Kassacyjny

209. Sprawa w apellacyi sądzona będzie w przeciągu miesiąca. po uczynionéj przez jednego z Sędziów relacyi.

210. Po skończonéj relacyi i pierwéj niż Sędziowie głosować zacząją, obwiniony, czyli on za niewinnego uznany, czyli też na karę skazany został, osoby cywilnie za występki odpowiedzialne, strona pokrzywdzona i Prokurator Cesarski słuchani będą w sposobie i porządku Art. 190. przepisany.

211. Przepisy powyższych Artykułów dotyczące się formalności wprowadzenia sprawy, natury dowodów, formy, urzędowości i podpisu wyroku stanowczego pierwszey Instancyi, skazywania na kosztą równie iak i kar Artykułami temi wskazaných, zachowane być mają także i przy wyrokach w apellacyi wydawanych.

212. Jeżeli wyrok zmieniony zostanie z powodu tego, iż czyn przez żadne prawo za występki lub przewinienie uznany nie jest, Sąd lub Trybunał uwolni obwinionego, i postanowi względem wynagrodzenia go, jeżeli potrzeba wypadnie.

213. Jeżeli wyrok uchylony będzie z powodu tego, iż czyn okaże się być tylko przewinieniem policyiném, a Urząd publiczny lub strona pokrzywdzona nie żądali odesłania sprawy. Sąd lub Trybunał osądzi na karę i postanowi również, jeżeli potrzeba wypadnie, względem wynagrodzenia

214. Jeżeli wyrok uchylony zostanie z powodu, iż występki jest z rodzaju tych które

pociągając za sobą karę dręczącą lub hańbiącą, Sąd lub Trybunał wyda, jeżeli potrzeba wypadnie, rozkaz przyaresztowania lub nawet osadzenia w areszcie policyjnym, i odeśle obwinionego przed właściwego Urzędnika publicznego, nie tego jednak który wydał wyrok lub trudnił się Instrukcją

215. Jeżeli wyrok uchylony został z przyczyny zgwałcenia pod nieważnością prawem przepisanych formalności, lub opuszczenia o nich nie dającego się poprawić, Trybunał lub Sąd, wyda wyrok w sprawie saméj.

216 Strona pokrzywdzona, obwiniony, Urząd publiczny, osoby cywilnie za występki odpowiedzialne, będą mogli odwołać się do Kassacyi przeciw wyrokowi.

T Y T U Ł II.

O Sprawach które przechodzić powinny przez Zgromadzenie przysięgłych (Jury).

D Z I A Ł I.

o Poddaniu pod oskarżenie (des Mises en accusation).

217. Generalny Prokurator przy Sądzie Cesarskim obowiązany będzie w przeciągu dni

pięciu od odebrania papierów nadesłanych mu w skutku Art. 133 i 135 sprawę zupełnie przygotować, a najpóźniej w przeciągu drugich pięciu dni sporządzić relacją. W czasie tym, strona pokrzywdzona i obwiniony będą mogli podawać noty iakie za przyzwoite uznają, co iednak zdania relacyi wstrzymywać nie ma.

218. Wydział ieden Sądu Cesarskiego, szczególnie do tego przeznaczony, obowiązany będzie zgromadzać się przynajmniej raz w tydzień w Izbie Radney, dla wysłuchania Relacyi Prokuratora generalnego i wydawania decyzyi na iego wnioski.

219. Prezesa obowiązkiem będzie starać się, żeby decyzya, Wydziału wydaną była najpóźniej w przeciągu trzech dni od zdania relacyi przez Prokuratora generalnego.

220. Jeżeli sprawa iest z rodzaju tych, których rozpoznanie zostawione iest Naywyższemu Sądowi Cesarskiemu (haute Cour imperiale), lub Sądowi Kassacyinemu, Prokurator generalny winien iest wnosić o zawieszenie iey lub odesłanie, a Wydział też nakazać.

221. Wyjąwszy przypadek Artykułem powyższym obięty, Sędziowie roztrząsać będą, czyli obwiniony ma przeciw sobie dowody lub oznaki czynu, który prawo za zbrodnią uznaje, i czyli dowody te i oznaki dosyć są

mocne żeby poddanie pod oskarżenie wyrzeczonym być mogło.

222. Pisarz odczyta Sędziom w przytomności Prokuratora generalnego wszystkie papiery do processu należące, i zostawi je na stole, równie iak i Noty, które strona pokrzywdzona lub obwiniony podać mogli.

223. Strona pokrzywdzona, obwiniony, świadkowie stawać nie będą.

224. Prokurator generalny, złożywszy na stole wnioski przez siebie napisane i podpisane, oddali się równie iak i Pisarz.

225. Sędziowie naradzać się będą nieodalając, ani znosząc się z nikim.

226. Sąd zadecyduje, w iednym i tym samym wyroku, względem występków łącznych, do których papiery w iednymże czasie przed niego złożonemi będą.

227. Występki łączne (connexes) są, bądź gdy popełnione zostały w iednymże czasie przez kilka osób razem złączonych, bądź też przez oddzielne osoby, nawet w różnych miejscach i czasie, lecz w skutku zmowy poprzedniczo między niemi uczynionéy; bądź też gdy winowacy popełnili iedne występki dla uzyskania sposobów do popełnienia drugich, dla ułatwienia lub dokonania tegoż dopełnienia, lub też zapewnienia sobie bezkarności onych.

228. Sędziowie będą mogli nakazać jeżeli potrzeba wypadnie, wyprowadzenie nowych inkwizycyi.

Będą mogli również nakazać, jeżeli potrzeba wypadnie, przesłanie papierów służących do przekonania obwinionego, które pozostały złożone w kancelaryi Trybunału Iwszej Instancyi. Wszystko to w czasie iak najkrótszym.

229. Jeżeli Sąd nie spostrzeże żadnego śladu przestępstwa prawem objętego, lub nie znajdzie dostatecznych poznaków winy, nakaze wypuścić na wolność obwinionego; co natychmiast wykonaném zostanie, jeżeli obwiniony z innéj przyczyny nie będzie przytrzymany.

W tym samym przypadku, gdy Sąd stanowić będzie względem opozycyi uczynionéj przeciw wypuszczeniu na wolność obwinionego które zadecydowane zostało przez pierwszych Sędziów, zatwierdzi ich decyzją, co wykonaném będzie, tak iak jest w ustępie poprzedzającym przepisane.

230. Jeżeli Sąd uzna iż obwiniony odesłany bydź powinien do Trybunału prostej policyi lub Trybunału policyi poprawczéj, wyrzeczce odesłanie, i wskaże Trybunał mający sprawę rozpoznawać.

W przypadku odesłania sprawy do Trybunału prostej policyi, obwiniony wypuszczony zostanie na wolność.

231. Jeżeli czyn uznany jest przez prawo za zbrodnią, i Sąd zarzuty osądzi za dostateczne do uzasadnienia poddania pod oskarżenie, nakaże odesłanie obwinionego bądź do Sądu Delegacyjnego, (Coux d'assises) bądź do Sądu specjalnego, w przypadku gdzieby ten według przepisów w Tytule VI. niniejszey Xięgi ustanowionych, był Sądem przyzwoitym.

Jeżeli rodzaj występku źle oznaczony został w zaleceniu wzięcia obwinionego do sądowego aresztu, (ordonance de prise de corps), Sąd skassuie toż zalecenie i wyda inne-

Jeżeli Sąd stanowiąc poddanie pod oskarżenie obwinionego, decyduje względem opozycyi przeciw wypuszczeniu onego na wolność, skassuie decyzją pierwszych Sędziów, i wyda zalecenie wzięcia obwinionego do sądowego aresztu.

232. W każdym razie gdzie Sąd wydać będzie zalecenia względem wzięcia do sądowego aresztu obwinionego, stosować się ma do drugiego ustępu Art: 134

233. Zalecenie wzięcia obwinionego do sądowego aresztu, czyli ono przez pierwszych Sędziów, czyli też przez Sąd Cesarski wydaném zostało, umieszczoném będzie w wyroku stanowiącym poddanie pod oskarżenie, który to wyrok zawierać ma rozkaz zaprowadzenia oskarżonego do domu sądowego aresztu (maison

de justice), ustanowionego przy sędzie do którego oskarżony odesłanym zostanie

234. Wyroki podpisane będą przez każdego z Sędziów którzy takowe wydali; uczyniona będzie w nich wzmianka pod karą nieważności, tak o wnioskach Urzędu publicznego, iako też o nazwisku każdego z Sędziów.

235. We wszystkich sprawach, sądy Cesarские dopóki nie zaięły się decyzją względem poddania pod oskarżenie, będą mórne bez względu na to, czyliby już znajdowała się Instrukcyja zaczęta przez pierwszych Sędziów lub nie, z Urzędu nakazać popieranie sprawy, zlecić przesłanie sobie papierów, wyprowadzać inkwizycyą, lub wyprowadzenie oney polecać, i stanowiąc potem co wypadnie.

236. W przypadku Artykułem poprzedzającym objętym, ieden z Członków Wydziału, o którym Artykuł 218 mówi, odbywać będzie czynności Sędziego Instrukcyjnego.

237. Sędzia słuchać będzie świadków, lub rekwirować o wysłuchanie ich iednego z Sędziów Trybunału Iwszėje Instancyi w obrębie którego ciż mieszkają, indagować będzie obwinionego, każe spisać wszelkie dowody i oznaki, które zebrać będzie można, i będzie wydawał podług okoliczności rozkazy przy prowadzenia, przyaresztowania, lub osadzenia w areszcie policyjnym.

238. Prokurator generalny sporządzi relacją swoją w przeciągu pięciu dni od oddania mu papierów przez Sędziego Instrukcją trudniącego się.

239. Niżeli to nastąpi, żadne zalecenie wzięcia do aresztu sądowego nie będzie mogło być wydane; a jeżeli z inkwizycyi okaże się, iż obwiniony będzie musiał być odesłany do Sądu Delegacyjnego lub Sądu specjalnego, lub też do Trybunału polityki poprawczey, zalecenie to wydane będzie przez wyrok, lub też nakazane stawienie się, jeżeli obwiniony wypuszczony został na wolność za kaucyą.

240. Nadto zachowywanemi będą przepisy inne niniejszego Kodexu, które nie sprzeciwiają się pięciu poprzedzającym Artykułom.

241. We wszystkich przypadkach gdzie obwiniony odesłany zostanie do Sądu Delegacyjnego lub do Sądu specjalnego, Prokurator generalny obowiązany będzie sporządzić akt oskarżenia.

Akt oskarżenia zawierać ma w sobie i o rodzaj występku który jest zasadą oskarżenia zre czyn i wszystkie okoliczności mogące powiększyć lub zmniejszyć karę; obwiniony będzie w nim z nazwiska wymieniony i jasno opisany.

Akt oskarżenia zakończony będzie następującą konkluzyą:

„*A zatem N... oskarżony jest o popełnienie takiego zabójstwa, takiej kradzieży, lub innej zbrodni z taką lub taką okolicznością.*

242. Wyrok odesłania i akt oskarżenia wręczone zostaną oskarżonemu, i zostawiona mu będzie kopia wszystkiego.

243. We 24 godzin po takowem wręczeniu, oskarżony przeprowadzony zostanie z domu aresztu policyjnego do domu aresztu sądowego (maison d'arrêt, maison de justice) ustanowionego przy tym sądzie przez który ma być sądzonym.

244. Jeżeli oskarżony nie będzie mógł być poimany lub nie stawi się, postępuje się przeciw niemu zaocznie, tak jak podobny w Dziale II. Tytułu IV. niniejszey Xiegi przepisano będzie

245. Prokurator generalny uwiadomi o wyroku odesłania do Sądu Delegacyjnego lub do Sądu specjalnego, tak Burmistrza miejsca mieszkania oskarżonego, jeżeli to jest wiadomem, iako też Burmistrza miejsca w którym występek popełniony został.

246. Obwiniony względem którego Sąd Cesarski postanowi, iż odesłanie go do jednego z tych Sądów nie ma miejsca, nie będzie mógł być tam pociągany za tenże sam czyn, chyba że się okażą przeciw niemu nowe dowody i oznaki.

247. Jako nowe dowody i oznaki uważane są zeznania świadków, dokumenta i protokoły które nie mogły być roztrząsanemi przez Sąd Cesarski, a są jednak tego rodzaju, iż bądź dowody które Sąd uznał za zbyt słabe wzmocnić, bądź też nowe do odkrycia, prawdy służyć mogące objaśnienie czynów podobnie mogą.

248. W tym przypadku, Urzędnik policyi sądowej, lub Sędzia Instrukcyiny prześle niezwłocznie Prokuratorowi generalnemu Sądu Cesarskiego kopią papierów i dowodów; a Prezes kryminalnego wydziału, na wniosek Prokuratora generalnego, wskaże Sędziego, przed którym na popieranie publicznego urzędu rozpocznie się nowa Instrukcyja stosownie do powyższych przepisów.

Mocen będzie iednakże Sędzia Instrukcyiny, jeżeli potrzeba wypadnie, z powodu nowych dowodów lub oznaków, i jeżeli te odesłanemi zoltaną Prokuratorowi generalnemu, wydać rozkaz przyresztowania obwinionego, któryby już podług przepisu Art: 229. na wolność był wypuszczony.

249. Co osim dni Prokurator Cesarski prześle Prokuratorowi generalnemu rapport o wszystkich sprawach kryminalnych Policyi poprowadzény i prośby które się zdarzą.

250. Jeżeli Prokurator generalny spostrzeże w raporcie względem spraw policyi

poprawczyéy lub prosiéy, iż te mają oznaki spraw ważnieyszych, będzie mógł nakazać, w przeciągu iednak dwóch tygodni tylko od odebrania doniesienia, nadesłanie sobie papierów w tym celu, aby w przeciągu drugich dwóch tygodni od dnia odebrania papierów uczynić mógł wnioski jakie za przyzwote uzna, a Sąd w przeciągu trzech dni zadecydował co wypadnie.

D Z I A Ł II.

o Ustanowieniu Sądów Delegacyinych (Cours d'Assises)

251. W każdym Departamencie będzie Sąd Delegacyiny, do sądzenia osób które Sąd Cesarski do niego odeśle.

252. W Departamencie w którym zasiada Sąd Cesarski, Sąd Delegacyiny składać się będzie z pięciu Członków tegoż, z których ieden będzie Prezesem.

Prokurator generalny, lub ieden z iego Zastępców, odbywać będzie czynności Urzędu publicznego.

Pisarz Sądu Cesarskiego tamże obowiązki swoje pełnić będzie.

253. W innych Departamentach Sąd Delegacyiny złożony będzie i^{mo} z iednego Członka Sądu Cesarskiego, tym końcem delegowanego, który będzie Prezesem Sądu Delega-

cyinego; 2do ze czterech Sędziów wybranych z pomiędzy Prezesów i Sędziów najdawniejszych Trybunału pierwszej Instancji miejsca w którym zasiada Sąd Delegacyjny; 3to z jednego Zastępcy Prokuratora generalnego, który mieć będzie Tytuł Prokuratora Cesarzskiego kryminalnego; 4to z Pisarza Trybunału Iwszój Instancji.

254. Sąd Cesarski będzie mógł iednakże delegować iednego lub kilku z swoich Członków do użyczenia kompletu czterech Sędziów Sądu Delegacyjnego.

255. Jeżeli liczba tych Delegowanych nie dochodzi kompletu Sędziów, którzy wraz z Prezesem składać powinni Sąd Delegacyjny, komplet ten uzupełniony będzie przez Członków Trybunału Iwszój Instancji podług prawidła ustanowionego w Art: 253.

256. We wszystkich przypadkach, Sędziowie Audytorowie będą mogli być posłanemi do Sądu Delegacyjnego dla pełnienia tamże obowiązków sędziowskich, jeżeli tylko mają lata przyzwoite.

257. Członki Sądu Cesarzskiego które sądziły względem poddania pod oskarżenie, nie będą mogły w teyże samey sprawie ani przydować w Sądzie Delegacyjnym, ani zasiadać z Prezesem pod nieważnością. Toż samo rozumieć się ma o Sędziach Instrukcyjnych.

258 Posiedzenia Sądu Delegacyjnego, odbywać się będą zwyczajnie w miejscu głównym każdego Departamentu.

Sąd Cesarski będzie mocoen iednakże wskazać miejsce innego Trybunału, iak miejsca głównego.

259. Posiedzenia Sądu Delegacyjnego odbywać się będą co trzy iestacie

Będą się mogły odbywać częściej, ieżeli potrzeba tego wymagać będzie

260. Prezes Sądu Delegacyjnego oznaczy dzień, w którym posiedzenia tegoż Sądu będą się miały rozpocząć

Posiedzenia Sądu Delegacyjnego nie pierwey będą się mogły skończyć, aż dopóki wszystkie sprawy kryminalne, i które przy rozpoczęciu posiedzeń do wprowadzenia iuż przygotowane były, tamże wprowadzonymi nie zoltaną.

261. Oskarżeni którzyby po rozpoczęciu iuż posiedzeń dopiero do domu aresztu sądowego przybyli, nie będą mogli bydź sądzonymi przez Sąd Delegacyjny, chyba na wniosek Prokuratora generalnego, za zezwoleniem oskarżonych, i nakazem Prezesa.

W tym przypadku uważano będzie, iak gdyby Prokurator generalny i oskarżeni zrekli się prawa zaskarżenia o nieważność wyroku nakazującego odesłanie sprawy do Sądu Delegacyjnego.

262. Wyroki Sądu Delegacyjnego nie będą mogły być zaskarżanemi iak tylko drogą kassacyi, i w formie prawem przepisanej.

263. Jeżeli po uwiadomieniu przysięgłych, które w skutku Artykułu 389 niniejszego Kodexu nastąpiło, Prezes znajdzie że się będzie w niemożności pełnienia swych obowiązków, zastąpi go najdawniejszy z innych Sędziów Sądu Cesarskiego mianowanych lub delegowanych do sądzienia z nim; a jeżeli nie zasiada z nim żaden z Sędziów Sądu Cesarskiego, Prezes Trybunału Iwszej Instancyi.

264 Sędziowie Sądu Cesarskiego w przypadku nieprzytomności lub wszelkiej innej przeszkody, zastąpieni będą przez innych Sędziów tegoż Sądu, a gdyby tych nie było, przez Sędziów Iwszej Instancyi; Sędziowie Iszėj Instancyi zastąpieni będą przez Assessorów. Sędziowie Audytorowie przytomni i mający lata przyzwoite, należec będą do zastępowania wraz z Sędziami Iwszej Instancyi, według porządku nominacyi.

265. Prokurator generalny mocen będzie, będąc nawet przytomnym polecić odbywanie obowiązków swoich iednemu z Zastępców.

§. I.

Czynności Prezesa.

266. Prezes obowiązany jest i^{mo} słuchać oskarżonego, gdy ten przybędzie do domu aresztu sądowego. do zwoływać przysięgłych i wybierać ich losem. Będzie mógł czynności te polecić jednemu z Sędziów.

267. Obowiązany będzie prócz tego osobiście dyrygować przysięgłemi w ich czynnościach, wytławić im sprawę która będzie miała przyjść pod ich rozagę, a nawet przypomnieć im ich obowiązek, przydawać przy wszelkiej Instrukcyi, i oznaczać porządek między temi, którzy prosić będą o głos.

Do niego należeć będzie utrzymanie Policji w czasie audyencyi.

268. Prezes ma władzę rozsądkowi swemu zollawioną, na mocy której czynić może to wszystko cokolwiek za potrzebne do odkrycia prawdy uzna; a prawo władza na tego honor i sumnienie obowiązek, aby dołożył wszelkiego usiłowania, iżby prawda wyśledzoną być mogła.

269. Mocen będzie w czasie wprowadzenia sprawy przyzwać, nawet kazać przyprowadzić, i słuchać wszelkie osoby, lub też kazać sobie złożyć wszelkie nowe dokumenta, którą z nowego wyluszczenia sprawy na audy-

ency, bądź przez oskarżonych, bądź przez świadków, uzna za mogące wyjaśnić czyn w sporze będący.

Świadkowie tym sposobem przyzwani nie wykonają przysięgi, ich zeznania uważane tylko będą za informacją.

270. Prezes winien będzie odrzucić to wszystko, cokolwiekby dążyło do przedłużenia rozprawy bez nadziei przyniesienia większej pewności w skutkach.

§. II.

Czynności Prokuratora generalnego Cesarskiego.

271. Generalny Prokurator Cesarski czynić będzie, bądź sam, bądź przez swego Zastępcę przeciw każdéj osobie pod oskarżenie poddanéj, a to w sposobie w Dziale Iwszym niniejszego Tytułu przepisany. Żadnego innego oskarżenia do Sądu nie będzie mógł podać, pod nieważnością, a gdyby wypadło, pod pociągnięciem do odpowiedzialności.

272. Skoro tylko Prokurator generalny lub jego Zastępca odbierze papiery, dołoży wszelkiego starania, aby czynności wstępne ułatwione zostały, i aby wszystko tak było przygotowane, żeby rozprawa nastąpiła zaraz przy rozpoczęciu Sessyy Sądu Delegacyjnego.

273. Będzie przytomny rozprawom, czynić będzie wnioski, o wymierzenie kary, będzie przytomny przy ferowaniu wyroku.

274. Prokurator generalny, bądź z urzędu, bądź na zalecenie wielkiego Sędziego Ministra Sprawiedliwości, poleca Prokuratorowi Cesarskiemu ściganie występków, o których go doszła wiadomość.

275. Odbiera denuncyacye i zażalenia, prosto do niego bądź przez Sąd Cesarski, bądź przez którego Urzędnika publicznego, bądź przez którego z Obywatelów podane, i utrzymuje onych dziennik. Przesyła je Prokuratorom Cesarskim.

276. Czyni w imieniu prawa, wszelkie wnioski, iakie za potrzebne uznaie; Sąd obowiązany jest odbieranie takowych zaświadczyć, i decydować na nie.

277. Wnioski Prokuratora generalnego powinny być przez niego podpisane; wnioski czynione w ciągu rozprawy zapisywane będą przez Pisarza w jego protokule, a podpisane także przez Prokuratora generalnego: wszelkie decyzye z powodu tychże wniosków zasze podpisane będą przez Sędziego prezydującego i przez Pisarza.

278. Gdy Sąd nie zadecyduje stosownie do wniosków Prokuratora generalnego, Instrukcyja ani wyrok wstrzymanemu ani zawieszanemu przez to nie będą; wolno jednakże

Prokuratorowi generalnemu, jeżeli potrzeba tego wymagać będzie, po zapadłym wyroku udać się do Kassacyi.

79. Wszyscy Urzędnicy policyi sądowćy, nawet sędziowie Instrukcyjni, zostaną pod dozorem Prokuratora generalnego; Wszyscy ci którzy stosownie do Art: 9. niniejszego Kodexu, nawet iako Urzędnicy administracyjni powołani są prawem do odbywania pewnych aktów policyi Sądowćy, zostaną z tego względu pod tymże samym dozorem.

280. W przypadku opieszłości Urzędników Policyi Sądowćy i Sędziów instrukcyjnych, Prokurator Cesarski ostrzeże ich: ostrzeżenie to zapisane będzie przez niego w księgę tym końcem utrzymywaną.

281. Za powtórném dopuszczeniem się podobnćy opieszłości, Prokurator generalny domesie ich Sądowi.

Zapozwie ich do stawienia się w Izbie radnćy, gdy do tego od Sądu upoważniony będzie. Sąd nakaże im aby byli pilnieyszemi na przyszłość, i skaże ich na koszta tak zapozwu, iako też expedycyi, i wręczenia wyroku.

282. Powtórne dopuszczenie się będzie wówczas, gdy Urzędnik przed upłynieniem roku od dnia ostrzeżenia zapisanego w księgę, z iakiegokolwiek bądź powodu napomniany będzie.

283. We wszystkich przypadkach w których Prokuratorowie Cesarscy i Prezesi upoważnieni są do pełnienia obowiązków policyi sądowej lub Sędziego instrukcyjnego, będą mogli dopełnienie takich obowiązków polecić Prokuratorowi Cesarskiemu, Sędziemu instrukcyjnemu i Sędziemu pokoju, nawet okręgu gminnego najbliższego od miejsca popełnionego występku, w tém co do każdego z nich należy, wyjąwszy moc wydawania rozkázów, przyprowadzenia, przyaresztowania i osadzenia w areszcie policyjnym obwinionych.

§. III.

Czynności Prokuratora Cesarskiego Kryminalnego.

284. Prokurator Cesarski kryminalny o którym w Artykule 253. jest mowa, zastępować będzie przy Sądzie Delegacyjnym generalnego Prokuratora, w innych Departamentach od tego, w którym zasiada Sąd Cesarski; to nieogranicza jednak bynajmniéj służący Prokuratorowi generalnemu władzy udania się tamże samemu dla pełnienia swych obowiązków.

285. Zastępca ten mieszkać będzie w miejscu główném Departamentu.

286. Jeżeli Sąd Delegacyjny odbywać się będzie w inném mieście a nie główném Departamentu, Zastępca winien jest udać się tamże.

287. Prokurator Cesarski kryminalny pełnić będzie także obowiązki urzędu publicznego przy instrukcyi i sądzeniu w Apellacyi od wyroków policyi poprawczey.

288. W przypadku momentalney przeszkody, zastąpiony będzie przez Prokuratora Cesarskiego przy Trybunale Iwszey Instancyi miejsca głównego.

289. Będzie miał dozór nad Urzędnikami policyi sądowej w Departamencie.

290. Zdawać będzie sprawę Prokuratorowi generalnemu Cesarskiemu, raz co trzy miesiące, a nawet i częściej jeżeli o to wezwany będzie, o stanie sprawiedliwości w Departamencie, w materyach kryminalney, policyino-poprawczey i policyiney.

D Z I A Ł III.

O postępowaniu przed Sądem Delegacyjnym.

291. Po wyrzeczeniu iż obwiniony ma być oskarżany, jeżeli sprawa nie ma być sądzoną w miejscu w którym zasiada Sąd Cesarski, akta na rozkaz Prokuratora general-

tego odesłane będą we 24. godzinach do kancelaryi Trybunału Iwszey Instancyi głównego miejsca Departamentu, lub też do kancelaryi tego Trybunału któryby mógł być wyznaczony.

Zawsze papiery służące do przekonania, które pozostały złożone w kancelaryi Trybunału Instrukcyjnego, lub też nadesłane są do kancelaryi sądu Cesarskiego, połączone zostaną razem w przeciągu tegoż czasu w kancelaryi tej, do której przesłane mają być Akta.

292. Przeciąg ten 24 godzin rachować się będzie od czasu wręczenia oskarżonemu wyroku odesłania sprawy do Sądu Delegacyjnego.

W przeciągu tegoż czasu, oskarżony, jeżeli jest przyaresztowany, odesłany zostanie do domu aresztu sądowego miejsca, w którym odbywać się ma Sąd Delegacyjny.

293. W przeciągu 24 godzin najpóźniej od oddania papierów do kancelaryi i przybycia oskarżonego do domu aresztu sądowego, oskarżony indagowany zostanie przez Prezesa sądu Delegacyjnego, lub Sędziego tym końcem wyznaczonego.

294. Oskarżony wezwany zostanie do oświadczenia, kogo sobie za doradcę w obrocie swojej przybrał, jeżeli nie ma żadnego

Sędzia wyznaczy mu go natychmiast, pod nieważnością wszelkich późniejszych czynności.

Wyznaczenie to uważane będzie za niebyłe, i nieważność wyrzeczoną nie zostanie, jeżeli oskarżony obrońcę sobie wybierze.

295. Obrońca nie może być przez oskarżonego wybrany, ani przez Sędziego onemu wyznaczony, tylko z pomiędzy Adwokatów lub Patronów Sądu Cesarskiego, lub też jego obrębu, chyba że oskarżony uzyska od Prezesa Sądu Delegacyjnego pozwolenie przybrać sobie za obrońcę jednego ze swych krewnych lub przyjaciół.

296. Sędzia ośrzeże nadto oskarżonego, iż w przypadku gdyby sądził mieć powody do zanieśienia skargi o nieważność, winien jest oświadczenie swoje w następujących dniach pięciu uczynić; i że po upływie tego czasu, skarga jego w téj mierze przyjętą nie będzie.

Zachowanie niniejszego Artykułu i dwóch poprzedzających stwierdzone będzie zapisaniem w protokule, który podpisany być ma przez oskarżonego, Sędziego i Pisarza.

Jeżeli oskarżony nie chce lub nie umie się podpisać, uczyniona będzie o tém w protokule wzmianka.

297. Jeżeli oskarżony nie został stosownie do powyższego Artykułu ośrzeżony, nie-

ważność przez ięgo milczenie znieioną nie będzie; prawa ięgo zachowane będą, i wolno mu ięst użyć ich po wyroku stanowczym.

298. Prokurator generalny obowiązany ięst uczynić oświadczenie swoje w przeciagn równegoż czasu, rachuiąc od przesłuchania oskarżonego, i podobnież pod upadkiem Artykułem 296. przepisany.

299. Oświadczenie oskarżonego i Prokuratora generalnego wyrażać powinny przedmiot skargi o nieważność.

Skarga ta zanieioną byđż może tylko przeciw wyrokowi odesłania sprawy do sądu Delegacyjnego, i to w trzech tylko następuiących przypadkach:

10d. Jeżeli czyn nie ięst uznany za zbrodnią przez prawo;

are. Jeżeli Urząd publiczny nie był słuchany.

3cie. Jeżeli wyrok nie był wydany w komplecie Sędziów prawem oznaczonym.

300. Oświadczenie zrobione byđż powinno w kancelaryi.

Skoro tylko przyjęte zostanie przez pisarza, expedycya wyroku przesłaną będzie przez Prokuratora generalnego przy sądzie Cesarskim, Prokuratorowi generalnemu przy sądzie kassacyjnym, który to Sąd obowiązany będzie do decyzyi w tey mierze, przed wszystkiemi innymi czynnościami swoimi przystąpić.

301. Instrukcyja odbywać się będzie ciągle pomimo skargi o nieważność aż do rozprawy wyłączeni.

302. obrońca będzie mógł znieść się z oskarżonym po odbytey z ośmiatnium indagacyi. Będzie mógł także przeyrzeć wszelkie papiery, nie biorąc ich z miejsca, i nie spóźniając Instrukcyi.

303 Jeżeli nowi świadkowie mają być słuchani, a mieszkanie ich jest nie w miejscu tém, w którym sąd Delegacyiny zasiada, Prezes lub zastępujący go Sędzia, mocen będzie polecić wysłuchanie ich sędziemu Instrukcyinemu okręgu tego w którym mieszkają, a nawet innego okręgu; ośmiatni wysłuchawszy świadków prześle zeznania ich zapieczętowane pisarzowi odbywającemu obowiązki swoje w Sądzie Delegacyinym.

304 Świadkowie którzy się stawiają na wezwanie Prezesa lub Sędziego Delegowanego, i którzy nie usprawiedliwią, iż przeszkoda prawna ich od tego wstrzymała, lub którzy nie zechcą zeznawać, sążeni i karani będą przez Sąd Delegacyiny podług Art. 80.

305. obrońcy oskarżonych będą mogli wyimować lub żądać wydania sobie, na ich koszt, wszelkich kopiy papierów processowych, iakie za potrzebne do obrony uznają.

We wszelkich przypadkach, i iakakolwiek bądź oskarżonych liczba będzie, bezpłatnie

nie będzie im wydane więcej iak iedna kopia protokółów wykazujących występki, i iedna kopia zeznań na piśmie świadków.

Prezesi, Sędziowie i Prokurator generalny, obowiązani są czuwać nad exekucją niniejszego Artykułu.

306. Jeżeli Prokurator Generalny lub oskarżony mają powody do żądania, żeby sprawa nie była wprowadzoną na najpierwszém zgromadzeniu przysięgłych, podadzą do Prezesa sądu Delegacyjnego Notę o przedłużeniu terminu.

Prezes zadecyduje czyli przedłużenie to ma być dozwolone; mocen będzie także z urzędu przedłużyć termin.

307. Jeżeli o ieden występki utworzy się kilka aktów oskarżenia, przeciw różnym oskarżonym, Prokurator generalny będzie mógł żądać połączenia ich, a Prezes mocen będzie nakazać to, nawet z urzędu.

308. Jeżeli Akt oskarżenia obeymować będzie kilka występków, które nie są między sobą łącznymi, Prokurator generalny będzie mógł wnosić, żeby oskarżeni na teraz o ieden tylko lub kilka z tych występków sądzonymi byli, a Prezes mocen będzie nakazać to z urzędu.

309. W dniu wyznaczonym do rozpoczęcia Sessyi Sądu Delegacyjnego, po zabranii miejsca przez Sędziów, dwunastu przysię-

głych zasiądzie w porządku w jakim losem wy-
ciągnięci zostali, na miejscach oddzielnych
od publiczności, sędziów i świadków, na prze-
ciwko miejsca przeznaczonego dla oskarżo-
nego.

D Z I A Ł IV.

O przesłuchaniu świadków (l'Examen) wyroku i egzekucyi.

O D D Z I A Ł I.

o Przesłuchaniu świadków.

310. Oskarżony stawia się bez więzów, i
tylko pod strażą dla zapobieżenia nieczcē
iego, Prezes zapyta się go o imię, przezwi-
sko, wiek, stan, mieszkanię i miejsce uro-
dzenia.

311. Prezes ostrzeżę obrońcę oskarżone-
go, iż mu niewolno mówić nic przeciw swe-
mu przekonaniu lub uznanowaniu winnemu pra-
wom, i że tżma żyć się winien z przystoy-
nością i skromnością.

312. Prezes mieć będzie do przysię-
głych, którzy powinni podnieść się i bydź z
odkrytymi głowami przemowę następującą:

„Przysięgacie i przyrzekacie, przed Bo-
giem i ludźmi na to, iako dowody prze-

„ciw N. exyftujące, z nayskrupulatnieyszą u-
 „ wagą roztrząsac będącicie, że nie będącicie
 „ działać ani na szkodę oskarżonego, ani na
 „ szkodę społeczność i która go oskarża; że
 „ nie będącicie się znoście z nikim, aż po zło-
 „ żeniu waszego oświadczenia, że nie dacie
 „ się powodować ani nienawiścią, lub złością,
 „ ani bojaźnią, lub przychylnością; że w de-
 „ cydowaniu stosować się będziecie do dowodów
 „ i zasad obrony, podług waszego sumienia
 „ i wewnętrznego przekonania, z tą bezstron-
 „ nością i siłnością, iakie na człowieka uczci-
 „ wego i wolnego przyłoią.”

Każdy z przysięgłych wezwany oddzielnie przez Prezesa, ołpowie, pod nieważnością, wznosząc rękę do góry, *przysięgam na to.*

313. Zaraz potem, Prezes wezwie oskarżonego, aby zwrócił uwagę na to co będzie sływał.

Zaleci Pisarzowi, aby przeczytał wyrok Sądu Cesarskiego, nakazujący odesłanie sprawy do Sądu Delegacyjnego i akt oskarżenia. Pisarz odczyta to głośno.

314 Po tókowém odczytaniu Prezes przypomni oskarżonemu to co jest zawartém w akcie oskarżenia, i powie mu: „o to więc oskarżony jesteś: usłyszysz dowody, które przeciw tobie produkowane będą

315 Prokurator generalny wystawi przedmiot oskarżenia; poczem okaże listę świad-

ków, którzy bądź na jego wniosek, bądź na żądanie strony pokrzywdzonéy, bądź też na żądanie oskarżonego będą mieli być słuchanemi.

Lista takowa odczytaną będzie głośno przez pisarza. Będzie mogła tylko obeymować świadków tych, o których imionach, stanie i mieszkaniu na 24 godzin przynajmniej przed słuchaniem tychże, Prokurator generalny, lub strona oskarżonego, a oskarżony Prokuratora generalnego uwiadomili, co iednak nie ścieśnienia wolności Prezesowi podług Artykułu 69 służącey.

Oskarżony i Prokurator generalny będą mogli stosownie do tego, sprzeciwić się słuchaniu świadka, któryby w akcie uwiadomienia nie był wymieniony, lub nie iasno opisany.

Sąd stanowiąc będzie natychmiast względem opozycyi.

316. Prezes nakaże świadkom oddalić się do Izby, która dla nich przeznaczoną będzie. Z tej nie będą wychodzić, tylko dla podania swych zeznań. Prezes przedsięweźmie środki, jeżeli potrzeba wypadnie, do zapobieżenia aby świadkowie nie znosili się z sobą przed zeznaniem względem występku i oskarżonego.

317. Świadkowie zeznawać będą każdy oddzielnie, w porządku przez Prokuratora ge-

neralnego ustanowionym. Przed zeznaniem wykonaną przysięgę, pod nieważnością na to, jako bez nienawiści i biciażni powiedzą zupełną prawdę, i nie nad prawdę

Prezes wypyta się ich o imiona, przezwiska, wiek, stan, zamieszkanie lub pobyt ich, czyli znali oskarżonego przed dopełnieniem czynu w akcie oskarżenia wyrażonego, czyli nie są krewnymi lub powinowatemi, bądź oskarżonego, bądź pokrzywdzonego, i w jakim stopniu; zapyta się ich jeszcze, czyli nie zostali w służbie jednego lub drugiego; poczem świadkowie zeznawać będą ustnie.

318. Prezes każe zapisywać Pisarzowi dodatki, odmiany lub różnice, iakieby się mogły pokazać między zeznaniem świadka terażniejszém i poprzedzającemi.

Prokurator generalny i oskarżony będą mogli żądać u Prezesa, żeby kazał zapisywać te dodatki, odmiany i różnice.

319. Po każdym zeznaniu Prezes zapyta się świadka, czyli to on o oskarżonym który jest obecny mówił; po czém zapyta się oskarżonego czyli chce odpowiedzieć na to co przeciw niemu powiedziane zostało

Przerywać świadkowi nie wolno będzie: po ukończoném zeznaniu oskarżony lub jego doradca będą mogli czynić mu pytania przez usta Prezesa, i powiedzieć tak przeciw niemu, iako też i jego świadectwu, wszystko to co-

kolwiek na obronę oskarżonego służyć będzie mogło.

Prezes będzie również mocen żądać od oskarżonego i świadka wszelkich objaśnień, które do odkrycia prawdy za potrzebne uzna.

Sędziowie, Prokurator generalny i przysięgli, będą mieli równą moc, iednakże o głos Prezesa prosić winni. Strona pokrzywdzona nie będzie mogła czynić zapytań, bądź świadkowi, bądź oskarżonemu tylko przez usta Prezesa.

320. Świadek każdy po odbytém zeznaniu zostanie w Izbie audyencyonalnéy, aż do oddalenia się przysięgłych, w celu dania swych deklaracyi, iezeli Prezes inaczey nie postanowił.

321. Po wysłuchaniu świadków stawionych przez Prokuratora generalnego i stronę pokrzywdzoną, na żądanie oskarżonego słuchani będą ci, których on hstę wręczył, bądź względem czynów wymienionych w akcie oskarżenia, bądź tez dla udowodnienia, iż jest człowiekiem uczciwym, nienaganego postępowania i kochającym honor.

Pozwy na żądanie oskarżonych wydawane będą ich kosztem, równie iak i świadkowie wynagradzani, iezeli wynagrodzenia żądają; pomimo tego iednak Prokurator ma moc kazać zapozwać na żądanie swoje świadków, którzyby mu wskazani byli przez oskar-

żonego, w przypadku gdzieby sądził, iż zeznanie ich służyć może do odkrycia prawdy.

322. Nie będą mogły być przyjęte świadectwa:

1^{od} Ojca, matki, dziada, baby i każdego z innych krewnych wstępnych oskarżonego, lub jednego z współoskarżonych przytomnych pod jedną rozprawę (debet) podciągniętych;

2re Syna, córki, wnuka, wnuczki, lub któregokolwiek krewnego zstępnego;

3^{cie}. Braci i siostr;

4te. Powinowatych w tychże samych stopniach;

5te. Męża i żony, nawet po rozwodzie przez wyrok ogłoszonym;

6te. Denuncyantów których denuncyacye prawo pieniędzmi wynagradza.

Wysłuchanie jednakże osób wyżej wymienionych, nie pociąga za sobą nieważności, skoro, bądź Prokurator generalny, bądź siozna pokrzywdzona, bądź oskarżeni wysłuchaniu ich nie sprzeciwiali się.

323. Denuncyanci inni, prócz tych którzy stosownie do prawa pieniędzmi są wynagradzani, będą mogli być jako świadkowie słuchani, lecz przysięgli uwiadomieni zostaną, iż to są denuncyanci.

324. Świadkowie stawieni przez Prokuratora generalnego lub oskarżonego, słuchani

będą podczas rozprawy, gdyby nawet nie byli zeznawali poprzedniczo do protokołu, i nie odebrali zapowzu, byleby w każdym razie, świadkowie ci umieszczeni byli na liście, w Artykule 315. wzmiankowanej.

325. Świadkowie przez którąkolwiek bądź ze stron stawieni, nie będą mogli między sobą czynić sobie zapytań.

326. Oskarżony będzie mógł żądać, aby po ukończoném wysłuchaniu, świadkowie ci, których on wymieni oddalili się z Izby audyencyonalnéy, i aby ieden lub kilku z nich przywołani i bądź oddzielnie, bądź w przytomności iedni drugich, powtórnie przesłuchani byli.

Toż samo prawo służyć będzie Prokuratorowi generalnemu. Prezes będzie także mocen nakazać to z urzędu.

327. Prezes będzie mógł przed słuchaniem lub podczas słuchania świadka, kazać się oddalić iednemu lub kilku oskarżonym, i oddzielnie ich indagować względem niektórych okoliczności sprawy; lecz starać się będzie nie rozpoczynać dalszey ogólney rozprawy, aż po uwiadomieniu każdego oskarżonego o tém co się w iego nieprzytomności stało, i co z tego wynikło.

328. Podczas przesłuchania świadka, przysięgli, Prokurator generalny i Sędziowie będą mogli notować to, co im zdawać się będzie

ważném, bądź w zeznawaniu świadectw, bądź w obronie oskarżonego, byleby to ciągu rozprawy nie przerywało.

329. Podczas zeznawania świadków, lub po ukończoném zeznaniu, Prezes każe przedłożyć oskarżonemu wszelkie papiery tyczące się przestępstwa, i mogące służyć do przekonania; wezwie go do oświadczenia się osobiście, czyli ie przyznanie. Prezes każe ie także przedłożyć świadkom, jeżeli potrzeba tego wymagać będzie.

330. Jeżeli po ukończonéy rozprawie, zeznanie świadka którego okaże się być fałszywém, Prezes mocen będzie, bądź na wniosek Prokuratora generalnego, bądź na żądanie strony, bądź oskarżonego, a nawet z urzędu natychmiast świadka przyaresztować kazać. Prokurator generalny i Prezes, lub ieden z Sędziów przez niego delegowanych, odbywać będą w tym przypadku, pierwszy, czynności Urzędnika policyi sądowey, drugi czynności Sędziom Instrukcyjnym w innych przypadkach właściwe.

Poczém akta Instrukcyi przesłane zostaną do Sądu Cesarskiego w celu zadecydowania względem poddania pod oskarżenie.

331. W przypadku poprzedzającym Artykułem obiętym, Prokurator generalny, strona pokrzywdzona lub oskarżona, będą mogli zaraz żądać, a Sąd zadecydować nawet z u-

rzędu, żeby sprawa odłożoną została do następującego posiedzenia

332. W przypadku gdyby oskarżony, świadkowie lub który z nich nie mówili tym samym językiem, lub tym samym dyalektem, Prezes mianować będzie z urzędu pod nieważnością tłumacza mającego lat przynajmniej dwadzieścia jeden, i nakaże mu również pod nieważnością złożyć przysięgę na to, iako dla wzajemnego zrozumienia się mówiących różnemi językami, mowę ich wiernie tłumaczyć będzie.

Oskarżony i Prokurator generalny będą mogli excypować tłumacza, podając przyczyny tego wyłączenia.

Sąd stanowi natychmiast względnie tego.

Tłumaczem być nie może pod nieważnością żaden z pomiędzy świadków, sędziów lub przysięgłych, nawet za zezwoleniem oskarżonego lub Prokuratora generalnego

333 Jeżeli oskarżony jest głucho niemy, i nie umie pisać, Prezes mianować mu będzie z urzędu na tłumacza osobę, która najwięcej z nim rozmawiać się zwykła.

Toż samo się ma rozumieć i względem świadka głuchoniemego. Nadto zachowane będą przepisy Artykułem poprzedzającym objęte.

W przypadku gdyby głucho-niemy, umiał pisać, zapytania i uwagi które mu czynione będą, zostaną przez Pisarza napisane i

oddane oskarżonemu lub świadkowi, którzy odpowiedzi swoje i oświadczenia dadzą na piśmie. Wszystko to odczytane będzie przez Pisarza.

334. Prezes wskaże tego z oskarżonych, z którym najpierwéy ma się odbyć rozprawa, zaczynając od głównego oskarżonego, jeżeli się taki znajdzie.

Późém odbywać się będzie w szczególności rozprawa, z każdym z innych oskarżonych.

335. Po wysłuchaniu świadków i przedstawieniu uwag wzajemnych do iakich też świadectwa powód dały, słuchani będą strona pokrzywdzona, lub iey obrońca i Prokurator generalny, i wyłuszczą zasady, na których wspiera się oskarżenie.

Oskarżony i iego obrońca będą mogli im odpowiedzieć.

Replika pozwolona jest stronie pokrzywdzoney i Prokuratorowi generalnemu; lecz oskarżony lub iego obrońca, będą mieli zawsze głos ostatni.

Późém Prezes oświadczy, iż rozprawa jest ukończoną.

336. Prezes przedstawi w krótkości sprawę.

Zwróci uwagę przysięgłych na główne dowody za oskarżonym i przeciwko niemu.

Przypomni im obowiązki, których dopełnić mają.

Ułoży zapytania w sposobie poniżej przepisany.

337. Zapytanie wypływające z aktu oskarżenia, ułożone będzie w wyrazach następujących.

„ Czyli oskarżony popełnił takie zabójstwo, taką kradzież, lub taką inną zbrodnię, z wszelkimi okolicznościami konkluzją aktu oskarżenia objętymi?

338. Jeżeli z rozprawy okaże się jedna lub kilka okoliczności winę powiększających, które niewymienione zostały w akcie oskarżenia, Prezes doda zapytanie następujące:

„ Czyli oskarżony popełnił zbrodnię z tą, lub ową okolicznością?

339. Jeżeli oskarżony przedstawi czyn iaki, iako usprawiedliwiający go, i za taki prawem uznany, zapytanie ułożone będzie w tym sposobie:

„ Czyb czyn ten jest wyjaśniony?

340. Jeżeli oskarżony ma mniej nad lat 15, Prezes ułoży zapytanie;

„ Czyli oskarżony działał z rozpoznaniem? „

341. Prezes ułożywszy zapytania, odda je przysięgłym na ręce ich prezydującego; odda im również akt oskarżenia, protokoły stwierdzające występek, i papiery sprawy dotyczą-

ce się, prócz zeznań do protokołu przez świadków podanych.

Oświadczy przysięgłym, iż jeżeli oskarżony większością głosów uznany będzie za winnego co do głównego czynu, wzmiankę o tém na czele oświadczenia swego uczynić winni.

Każe oskarżonemu oddalić się z Izby audyencyonalney.

342. Po ułożeniu zapytań i oddaniu ich przysięgłym, udadzą się ciż do swéy Izby celem naradzenia się.

Prezydującym ich będzie przysięgły wyięgnięty pierwszym losem, lub też którego sami wyznaczą za zezwoleniem iego.

Przed zaczęciem naradzania się, Prezydujący przysięgłych, odczyta im Instrukcyą następującą, która oprócz tego, wielkim charakterem wypisana, przybita będzie w miejscu najwidoczniejszym ich Izby:

„Prawo nie wymaga po przysięgłych u-
„sprawiedliwiania się z pobudek, które do
„przekonania ich służyły; nie przepisuie im
„prawideł podług którychby szczególniey,
„dowód za zupełny i dostateczny uważać mie-
„li: ale wymaga żeby się w cichości z natę-
„żoną rozwagą sami siebie pytali, żeby szcze-
„rze w sumnieniu swém badali, iakie na rozu-
„mie ich, okazane przeciw oskarżonemu do-
„wody i zasady obrony iego, zrobiły wraże-

nie. Prawo nie mówi im: *Uważać będziecie za prawdziwy każdy czyn, który zeznaniem tyłu lub tyłu świadków stwierdzony został; Nie mówi im także: Nie będziecie uważać dowodu za dostateczny, któryby się nie zusa-dzał na takim protokule, na takich do-ku-mentach, na zeznaniu tyłu świadków, na tyłu oznakach; czyni im tylko to iedno za-pytanie, które wszystkie ich obowiązki w so-bie zawiera: Czyli jesteście wewnątrznie prze-konanemi?.,*

„ Osobliwie i istotnie należy tu mieć na uwadze, iż przedmiotem całego nara-dzania się przysięgłych, powinien być akt oskarżenia: powinni się oni iedynie przywią-zywać do czynów aktem oskarżenia objętych, lub od tychże zawisłych; wykraczają przeci-wko najpierwszemu obowiązkowi swemu, ie-żeli rozważając przepisy praw kryminalnych, zastanawiają się nad skutkami iakie dla oskar-żonego przysła ich oświadczenie mieć mo-że. Powołaniem ich nie jest, ścigać i ka-rać przestępstwa; przeznaczeni oni tylko są do zadecydowania, czyli oskarżony popełnił lub nie za łauą mu zbrodnią.,

343. Przysięgli nie będą mogli wycho-dzić ze swojej izby, dopóki nie ułożą oświad-czenia swego.

Wniyście do izby pod iakimkolwiek bądź pozorem podczas naradzania się, dozwołone

nie będzie, chyba za pozwoleniem Prezesa i to na piśmie.

Prezes obowiązany jest dać komendantowi żandarmów służbę czyniących, rozkaz osobny i to na piśmie, pilnowania wychodów izby. Komendant ten wymieniony będzie w rozkazie z nazwiska i rangi. Sąd może będzie skazać przysięgłego wyłaczającego przeciw temu, na karę pieniężną, nie większą jak 500 franków.

Ktokolwiek inny rozkaz ten przestąpi, lub wykonać go zaniedba, będzie mógł być skarany na 24 godzinne więzienie.

344. Przysięgli naradzać się będą na-przód względem czynu głównego, a potém względem każdej z osobna okoliczności.

345. Prezydujący przysięgłych pytać się ich będzie podług zapytań ułożonych, i każdy z nich odpowie jak następuje:

10d. Jeżeli przysięgły mniema, iż czyn nie jest dowiedziony, lub iż oskarżony nie jest o tenże przekonany, powie:

Nie, oskarżony nie jest winien.

W tym przypadku, przysięgły nie będzie miał już nic więcej do odpowiedzenia.

2re. Jeżeli mniema, iż czyn jest dowiedziony, i oskarżony jest o tenże przekonany, powie:

Tak jest, oskarżony popełnił zbrodnią, z wszelkimi okolicznościami wułożonych zapytaniach obiętemi.

3cie. Jeżeli mniema, iż czyn iest dowiedziony, iż oskarżony o dopełnienie tegoż iest przekonany, lecz że nie masz dowodu, iak tylko na niektore okoliczności, powie:

Tak iest, oskarżony popełnił zbrodnią, z taką okolicznością, lecz nie iest dowiedziono, żeby ją popełnił z taką inną.

4te. Jeżeli mniema, iż czyn iest dowiedziony, iż oskarżony o popełnienie go iest przekonany, lecz żadua z okoliczności dowiedzioną nie iest, powie:

Tak iest oskarżony popełnił zbrodnią, lecz bez żadney okoliczności.

346. Nadto przysięgły odpowie w szczególności, ieżeli tego potrzeba wymagać będzie, w przypadkach Artykułami 339. i 340. obiętych.

347. Decyzya przysięgłych za obwinionym lub przeciw niemu stanowiącą będzie większością głosów pod nieważnością.

W przypadku równości głosów, zdanie łagodnieysze dla oskarżonego decyzją stanowiąć będzie.

348. Przysięgli wrószą potém do izby audyencyonalney, i zasiądą swoje miejsca. Pre-

zes zapyta się ich, jaki skutek jest ich naradzania się.

Prezydujący przysięgłych wstanie, i położywszy rękę na sercu rzeknie: „Na mój honor i sumnienie przed Bogiem i ludźmi zapewniam, iż oświadczenie przysięgłych jest następujące:; *Tak jest, oskarżony i t. d. Nie, oskarżony i t. d.*

349. Oświadczenie przysięgłych podpisane będzie przez ich prezydującego, i oddane przez niego Prezesowi, wszystko w przytomności przysięgłych.

Prezes podpisze je i każe też podpisać Pisarzowi.

350. Żadne odwołanie się od oświadczenia przysięgłych, nie będzie mogło mieć miejsca.

351. Jeżeli iednakowoż oskarżony tylko proflą większością głosów uznany został za winnego co do głównego czynu, Sędziowie naradzać się będą między sobą względem tegoż samego punktu; i jeżeli za zdaniem przez mniejszość głosów przysięgłych utrzymywaném będzie większość głosów Sędziów, tak, iż połączywszy liczbę głosów tych, połączona liczba ta przewyższać będzie liczbę głosów większości przysięgłych i mniejszości Sędziów, zdanie łagodniejsze dla oskarżonego stanowić będzie decyzyą.

352 Jeżeli wyjąwszy przypadek Artyku-
łem poprzedzającym objęty, Sędziowie iedno-
zgodnie przekonani będą, iż przysięgli, przy
zachowaniu nawet formalności, omylili się w
głównym przedmiocie sprawy, Sąd oświadczy,
iż rozsądzenie sprawy zawiesza się, i odroczy
ią do następującego posiedzenia, ażeby prze-
szła przez inne zgromadzenie przysięgłych do
którego nie będzie mógł należeć żaden z człon-
ków zgromadzenia poprzedzającego.

Domagać się tego nie będzie miał nikt
prawa; sąd nie będzie mocen nakazywać tego,
inaczej iak z urzędu, i zaraz po oświadczeniu
zgromadzenia przysięgłych publicznie ogło-
szonóm, i w tym przypadku tylko gdzieby
oskarżony był za winnego, nigdy zaś w tym
gdzieby nie był za winnego uznany.

Sąd obowiązany będzie wydać wyrok
zaraz po uczynionóm oświadczeniu nowo obra-
nego zgromadzenia przysięgłych, gdyby na-
wet oświadczenie to, zgodne było z pier-
wszém.

353. Inkwizycya i rozprawy raz rozpo-
częte, odbywać się winny bez przerwy, bez
znoszenia się z kimkolwiek po za miejscem
posiedzeń, aż do złożenia oświadczenia przez
przysięgłych.

Prezes nie będzie mógł zawie^szać czyn-
ności tych, tylko na czas przerwy potrzebny

dla spoczynku Sędziów, przysięgłych, świadków i oskarżonych.

354 Jeżeli świadek przywołany nie stawia się, Sąd mocen będzie na wnioś Prokuratora generalnego, i przed z częciem rozprawy z pierwszym świadkiem na liście uwieszczonym odroczyć sprawę do następującej sessyi.

355. Jeżeli z powodu niestawienia się świadka, sprawa odroczoną zostanie do następującego posiedzenia, wszelkie koszty za pozwów, aktów, podróży świadków, i inne mające za cel rozsądzenie sprawy poniesie świadek, a nawet na żądanie Prokuratora generalnego, wskazany zostanie na przymus osobliwy, przez wyrok odłączający rozprawę do posiedzenia następującego.

Tenże wyrok nakaże nadto, żeby świadek ten przyprowadzony został przed Sąd przez pomoc wojskową dla wysłuchania go.

I mimo tego, we wszystkich przypadkach, świadek który się nie stawia, lub nie chce bądź wykonać przysięgi, bądź zeznawać, skazany zostanie na karę Artykulem 80 przepisaną.

356. Przeciw wyrokowi takowemu służy opozycya przez dni dziesięć od dnia wręczenia onego świadkowi skazanemu, lub w jego zamieszkanu, prócz dnia jednego na każde pięć myryametrów, i opozycya ta przyięta

będzie, jeżeli świadek okaże, iż w stawieniu się prawną miał przeszkodę, lub iż kara przeciw niemu wyrzeczona, zmniejszoną być powinna.

O D D Z I A Ł II.

o Wyroku i Exekucyi.

357. Prezes każe się stawić oskarżonemu, i przysiąc odzyska w jego przytomności oświadczenie przysięgłych.

358. Jeżeli oskarżony uznany został za niewinnego, Prezes wyrzeczy, iż tenże jest uwolnionym z pod oskarżenia (aquitte d'accusation), i nakaże wypuścić go na wolność, jeżeli z innej przyczyny przytrzymany nie będzie.

Sąd postanowi potem względem wynagrodzenia szkód, iakiego każda z stron żądała po uczynieniu przez nie excepcyi oddalających żądania, lub przedstawieniu obrony, i po wysłuchaniu Prokuratora generalnego. Będzie mocen iednakże Sąd jeżeli to uzna za potrzebne, delegować iednego z Sędziów, do wysłuchania stron, przejrzenia papierów, i sporządzenia relacyi na audyencyi, na której strony będą mogły czynić swe uwagi, i Prokurator powtórnie słuchany będzie.

Oskarżony z pod oskarżenia uwolniony, będzie mógł uzyskać wynagrodzenie zrządzo-nych mu przez potwarz szkód od tych, którzy go denuncywali, członki jednak władz krajowych nie będą mogły byż tym sposobem pociągane za doniesienie z urzędu uczynione o przestępstwach, o których znało im się, iż wiadomości w czasie urzędowania swe go powzięli; wolno jest jednakże oskarżyć ich o przestąpienie obowiązków, jeżeli słuszny do tego znajdzie się powód.

Prokurator ieneralny obowiązany będzie, na żądanie oskarżonego wskazać mu iego denuncyantów.

359. Skargi o wynagrodzenie szkód, bądź oskarżonego przeciw denuncyantom lub firmie pokrzywdzoney, bądź firmy pokrzywdzoney przeciw oskarżonemu, lub skazanemu na kary, zanoszone będą przed Sąd Delegacyiny,

Strona pokrzywdzona winna jest skargę swą o wynagrodzenie szkód zanieść przed wyrokiem; gdyż ta później przyjętą nie będzie.

Toż samo rozumieć się ma o oskarżonym, jeżeli wiedział kto iego jest denuncyantem; W przypadku gdyby oskarżony nie był się dowiedział o swoim denuncyancie aż po wyroku, lecz przed ukończeniem posiedzenia, obowiązany będzie pod upadkiem zanieść skargę swą do Sądu Delegacyjnego; jeżeli zaś o nim po rozwiązaniu dopiero posiedzeń do-

wieźl'ał się, skarga iego zanicioną będzie do Trybunału cywilnego.

Co się tyce osób trzecich, które nie były stronami w sprawie, te udac się winny do Trybunału cywilnego

360. Ktokolwiek prawnie uwolniony został z pol oskarżenia, nie będzie mógł być o tenże sam czyn powtornie pociągany i oskarżonym.

361. Jeżeli w ciągu rozprawy, oskarżony obwiniony został o inne przestępstwo, bądź na mocy dokumentów, bądź na mocy zeznań świadków, Prezes po ogłoszeniu, iż oskarżony uwolnionym jest z oskarżenia, nakaże aby pociągnięty został z powodu nowego przestępstwa; w skutku tego odeśle go, iako za rozkazem stawiającego lub wprowadzonego, według różnicy ustanowionej Art. 91. a nawet iako przyaresztowanego, jeżeli potrzeba wypadnie, przed Sędziego Instrukcyjnego okręgu, w którym zasiada Sąd Delegacyjny końcem rozpoczęcia nowej Instrukcyi.

Przepis ten iednak w tenczas tylko zachowany będzie, jeżeli urząd publiczny przed ukończeniem rozprawy względem pociągnięcia tego zastrzegł sobie czynić.

362. Jeżeli oskarżony uznany został za winnego, Prokurator generalny wezwie Sąd do zastosowania Prawa.

Strona pokrzywdzona poda swe żądanie względem zwrotu i wynagrodzenia szkod.

363. Prezes zapyta się oskarżonego, czyli nie ma co do powiedzenia na swoją obronę. Oskarżony ani też obrońca jego nie będą mogli już zaprzeczać czynu, lecz wolno im tylko przedstawiać, iż nie jest prawem zabroniony, lub za przestępstwo uznany, iż nie zasługuje na karę, której wymierzenia Prokurator generalny żądał, iż nie pociąga za sobą wynagrodzenia strony, albo też nakoniec iż ta zanadto wielkiego wynagrodzenia żąda.

364. Sąd wyrzeczy iż oskarżony wolnym jest od kary (absous absoluton), jeżeli czyn którego tenże winnym uznany został, nie jest prawem kryminalném zabroniony.

365. Jeżeli czyn ten jest zabroniony, sąd wyrzeczy karę prawem przepisaną, nawet w tym przypadku, gdyby po ukończony rozprawie okazało się, iż nie podlega rozpoznaniu Sądu Delegacyjnego.

W przypadku przekonania o kilka zbrodni lub występków, kara największa tylko wyrzeczoną będzie.

366. Tak w przypadku uwolnienia od kary (absolution), iako też w przypadku uwolnienia z pod oskarżenia (acquittement), lub skazania na kary (condamnation), Sąd postanowi względem wynagrodzenia żądanego przez stronę pokrzywdzoną, lub oskarżonego:

obrachuić szkody w tymże samym wyroku, lub delegować będzie iednego z Sędziów do wysłuchania stron, przejrzenia papierów i sporządzenia względem wszystkiego relacji, tak iak iest przepisano w Art. 358.

Sąd nakaże również, aby rzeczy zabrane, zwrócone były właścicielowi.

Jeżeli iednakże oskarżony skazany został na kary, zwrot ten nie nastąpi, aż po udowodnieniu przez właściciela, iż osądzony zaniedbał w czasie prawem przepisany odwołać się do kassacyi, lub jeżeli się odwołał, iż sprawa zupełnie iest ukończoną.

367. Jeżeli uznano zostało, iż znajduią się okolicznosci usprawiedliwiające oskarżonego, Sąd wyrzeczy stosownie do *Kodeksu o przestępstwach i karach*.

368. Oskarżony, który skazany zostanie na kary, lub stronę przegrywającą, znaglenni zostaną do ponoszenia kosztów przez skarb, i drugą stronę poniesionych.

369. Sędziowie naradzać się będą i głosować po cichu, będą mogli oddalić się tym końcem do Izby radney; lecz dekret wyrzeczony zostanie głośno przez Prezesa, w przytomności publiczności i oskarżonego.

Przed ogłoszeniem wyroku, Prezes winien iest odczytać text prawa, na którym się tenże gruntuie.

Pisarz wygotuje wyrok, umieści w nim text prawa zastosowanego, pod karą 100. franków.

370. Oryginał wyroku podpisany będzie przez Sędziów którzy go wydali, pod karą 100. franków na Pisarza, a nawet podług okoliczności, pod pociągnięciem do odpowiedzialności, tak Pisarza iako też Sędziów. Podpisany bydz ma w przeciągu 24rech godzin od ogłoszenia wyroku.

371. Po ogłoszeniu wyroku, Prezes mocen będzie, podług okoliczności napomnieć oskarżonego, żeby był stałym, żeby losowi swemu ulegał, lub żeby postępowanie swoje zmienił.

Uwiedomi go, iż mu służy prawo udania się do kassacyi, i przez iaki przeciąg czasu.

372. Pisarz sporządzi protokół sessyi, dla stwierdzenia, iż formalności przepisane zachowane zostały.

Nie będzie wzmianki w Protokule ani o odpowiedziach oskarżonych, ani o osnowie świadectw; zachowany będzie iednak mimo tego Art: 218. tyczący się zmian, różnic, i kontradykcyi świadków w ich zeznawaniach.

Protokół podpisany będzie przez Prezesa i Pisarza.

W przypadku gdyby protokół taki nie został sporządzony, Pisarz skazany będzie na pięćset franków.

373. Skazany wyrokiem będzie miał trzy dni całe, oprócz dnia w którym wyrok ogłoszonym mu został, do oświadczenia w kancelaryi, iż się odwołuje do kassacyi.

Prokurator generalny będzie mógł w przeciągu równegoż czasu, oświadczyć w kancelaryi, iż żąda kassacyi wyroku.

Równyż czas służy i stronie o wynagrodzenie czyniącej, lecz ta nie będzie się mogła odwołać tylko co do rozrządzeń wyroku tyczących się tej wynagrodzenia prywatnego.

Przez przeciąg tych trzech dni, a jeżeli odwołanie się do kassacyi nastąpiło, aż do odebrania wyroku Sądu kassacyjnego, wykonacya zawieszoną będzie.

374. W przypadkach Artykułami 409 i 412. liniejszego Kodexu wymienionych, Prokurator generalny lub strona będą mieli tylko 24 godzin do odwołania się.

375. Wyrok wykonany zostanie w przeciągu 24rech godzin od upłynienia czasu wzmiankowanego w Artykule 373, jeżeli zaś odwołanie się nastąpiło, w przeciągu 24rech godzin od odebrania wyroku Sądu Kassacyjnego skargę o kassacyą odrzucającego.

376. Wyrok wykonany będzie na rozkaz Prokuratora generalnego, który będzie miał pra-

wo rekwirować tym, końcem bezpośrednio o dodanie siły zbrojny.

377. Jeżeli osądzony chce co oświadczyć, oświadczenie to jego przyjęte będzie przez jednego z Sędziów miejsca egzekucyi, któremu dodany będzie Pisarz.

378. Pisarz obowiązany jest pod karą 100. franków protokół Egzekucyi sporządzać, i w przeciągu 24rech godzin przepisać go poniżej oryginału wyroku. Kopia ta podpisana zostanie przez niego, i uczyniona będzie pod tą samą karą wzmianka o tém wszystkim na brzegu protokołu. Wzmianka ta również będzie podpisana, a kopia będzie miała taką moc jak i sam protokół.

379. Jeżeli w czasie rozprawy przed zapadłym wyrokiem odbywającej się, oskarżony obwiniony został, bądź na mocy dokumentów, bądź na mocy zeznania świadków, o inne zbrodnie jak te, o które już jest oskarżony; a zbrodnie te nowo odkryte zasługują na karę większą aniżeli pierwsze, lub oskarżony ma współników przyaresztowanych; Sąd nakaże z powodu nowych czynów nowe przeciw niemu postępowanie, podług formalności niniejszym Kodexem przepisanych.

W tych dwóch przypadkach Prokurator generalny wstrzyma się z egzekucją wyroku pierwszego, dopóki decyzya w drugiej sprawie nie nastąpi.

380. Wszystkie oryginały wyroków przez Sąd Delegacyjny wydanych połączone i złożone zostaną w kancelaryi Trybunału I^{wszey} Instancyi miejsca głównego Departamentu.

Nie podiągnięte są jednak pod powyższy przepis oryginały wyroków wydanych przez Sąd delegacyjny tego Departamentu, w którym zasiada Sąd Cesarski, które pozostaną w kancelaryi tego Sądu.

D Z I A Ł V.

O zgromadzeniu przysięgłych, i sposobie tworzenia się tegoż.

O D D Z I A Ł I.

o Zgromadzeniu przysięgłych.

381. Nie może nikt odbywać obowiązków przysięgłego, kto nie ma trzydziestu lat skończonych, nie używa praw politycznych i cywilnych, a to pod nieważnością.

382. Przysięgli obierani będą:

1° z pomiędzy Członków zgromadzeń wybiorczych (colleges electoraux);

2° z pomiędzy trzechset Obywatelów najwięcej podatków opłacających w Departamencie zamieszkałych;

3cie. Z pomiędzy Urzędników Administracyjnych przez Cesarza mianowanych;

4te. Z pomiędzy Doktorów i Licencyatów iednego lub kilku z 4rech Wydziałów Akademicznych, to iest prawa, sztuki Lekarskiej, nauk innych i Literatury, członków i Korrespondentów Instytutu i innych towarzystw uczonych przez Rząd uznanych;

5te. Z pomiędzy Notaryuszów;

6te. Z pomiędzy Bankierów, Agentów wexlowych, negocyantów i kupców opłacaających patentowego w iedney z dwóch pierwszych klass.

7me. Z pomiędzy Officyalistów przy Administracyach umieszczonych, i mających pensyi najmniej 4000 franków.

Nikt nie będzie mógł być przysięgłym tylko z pomiędzy Obywatelów powyżey rzeczonych, co iednak nie ma się sprzeciwiać osnowie Art: 386.

383. Nikt nie może być przysięgłym w tey samey sprawie, w której pełnił obowiązki Urzędnika policyi sądowej, był świadkiem, tłumaczem, biegłym lub stroną, pod nieważnością.

384. Nie mogą zarazem być przysięgłemi Minister, Prefekt, Podprefekt, Sędzia, Prokurator generalny Cesarski przy Sądach i Trybunałach, i ich Zastępcy.

Nie może być także przysięgłym Kaptan iakieykolwiek bądź Religii.

385. Radzcy Stanu wydział iaki Administracyi poruczony sobie mający, Kommissarze Cesarscy przy Administracyach lub Dyrekcyach, starcy siedmdziesiąt letni, uwolnieni być mają od tych obowiązków, jeżeli tego żądać będą.

386. Gdyby kto, nie będąc z żadney z klass Artykułem 332 wymienionych, życzył sobie iednak otrzymać zaszczyt w dopuszczeniu siebie do obowiązków przysięgłego, będzie mógł być na liście umieszczonym, jeżeli poda o to prośbę do Prefekta, a po odebraniu przez tego chlubnych za podającym się poleceń, i przesłaniu ich Ministrowi spraw wewnętrznych, Minister potrzebne w tey mierze wyda upoważnienie.

Prefekt będzie również mocen z urzędu kogo w tym celu podać Ministrowi.

387. Prefekci sporządzą pod odpowiedzialnością, Listę przysięgłych, ilekroć o to przez Prezesów sądów Delegacyjnych rekwirowani będą. Rekwizycya ta nastąpi przynajmniej piętnaście dni przed rozpoczęciem posiedzenia.

Jeżeli Sąd podzielony jest na dwa lub więcey Wydziałów, każdy Prezes mocen będzie w przypadku gdzieby liczba spraw tego wymagała, rekwirować o listę przysięgłych dla Wydziału w którym prezyduje.

W każdym razie, lista składać się będzie z sześciudziesiąt Obywatelów: przesłaną zoltanie natychmiaŃ Prezesowi Sądu Delegacyjnego, lub Wydziałowemu, który obowiązany będzie zmniejszyć ją do liczby 36. w przeciągu 24 godzin od iey odebrania, i odesłać ją w przeciągu równegoż czasu Prefektowi, końcem przesłania iey tak iak poniżej powiedziano będzie wszystkim tym którzy ją dostać powinni.

388. Każdy Prefekt prześle listę tym sposobem sporządzoną wielkiemu Sędziemu Ministrowi Sprawiedliwości, pierwszemu Prezesowi Sądu Cesarzkiego, Prokuratorowi generalnemu przy tymże Sądzie, Prezesowi Sądu Delegacyjnego lub Wydziałowemu, a nadto Prokuratorowi Cesarzkiemu kryminalnemu, jeżeli ten znajdzie się w Departamencie dla którego Lista jest przeznaczona.

389. Obywatelom Listą objętym nie będzie cała lista przesyłana; lecz Prefekt wręczy każdemu z nich wyciąg onęy Ńwierdzający, iż nazwisko iego jest w teyże umieszczone. Wręczenie to nastąpi na tydzień najmniey przed dniem w którym lista ma być użyta.

Dzień ten wymieniony zoltanie w akcie wręczenia, który zawierać także będzie nakaz Ńtawienia się na dzień wyznaczony, pod karą Kodexem niniejszym przepisanych.

Jeżeli wyciąg ten nie będzie mógł być wręczony osobie, zoltanie wręczony w zamie-

szkaniu, równie iak i Burmistrzowi lub Ad-junktowi miejscowemu, który obowiązany jest przysięgłego o tém uwiadomić.

390. Lista przysięgłych po odbyciu przez nich posiedzenia do którego przeznaczoną była, uważaną będzie za nieznaczającą.

391. Przysięgły który umieszczony będzie na liście, i zadosyć uczyni wezwaniu do niego wysłanemu, nie będzie mógł byż umieszczony na listach do czterech następnych posiedzeń służyć mających, chyba na to zezwolił

Prefekci przesyłając nowe listy przysięgłych wielkiemu Sędziemu Ministrowi Sprawiedliwości, dołączac będą do nich wyszczególnienie osób, które będąc umieszczonemi na liście poprzedzającej, nie uczyniły zadosyć wezwaniu. Wielki Sędzia zda co rok rapport względem sposobu sprawowania obowiązków przez Obywatelów w listach zapisanych.

Jeżeli który Urzędnik wezwany iako przysięgły, nie uczynił zadosyć wezwaniu, oddzielnie wytknięty będzie w raporcie.

Jego Cesarska Mość zachowuje sobie dawać chlubne dowody swego ukontentowania przysięgłym, którzyby chwalebna gorliwość okazali.

392. Żaden Obywatel mający więcéy nad lat 30. nie będzie mógł otrzymać Urzędu Administracyjnego lub Sądowego, jeżeli nie o-

każe przez zaświadczenie Urzędnika sprawującego urząd publiczny przy Sądzie Delegacyjnym w obrębie którego mieszka, iż ilekroć na liście przysięgłych umieszczony będąc wezwanie odebrał, zawsze onemu zadosyć uczynił, lub iż przyczyny uwolnienia się przez niego podane uznane zostały za ważne, albo też iż żadne jeszcze do niego nie zaszło wezwanie.

Zadna prośba o Urząd przyjętą nie będzie, jeżeli do niej zaświadczenie takowe dołączone nie zostanie.

O D D Z I A Ł II.

O sposobie tworzenia i zwoływania zgromadzenia przysięgłych.

393. Do utworzenia zgromadzenia przysięgłych potrzeba dwunastu przysięgłych.

394. Lišta przysięgłych wręczona będzie każdemu oskarżonemu dniem przed czasem oznaczonym do utworzenia listy członków zgromadzenia; wręczenie to będzie nieważne, również iak i wszelkie późniejsze działania, jeżeli nastąpi prędzey lub później.

395. W każdym przypadku, jeżeli w dniu wyznaczonym nie znajduje się trzydziestu przysięgłych przytomnych żadney przyczyny wymówienia się nie mających, ani uwolnionych,

liczba ich uzupełniona zostanie przez Prezesa Sądu Delegacyjnego ; wybrani będą publicznie, i losem, z pomiędzy Obywatelów z klasz Artystycznym 382. wymienionych, i w gminie mieszkających; w którym to celu Prefekt prześle co rok Sądowi listę rzeczonych osób.

396. Każdy przysięgły któryby na wezwanie należycie mu wręczone nie udał się na przeznaczone sobie miejsce, skazany zostanie przez Sąd Delegacyjny na karę.

Za pierwszy raz pięciuset franków ;

Za drugi raz tysiąc franków ;

A za trzeci raz tysiąc pięćset franków.

Oprócz tego przy ostatnim razie uznany zostanie za niezdatnego do pełnienia obowiązków przysięgłego. Wyrok zostanie wydrukowany i wywieszony na jego koszt.

W każdym razie, nazwisko przysięgłego skazanego na powyższe kary przesłane będzie Prefektowi dla wytknięcia go w raporcie Art. 391. wymienionym.

397. Wolni jednak od powyższych kar będą ci którzy usprawiedliwią, iż byli w nie-
możności stawienia się na dzień wyznaczony.

Sąd zadecyduje względem ważności przyczyny.

398. Kary Art. 396. przepisane zastosowane również będą do każdego przysięgłego, któryby przybywszy nawet na przeznaczone miejsce, oddalił się przed ukończeniem obo-

wiązków swych, bez przyczyny ważnéj która również przez Sąd rozpoznawaną będzie.

399. W dniu wyznaczonym, i do każdej sprawy, przysięgli żadney przyczyny wymówienia się nie mający i nie uwolnieni przywołani będą przed rozpoczęciem Sessyi, w ich przytomności, w przytomności oskarżonego i Prokuratora generalnego.

Nazwisko każdego przysięgłego na przywołanie odpowiadającego, wrzucone zostanie w naczynie.

Oskarżony naprzód a potem Prokurator generalny wyłączać będą tylu przysięgłych ilu za przyzwoite uznają, w porządku w jakim imiona ich z naczynia wyciągane będą, z ograniczeniem iednakże poniżey wyrażoném.

Oskarżony ani Prokurator generalny nie będą mogli przedstawiać przyczyn wyłączenia.

Zgromadzenie przysięgłych utworzy się w tym momencie gdy dwanaście nazwisk z naczynia bez wyłączenia wyciągnięte zostanie.

400. Oskarżony i Prokurator generalny nie będą mogli już więcey wyłączać, skoro nie zostanie iak dwunastu przysięgłych.

401. Oskarżony i Prokurator generalny w równey liczbie wyłączać będą mogli, iezeli iednakże przysięgli nie w równey są liczbie, oskarżonym służy prawo wyłączenia iednego przysięgłego więcey niż Prokuratorowi generalnemu.

402. Jeżeli jest kilku oskarżonych, będą mogli znieść się względem wyłączenia, będą mogli wyłączyć oddzielnie.

Tak w pierwszym iak i w drugim przypadku, nie wolno im wyłączyć więcej nad liczbę jednemu oskarżonemu poprzedzającemu Artykułami dozwoloną.

403. Jeżeli się oskarżeni nie umówią względem wyłączenia, los oznaczy między nimi porządek w jakim wyłączać mają. W tym przypadku, przysięgli wyłączeni w porządku tym przez jednego z oskarżonych, wyłączeni będą tym samym i względem innych, dopóki liczba prawem oznaczona wyłączona nie zostanie

404. Oskarżeni będą mogli umówić się względem wyłączenia pewnej liczby, zachowując sobie wolność wyłączenia innych według porządku losem oznaczonego.

405. Indagacya z oskarżonym rozpocznie się zaraz po ułożeniu listy członków zgromadzenia.

406. Jeżeli przez iakikolwiek bądź wypadek, indagacya co do wszystkich lub co do niektórych występów aktem lub aktami oskarżenia objętych, odroczonej zostanie do następującego posiedzenia, inna lista przysięgłych sporządzona zostanie, ci na nowo wyłączeni

będą, i nowa lista dwunastu członków ułożoną być ma, a to podług prawideł powyżey przepisanych, pod nieważnością.

T Y T U Ł III.

o *Sposobach odwołania się od wyroków zapadłych w Sądzie lub Trybunale,*
(*arrets ou jugemens*).

D Z I A Ł I.

o *Nieważnościach Instrukcyi i wyroku.*

407. Wyroki zapadłe w Sądach lub ostatecznie w Trybunale, w materyi kryminalnéy, poprawczéy lub policyinéy, równie jak instrukcyja i całe postępowanie sądowe poprzedniczo odbyte będą mogły być skassowanemi w przypadkach następujących, i na żądanie zasłże podług różnicy, która poniżey uftanowioną będzie.

§. I.

Materye kryminalne.

408. Jeżeli oskarżony skazany zostanie na kary, a bądź w wyroku Sądu Cesarskiego nakazującym odesłanie sprawy do Sądu Dele-

gacynego, bądź w instrukcyi i postępowaniu sądownem w tym ośmiu sędziach odbytych, bądź w samym wyroku skazującym na karę, przedstawione lub opuszczone zoltaną niektóre formalności. których zachowanie Kodex niniejszy pod nieważnością przepisuje, opuszczenie to lub przedstawienie, będzie mogło pociągać za sobą na żądanie strony skazaney na karę, lub urzędu publicznego, skassowanie wyroku i wszelkich działań poprzednich, zaczawszy od najpierwszego aktu nieważności.

Toż samo rozumieć się ma, tak w przypadku niewłaściwości sądu, iako też gdy opuszczone lub odmówione zoltanie rozsądzenie, bądź iednego lub kilku żądań oskarżonego, bądź iednego lub kilku wniosków urzędu publicznego mającego za cel użycie wolności lub dobrodzieystwa prawem dozwolonych, gdyby nawet nieważność na przypadek niezachowania formalności, której dopełnienie żądane lub wnoszone było, wyraźnie w prawie przepisaną nie znajdowała się.

409. W przypadku uwolnienia obwinionego z pod oskarżenia, urząd publiczny nie będzie mógł żądać skassowania decyzyi w téj mierze zapadłej, i działań które tę poprzedziły, tylko dla zadosyć uczynienia prawu i nie szkodząc przez to stronie z pod oskarżenia uwolnionej.

410. Jeżeli nieważność pochodzić będzie stąd, iż przez wyrok wskazaną została inna kara iak ta, którą prawo na ten rodzaj zbrodni przepisuie. o skassowanie wyroku będzie mógł czynić tak urząd publiczny iako też osądzony. Toż samo prawo służyć będzie urzędowi publicznemu przeciw wyrokom uwalniającym od kary, o których Artykuł 364. wzmiankuje, jeżeli uwolnienie wyrzeczone zostało z powodu iakoby braku na ten przypadek prawa kryminalnego, któreby się iednak zmaydowało.

411. Jeżeli kara wyrzeczona będzie taż sama, którą prawo na przypadek zbrodni téy przepisuie, nikt skassowania wyroku nie będzie mógł żądać, pod tym pozciem, iż omyłka zaszła w zacytowaniu prawa.

412. Strona pokrzywdzona nie będzie mogła w żadnym przypadku czynić o nieważność decyzji względem uwolnienia z pod oskarżenia lub wyroku uwalniającego od kary; lecz jeżeli wyrokiem skazaną została na wynagrodzenie większe od tego, którego uwolniony z pod oskarżenia lub kary żądał, nakaz ten wyroku będzie mógł bydź skassowanym, na żądanie strony pokrzywdzonéy.

§. II.

Materye poprawcze i policyjne

413. Powody do skassowania wyroków Artykułem 408 wskazane, służą w materji poprawczey i policyjney, tak sronie o występpek lub przewinienie pociąganey, iako też urzędowi publicznemu i sronie pokrzywdzoney, jeżeli ta do sprawy wchodzi, przeciw wszelkim wyrokom ostatecznym bez różnicy, czyli przez nie srona uwolnioną czyli też na karę osądzoną została.

Jeżeli iednakże przez wyrok srona uwolnioną została, nie będzie mógł nikt przeciw niej na obronę swoją zarzucić przestąpienia, lub opuszczenia formalności przepisanych.

414. Przepis Artykułem 411. obięty, stosować się ma i do wyroków wszelkich ostatecznych w materji poprawczey i policyjney wydanych.

§. III.

Przepisy stosujące się do obudwóch poprzedzających paragrafów.

415. We wszystkich przypadkach, gdzie bądź Sąd Kassacyjny, bądź Sąd Cesarski skassuje Instrukcyą, będzie mógł nakazać żeby

koszta nowego postępowania poniósł Urzędnik lub Sędzia instrukcyjny który nieważność popełnił.

Przepis iednakże ten zachowany będzie tylko w przypadku bardzo wielkich błędów, i gdy nieważność popełnioną zostanie we dwa lata po wprowadzeniu Kodexu niniejszego.

D Z I A Ł II.

O skargach do kassacyi.

416. Odwołanie się do kassacyi od wyroków przygotowawczych, i na instrukcyą w sądach zapadłych, lub wyrokom tego rodzaju ostatecznym przez Trybunał ferowanym, dozwolone jest dopiero po wyroku stanowczym; zadosyć uczynienie dobrowolne takowym wyrokom, nie będzie mogło w żadnym przypadku służyć za excepcyą do nieprzyjęcia skargi.

Przepis niniejszy nie stosuje się do wyroków względem właściwości sądu wydanych.

417. Zgłoszenie się z skargą o kassacyą uczynione zostanie przez osądzonego w kancelaryi i podpisane przez niego i Pisarza; a jeżeli zgłaszający się nie może lub nie chce się podpisać, Pisarz uczyni o tém wzmiankę.

Zgłoszenie się to uczynione bydź może podług téy saméy formalności, przez Patrona strony osądzoney, lub iey szczególnie w tym celu ustanowionego pełnomocnika; w którym to ostatnim przypadku plenipotencya dołączoną zostanie do zgłoszenia się.

Zapisano będzie w księgę do tego przeznaczoną, księga ta będzie publiczną, i każdy będzie miał prawo żądać wydania sobie z niéy ekstraktów.

418. Jeżeli od wyroku przez sąd lub ostatecznie przez Trybunał wydanego, w materyi kryminalney poprawczyey lub policyinéy odwoła się bądź strona pokrzywdzona, jeżeli do processu wchodzi, bądź urząd publiczny, odwołanie się to nie tylko zapisane będzie stosownie do Artykułu poprzedzającego, lecz i wręczone stronie przeciw której jest wymienzone, w przeciągu trzech dni.

Jeżeli strona ta będzie wówczas przyaresztowaną, akt zawierający zgłoszenie się ze skargą o kassacyą odczytany iey zostanie przez Pisarza; przez nią podpisany; a jeżeli nie chce lub nie może się podpisać, Pisarz uczyni o tém wzmiankę.

Jeżeli zaś jest wolną, odwołujący się do kassacyi wręczy iey swoje odwołanie się przez Burgrabiego, bądź do rąk, bądź w zamieszkaaniu przez nią obraném, czas do tego służący

pomnożony będzie w tym przypadku dniem jednym na każde trzy miryametry.

419. Strona pokrzywdzona odwołująca się do kassacyi, obowiązana jest do dokumentów dołączyć wyrok w formie autentycznój.

Obowiązana jest pod upadkiem złożyć na karę sto pięćdziesiąt franków, lub połowę téj summy, jeżeli wyrok jest zaoczny.

420. Wolni są od kary pieniężnej, i od osądzeni na kary w materji kryminalnej. *are.* Agenci publiczni, co do spraw tyczących się bezpośrednio administracyi i dóbr narodowych lub dochodów państwa.

Co do wszystkich innych osób, te poniosą karę skoro w kassacyi usunięci będą; uwolnione będą jednakże od złożenia kary osoby, które do skargi swój o kassacyą dołączają. *Id* wyciąg z księgi podatków okazujący, iż płacą mniej nad sześć franków, lub zaświadczenie poborcy gminu stwierdzające, iż wcale od podatku są wolni; *are* zaświadczenie ubóstwa wydane im przez Burmistrza gminu ich mieszkania, lub przez jego Adjunkta, wizowane przez Podprefekta, i potwierdzone przez Prefekta ich Departamentu.

421. Osądzeni, nawet w materji poprawczyj lub policyinej na karę pociągającą za sobą utratę wolności, nie będą dopuszczonemi do odwołania się do kassacyi, jeżeli nie

zostaią rzeczywiście w więzieniu, lub jeżeli nie zostali wypuszczeni na wolność za kaucyą

Akt zapisania ich w księgę więźniów lub wypuszczenia na wolność za kaucyą, dołączony zostanie do aktu odwołania się do kassacyi; jeżeli iednakże zasadą skargi do kassacyi będzie niewłaściwość sądu, dosyć będzie powodowi do uzyskania przyięcia teyże skargi, usprawiedliwić, iż się właśnie stał w domu więzienia sądowego tego miejsca w którym zasiada sąd kassacyjny; Dozorca domu tego będzie go mógł także przyiąć za okazaniem mu skargi do Prokuratora generalnego przy tymże sądzie zanieśionéy, i przez tegoż zawizowaney.

422. Osądzony lub strona pokrzywdzona, będą mogli bądź przy zgłoszeniu się, bądź w dziesięć dni potém złożyć w kancellaryi sądu lub Trybunału który wydał wyrok zaskarżony, notę zawierającą zasady odwołania się do kassacyi. Pisarz wyda im na to zaświadczenie, i prześle natychmiast tęż notę Urzędnikowi pełniącemu obowiązki Prokuratora.

423. Po upłynieniu dni dziesięciu od zgłoszenia się, Urzędnik ten prześle wielkiemu Sędziemu Ministrowi sprawiedliwości, akta processowe i noty stron jeżeli iakie podały.

Pisarz sądu lub Trybunału który wydał wyrok zaskarżony, sporządzi bezpłatnie i do-

łączy spacyfikacją papierów, pod karą stu franków, która wyrzeczona będzie przez sąd Kassacyjny

424. We dwadzieścia cztery godzin od odebrania aktów, wielki Sędzia Minister sprawiedliwości prześle je do sądu kassacyjnego, i uwiadomi o tém urzędnika, który mu je przysłał.

Osądzeni będą również mogli przysłać prosto do kancelaryi sądu kassacyjnego, bądź noty, bądź expedyce lub kopie wręczone, tak wyroków iako też i skarg swych do kassacyi. Strona iednakże pokrzywdzona nie będzie mogła używać dobrodzieystwa niniejszym przepisem dozwolonego bez przybrania sobie Adwokata sądu kassacyjnego.

425. Sąd kassacyjny będzie mógł w każdej sprawie kryminalney, poprawczey lub policyney, stanowić względem odwołania się do kassacyi, zaraz po upłynieniu terminów niniejszym Działem przepisanych, a obowiązany będzie postanowić względem tego, najpóźniej w przeciągu miesiąca od czasu upłynienia tych terminów.

426. Sąd kassacyjny odrzuci skargę lub skassuje wyrok, bez poprzedzającego wyroku względem dopuszczenia skargi.

427. Jeżeli Sąd kassacyjny skassuje wyrok bądź w materyi poprawczey, bądź policyney, odeśle sprawę i strony przed Sąd lub

Trybunał tego samego rodzaju co i ten który wydał wyrok skassowany.

428. Jeżeli sąd kassacyjny skassuje wyrok w materji kryminalney wydany, zachowane będzie postępowanie w siedmiu następujących artykułach przepisane.

429. Sąd Kassacyjny nakaże odesłanie sprawy w tym sposobie, to jest :

Do sądu Cesarzkiego innego iak ten, który postanowił względem właściwości i wydał wyrok względem poddania pod oskarżenie, jeżeli wyrok skassowany będzie z iedney z przyczyn w Art: 299 wymienionych;

Do sądu Delegacyjnego innego iak ten który wydał wyrok, jeżeli wyrok i instrukcja skassowane są z przyczyn nieważności w sądzie Delegacyjnym popełnionych;

Do Trybunału Iwszey Instancyi innego iak ten do którego należał Sędzia Instrukcyjny, jeżeli wyrok i instrukcja skassowane są tylko co do punktów wynagrodzenia prywatnego tyczących się: w tym przypadku, strony nie będą potrzebowały przechodzić przez Sąd pojednawczy.

Jeżeli wyrok i postępowanie sądowe skassowane zostaną z powodu niewłaściwości sądu, Sąd kassacyjny odeśle sprawę przed sędziów właściwych i wskaże ich: iednakże gdyby właściwym sądem był Trybunał Iwszey Instancyi

w którym zasiada Sędzia który odbył najpierwszą Instrukcyą, sprawa odesłaną będzie do innego Trybunału Iwszey Instancyi.

Jeżeli wyrok skassowany zostanie z téy przyczyny, że się okaże, iż czyn za który obwintony osądzony został nie jest prawem za przelęptwo uznany, sprawa odesłaną zostanie, jeżeli do niej wchodzi strona pokrzywdzona, do Trybunału Iwszey Instancyi innego jak ten do którego należał Sędzia Instrukcyjny; jeżeli nie wchodzi strona pokrzywdzona, sprawa wcale do żadnego Sądu odesłaną nie będzie.

430. We wszystkich przypadkach gdzie sąd kassacyjny upoważniony jest do obrania Sądu lub Trybunału w celu osądzenia sprawy odesłanej, wybór ten będzie mógł nastąpić tylko za oddzielną decyzją w Izbie radney, zaraz po ogłoszeniu wyroku kassacyjnego, i o której w tymże wyroku wzmianka uczynioną będzie.

431. Do uzupełnienia Instrukcyi w sprawach odesłanych, nie będą mogli być wyznaczani na powtórnych sędziów Instrukcyjnych, ci którzy są ustanowieni w obrębie sądu, którego wyrok skassowanym został.

432. Jeżeli sprawa odesłaną zostanie do sądu Cesarzkiego, ten po poprawieniu instrukcyi w tém co do niego należy, wskaże, w obrębie swoim, Sąd delegacyjny, przez który sprawa będzie miała być sądzoną.

433. Jeżeli sprawa odesłaną zostanie do Sądu Delegacyjnego, a należeć będą do niej współnicy nie oskarżeni jeszcze, Sąd ten wyznaczwszy Sędziego Instrukcyjnego, a Prokuratora generalny jednego z swych zastępców do odbycia, każdy w czém do niego należy Instrukcyi, której akta przesłane zostaną potem do sądu Cesarzkiego, a ten stanowiąc będzie, czyli poddanie pod oskarżenie ma nastąpić lub nie.

434. Jeżeli wyrok skassowany został z powodu tego, iż skazał na karę inną od tej którą prawo na takowy rodzaj zbrodni przepisuje, Sąd delegacyjny do którego sprawa odesłaną będzie, wyda wyrok na mocy złożonego już oświadczenia przysięgłych.

Jeżeli wyrok z innej przyczyny skassowany został, sprawa na nowo wprowadzoną będzie przed sąd Delegacyjny, do którego odesłaną zostanie.

Sąd kassacyjny skassuje tylko część wyroku, jeżeli tylko jedno lub niektóre rozporządzenia jego podpadać będą nieważności.

435. Oskarżony który po skassowaniu wyroku przeciw niemu zapadłego będzie miał

bydź powtórnie kryminalnie sądzony, odpro-
wadzony zofłanie, bądź jako policyinie przya-
resztowany, bądź też i ko do sądowego are-
sztu wzięty, przed sąd Cesarski lub delegacyi-
ny, do którego sprawa jego odesłaną bę-
dzie.

436. Strona pokrzywdzona która z od-
wołaniem się do kassacyi, bądź w materyi kry-
minalney, bądź w materyi poprawczej, lub
policyiney oddaloną zofłanie, skazaną będzie
na zapłacenie sto pięćdziesiąt franków, i na
koszta dla strony z pod oskarżenia, kary lub
processu uwolnionej; skazaną zofłanie nadto
na sto pięćdziesiąt franków dla skarbu, lub na
siedemdziesiąt pięć, jeżeli wyrok zapadł za-
ocznie.

Adminiftracye lub Dyrekcye dochodów
państwa, i Agenci publiczni którzy w kassa-
cyi usunięci będą, skazani zofłaną tylko na
koszta i wynagrodzenie szkod.

437. Jeżeli wyrok skassowany zofłanie,
kara pieniężna złożona zwrócona będzie na-
tychmiafł, w iakichkolwiek bądź wyrazach na-
pisany będzie wyrok rozftrzygaiący odwołanie
się, gdyby nawet opuszczony w nim był na-
kaz zwrotu.

438. Jeżeli skarga o kassacyą odrzuconą
zofłata, strona która ją zaniofłta nie będzie
mogła odwołać się do kassacyi od tego sa-

mego wyroku pod żadnym pozorem i w żaden sposób.

439. Wyrok odrzucający skargę o kassacyą, wydany będzie w przeciągu trzech dni, w prostym wyciągu podpisanym przez Pisarza, Prokuratorowi generalnemu przy sądzie kassacyjnym, który go prześle wielkiemu Sędziemu Ministrowi sprawiedliwości, a ten Prokuratorowi lub zastępcy jego, przy sądzie lub Trybunale, który wydał wyrok zaskarżający.

440. Jeżeli po skassowaniu pierwszego wyroku powtórny wyrok w sądzie lub Trybunale w samej sprawie zapadły, zaskarżony będzie z tych samych powodów, zachowane będzie postępowanie według formalności prawem 16go Września 1807 roku przepisanych (*).

(*) PRAWO 16GO WRZEŚNIA 1807.

Art. 1. *Tłumaczenie prawa (Interpretation) następuje wtenczas gdy Sąd Kassacyjny skassuje dwa wyroki Sądu lub Trybunału ostatecznie ferowane, wydane w tej samej sprawie między iednymi stronami, i które z iednych powodów zaskarżonemi były.*

Art: 2. *Tłumaczenie to wydawane bywa w formie urzędzeń Administracyi publiczney.*

Art: 3 *Może być żądane przez Sąd kassacyjny przed ogłoszeniem drugiego wyroku.*

441. Jeżeli Prokurator generalny przy sądzie kassacyjnym, na wyraźne zalecenie wielkiego Sędziego Ministra Sprawiedliwości, zażąda do Wydziału kryminalnego czynności sądowe, lub wyroki przeciwne prawu, czynności lub wyroki będą mogły być zkassowanemi, a urzędnicy Policyjni lub Sądowi, jeżeli tego potrzeba wypadnie, sposobem w Dziale III. Tytułu IV. niniejszey Xięgi przepisany do odpowiedzialności pociągnięci.

442. Jeżeli sąd Cesarski lub Delegacyjny albo Trybunał poprawczy lub policyjny, wydadzą ostatecznie wyrok podpadający kassacyi, i przeciw któremu żadna ze stron nie odwoła się w czasie prawem oznaczonym, Prokurator generalny przy sądzie kassacyjnym, mocen będzie z urzędu pomimo upłynionego czasu domieść o tém Sądowi kassacyjnemu,

---

Ars: 4. Jeżeli nie będzie żądane, Sąd kassacyjny nie może wydać trzeciego wyroku, tylko w Wydziałach połączonych, i pod prezydencyą wielkiego Sędziego.

Art: 5. W przypadku artykułem poprzedzającym wskazanym, jeżeli trzeci wyrok zażądany zostanie, tłumaczenie prawa koniecznym jest i zachowane będzie postępowanie w Art: 2. wskazane.

wyrok zostanie skasowany, strony jednak nie będą mogły zastronić się tém, końcem wstrzymania egzekucyi wyroku.

D Z I A Ł III.

o Skargach o Rewizyę (Demandes en revision).

447. Jeżeli ieden oskarżony osądzony zostanie na kary za pewną zbrodnią, a drugi przez inny wyrok jako sprawca téy saméy zbrodni równie na kary będzie skazany, tak iż te dwa wyroki pogodzone z sobą bydź nie mogą, i są dowodem niewinności iednego lub drugiego osądzonego, egzekucya obudwóch wyroków wstrzymaną zostanie, gdyby nawet skarga o kasacyą przez iednemu lub drugiemu wyrokowi odrzuconą była.

Wielki Sądza a Minister sprawiedliwości, bądź z urzędu, bądź na domaganie się osądzonych lub iednego z nich, lub też Prokuratora generalnego, zleci Prokuratorowi generalnemu przy sądzie kasacyjnym, aby obadwa wyroki do sądu tego zaskarżył.

Wydział kryminalny rzeczonoego sądu, przekonawszy się iż obadwa wyroki pogodzone z sobą bydź nie mogą, skasuje je, i odeśle oskarżonych po rozpoznanie sprawy ze znajdujących się już aktów oskarżenia,

przed Sądem innym od tych, które obadwa wyroki wydały.

444. Jeżeli po osądzeniu za zabójstwo, na wyraźny rozkaz wielkiego Sędziego Ministra sprawiedliwości przesłane zoltaną do sądu kassacyjnego wydziału kryminalnego, papiery po osądzeniu złożone i mogące wskazać dostateczne oznaki względem egzystencji osoby, ktorej mniemana śmierć do osądzenia powód dała, Sąd ten będzie mógł tymczasowo wyznaczyć sąd Cesarski końcem rozpoznania egzystencji i tożsamości osoby (identité) która była miana za zabita i wyjaśnienia tego przez indagacyą z tej osoby, przez wysłuchanie świadków, i wszelkie sposoby mogące wyjaśnić czyn niszczący wyrok.

Eksekucya wyroku sama przez się wstrzymaną będzie na rozkaz wielkiego Sędziego, dopóki sąd kassacyjny w tej mierze nie postanowi, a skoro i ten uznato za potrzebne, przez wyrok tego przygotowawczy.

Sąd wyznaczony przez sąd kassacyjny prosto tożsamość wyrzeczy lub nietożsamość osoby; a po odesłaniu wyroku jego wraz z dziełem postępowania do sądu kassacyjnego, sąd ten będzie mógł skassować wyrok skazujący na kary, a nawet podług okoliczności ode-

śłać sprawę przed sąd Delegacyjny inny od tych, które pierwotkowo sądziły.

445. Jeżeli po osądzeniu oskarżonego, jeden lub kilku świadków którzy przeciw mu byli zeznali, zaskarżeni zostaną o fałszywe świadectwo w procesie, i oskarżenie w tym względzie przeciw nim uczynione przyjęte będzie, lub jeżeli wydane zostały przeciw nim nakazy osadzenia ich do aresztu, egzekucya wyroku wstrzymaną będzie, gdyby nawet skarga osądzonogo do kassacyi podana odrzuconą była.

Jeżeli późniey świadkowie skazani zostaną za fałszywe świadectwo na kary wielki Sędzia Minister sprawiedliwości bądź z urzędu, bądź na żądanie osądzonogo pierwszym wyrokiem, bądź też Prokuratora generalnego, zleci Prokuratorowi generalnemu przy sądzie kassacyjnym, aby czyn sądowi kassacyjnemu doniósł.

Rzeczony Sąd przejrząwszy oświadczenie zgromadzenia przysięgłych na mocy którego drugi wyrok zapadł, skassuje wyrok pierwszy, jeżeli przez oświadczenie to uznaném jest, iż świadkowie przekonani są o fałszywe świadectwo przeciw pierwszemu zeznane; po osądzeniu zaś oskarżonogo w skutku dawniejszego aktu oskarżenia odeśle go do sądu delegacyjnego innego od tych które wydały bądź pierwszy, bądź drugi wyrok.

Jeżeli oskarżeni o fałszywe świadectwo z pod oskarżenia uwolnionemi będą, zawieszenie exekucyi samo przez się zmiesioném zostanie, i wyrok będzie exekwowany.

446. Świadkowie osądzeni za fałszywe świadectwo nie będą mogli być przy powtórnej rozprawie słuchanemi.

447. Gdy wyrok kwalifikować się będzie do rewizyi z przyczyny Artykułem 444. objętej, a zapadł przeciw osobie, która już nie żyje, Sąd kassacyjny mianować będzie Kuratora pamiętce jego, z którym odbywać się ma instrukcyja, i który używać będzie wszystkich praw służących osądzonemu.

Jeżeli w skutku nowego postępowania, okaże się, iż oskarżony niesłusznie osądzony został, powtórny wyrok uwolni pamięć jego z pod oskarżenia, które przeciw niemu zamiesione było.

T Y T U Ł IV.

o Niektórych oddzielnych sposobach postępowania.

D Z I A Ł I.

o Falszu.

448. We wszystkich processach o sfałszowanie pism, dokument miany za fałszywy, skoro tylko produkowany zostanie, złożony będzie w kancelaryi, podpisany i zaparafowany na każdej stronie przez Pisarza, który spíše protokół z wszelkimi szczegółami względem stanu zewnętrznego tegoż dokumentu, niemniej przez stronę składającą go, jeżeli ta umie pisać, o czém wzmianka uczyniona być winna; wszystko to pod karą pięciudziesiąt franków na Pisarza, któryby dokument takowy przyjął bez dopełnienia powyższej formalności.

449. Jeżeli dokument miany na fałszywy wyięty będzie ze składu publicznego, Urzędnik publiczny wydający takowy podpisze go również, i zapar suie iak powyżey przepisano zostało pod podobnąż karą pieniężną.

450. Nadto dokument miany za fałszywy, podpisany będzie przez Urzędnika policyi

sądowej, i przez stronę pokrzywdzoną lub iéy Patrona, jeżeli ci stawiają.

Podpisany będzie również przez obwionego, skoro tylko się stawi.

Jeżeli stawiają y lub niektórzy z nich, nie mogą lub nie chcą się podpisać, w protokule uczyniona będzie o tém wzmianka.

W przypadku niedopilnowania się lub opuszczenia formalności tych, Pisarz skazany zostanie na pięćdziesiąt franków.

451. Skargi o fałsz i denuncyacye mogą być zanesione i wtenczas, gdyby papiery które ich są przedmiotem, użyte już były za zasadę w aktach sądowych lub cywilnych.

452. Każdy zachowawca publiczny lub prywatny papierów, jako fałszywe zaskarżonych, obowiązany jest wydać je na zalecenie pełniącego urząd publiczny lub Sędziego instrukcyjnego, pod karą zniewolenia go do tego przez przymus osobisty.

Zalecenie to i akt złożenia ich, służyć mu będą za kwit przeciw tym, którzy do dokumentu prawo mają.

453. Papiery doślawione dla użycia ich do porównania, będą podpisane i zaparafowane, tak iak przepisują trzy pierwsze Artykuły niniejszego Działu względem dokumentu iako fałszywy zaskarżonego i pod temi samymi karami.

454. Każdy zachowawca publiczny będzie mógł być nawet osobiście zniewolony do dostawienia papierów do porównania służyc mających, które przy nim zoftaią: zalecenie na piśmie i akt złożenia ich, służyc mu będą za kwit przeciw tym, którzyby do rzeczonych dokumentów prawo mieli.

455 Jeżeli wypada potrzeba wziąć z miejsca swego dokument autentyczny, zostawiona będzie onego Zachowawcy kopia kolacyonowana, przejrzana z oryginałem przez Prezesa Trybunału okręgu, który w tój mierze protokół spisze, a jeżeli zachowawca jest osobą publiczną, kopia ta umieszczoną będzie przez niego między oryginałami, dla zastąpienia dokumentu, aż do odesłania go, i mocen będzie wydawać z niej pierwsze ekstrakty i expedycye czyniąc wzmiankę o protokule.

Jeżeli jednak dokument tak w xiędze umieszczony znajdować się będzie, iż go i na moment od niej oddzielić nie można, Trybunał będzie mógł złożenie xięgi nakazać, i od formalności Artykułem niniejszym przepisanej uwolnić.

456. Pisma prywatne będą mogły być także iako do porównania służyc mające produkowanemi, i iako takie przyiętemi, jeżeli ie strbny interesowane przyznają.

Osoby jednakże prywatne, które podług własnego nawet ich wyznania takowe papiery

posiadają, nie mogą być prosto do złożenia ich zniewolonemi; lecz jeżeli po zapoznaniu ich przed sąd o takowe złożenie lub usprawiedliwienie, z jakich powodów dopełnić tego wzbraniają się, przegrają, wyrok będzie mógł nakazać, aby do tego przez przymus osobisty zniewolonemi były.

457. Jeżeli świadkowie zeznawać będą względem dokumentu w processie użytego, zaparafują go i podpiszą, a jeżeli podpisać nie mogą, protokół o tém uczyni wzmiankę.

458. Jeżeli w ciągu Instrukcyi lub innego postępowania, dokument produkowany zaskarżony jest przez jedną ze stron jako fałszywy, strona ta wezwie stronę przeciwną do oświadczenia się, czyli chce użyć dokumentu.

459. Jeżeli strona oświadcza, iż nie chce go użyć, lub w przeciągu tygodnia nie robi żadnego oświadczenia; dokument odrzucony zostanie z processu, i sąd pomijając go przystąpi do dalszej instrukcyi i wyroku. Jeżeli strona oświadcza iż chce użyć dokumentu, instrukcyja względem fałszu rozpocznie się przed Sądem lub Trybunałem w sprawie główny sądzić mającym.

460. Jeżeli strona zadająca, iż dokument jest fałszywy, utrzymuje, iż składający go jest sprawcą lub współnikiem popełnionego fałszu, lub jeżeli z sprawy pokazuje się, iż sprawca lub współnik zbrodni tej żyje, i

skarga o zbrodnią przeciw niemu przez przedawanie nie upadła, rozpocznie się proces kryminalny podług formalności powyżey przepisanych.

Jeżeli się to wydarzyło w processie cywilnym, wyrok zawieszony będzie dopóki rzecz względem fałszu rozsządzoną nie zostanie.

Jeżeli się proces toczy o zbrodnią, występki lub przewinienia, Sąd lub Trybunał proces ten sądzący, winien będzie przed wszystkiem, po wysłuchaniu wniosków urzędu publicznego decydować, czyli postępowanie w processie pryncypalnym ma być zawieszone lub nie.

461. Obwiniony lub oskarżony będzie mógł być wezwany do złożenia lub sporządzenia iakiego pisma; w przypadku gdyby na to nie odpowiedział, lub uczynić tego nie chciał, w protokule zrobiona będzie o tém wzmianka.

462. Jeżeli Sąd lub Trybunał w przeglądaniu processu nawet cywilnego, postrzeże oznaki fałszu i kto jego jest sprawcą, Prokurator lub jego zastępca, albo też Prezes przesła papiery zastępcy Prokuratora generalnego pełniącemu swe obowiązki przy Sądzie Instrukcyjnym, bądź miejsca mianego za miejsce popełnionego występkę, bądź miejsca w którym obwiniony będzie mógł być schwytany;

mocen będzie także wydać rozkaz przypro-
wadzenia.

463. Jeżeli akta urzędowe uznane zo-
staną w całości lub w części za fałszywe, Sąd
lub Trybunał który w tej mierze stanowią, na-
każe aby akta te zostały przerobione, prze-
mazane lub sprostowane, względem tego wszy-
stkiego spisany zostanie protokół. Papiery
które do porównania służyły odesłane będą
do składów tych w których wziętemi zostały,
lub oddane osobom które je komunikowały;
wszystko w przeciągu dwóch tygodni od dnia
wydanego wyroku pod karą 50. franków na
Pisarza.

464. Wreście Instrukcja względem fałszu
odbywać się będzie tym samym sposobem co
i względem innych przestępstw z wyjątkiem
następującym.

Prezesi sądów Delegacyjnych i specjal-
nych, Prokuratorowie generalni lub ich za-
stępcy, Sędziowie Instrukcyjni i Sędziowie po-
koju, będą mogli iak dotąd przedsiębrać śle-
dzenie nawet po za obrębem swéy Jurysdy-
kcyi osób podeyrzanych o sfabrykowanie,
wprowadzenie i rozrzucanie fałszywych papi-
erów narodowych, fałszywych papierów Ban-
kowych francuzkich lub Bankowych Depart-
amentowych.

Przepis niniejszy zachowany będzie ró-

wnieź przy sfalszowaniu monety, lub podra-
bianiu pieczęci Stanu.

D Z I A Ł II.

o Niestawiających (Des contumaces).

465. Jeżeli po nastąpionym wyroku pod-
dającym obwinionego pod oskarżanie; tenże
oskarżony nie będzie mógł być schwytany,¹⁾
lub też nie stawi się w przeciągu dziesięciu dni
od wręczenia mu w zamieszkaniu tegoż wy-
roku;

Lub jeżeli stawi się albo też schwytany
zostanie i zbiegnie;

Prezes sądu Delegacyjnego lub sądu spe-
cjalnego, każdy w sprawach do swego sądu
należących, lub w nieprzytomności ich, Pre-
zes Trybunału Iwszey Instancyi, lub też w nie-
przytomności tamtych i ostatniego, Sędzia
najpierwszy Trybunału wyda zalecenie do o-
skarżonego, ażeby się w następujących dziesięciu
dniach stawił, z zagrożeniem, iż w razie przeci-
wnym uznany będzie za nieposłusznego prawu,
iż używanie praw jego obywatelskich zawie-
szone będzie, iż majątek jego zostanie wzięty
w sekwestr na czas, w którym postępowanie
zaoczne przeciw niemu odbywać się będzie,
iż przez tenże czas zabronione mu będzie
wszelkie czynienie w sądzie, iż w sądzie

czyniono przeciw niemu będzie, i że każdy obowiązany jest wskazać miejsce w którym się on znajduje.

Nadto zalecenie to uczyni wzmiankę o zbrodni i rozkazie wzięcia go do aresztu sądowego.

466. Z polecenie to ogłoszoném zostanie przy trąbie lub bębnie w najpierwszą niedzielę, i przybite będzie na drzwiach mieszkania oskarżonego, mieszkania Burmistrza i na drzwiach Izby audyencyonalnéy Sądu Delegacyjnego lub specjalnego.

Prokurator generalny lub jego zastępca prześle także zalecenie to Dyrektorowi administracyi dóbr narodowych i administracyi dochodów z opłat od zarejestrowania w miejscu mieszkania niestawiającego znajdujących się.

467. Po upłynieniu dni 10. przystąpi Sąd do ferowania wyroku zaocznie.

468. Żaden obrońca, żaden patron nie będzie mógł stawać na obronę oskarżonego niestawiającego.

Jeżeli oskarżony nie jest przytomny w kraju Europejskim Cesarstwa, lub znajduje się w zupełnéj niemożności stawienia się, krewni jego lub przyjaciele będą mogli przedstawić przyczyny usprawiedliwiające go i popierać ich prawość.

469. Jeżeli Sąd uzna przyczynę za prawną, postanowi wstrzymać się z ferowaniem wyroku przeciw oskarżonemu i z zaskarżeniem majątku, na czas, który podług ważności przyczyn i odległości miejsca oznaczony będzie.

470. W innych przypadkach Sąd przystąpi natychmiast do odczytania wyroku odsyłającego sprawę do Sądu Delegacyjnego, lub specjalnego aktu wręczenia zalecenia względem stawienia się do niestawiającego wydanego, i protokołów sporządzonych w dowód ogłoszenia onego i przybicia.

Po takowém odczytaniu Sąd na wnioski Prokuratora generalnego Cesarskiego lub jego zastępcy, stanowić będzie względem nieposłuszeństwa.

Jeżeli instrukcja nie jest odbyta podług Prawa, Sąd uzna ją za żadną, i nakaże rozpoczęcie onéj na nowo zaczynając od najpierwszego aktu nieprawego.

Jeżeli instrukcja jest zgodną z prawem, Sąd wyda wyrok na oskarżenie i zadecyduje względem wynagrodzenia prywatnego szkód wszelakich, wszystko to bez przytomności i wchodzenia do tego przysięgłych.

471. Jeżeli niestawiający skazany zostanie na kary, majątek jego od czasu wykonania wyroku uważany i administrowany będzie jako majątek nieprzytomnego, i rachunek z

administracyi zdany będzie komu wypadnie, skoro wyrok zaoczny stanie się nieodzownym przez urły sienie czasu do podniesienia go dozwolonego.

472. **Extrakt wyroku** skazującego na kary, zostanie w przeciągu trzech dni od ogłoszenia go za staraniem Prokuratora generalnego Cesarskiego lub jego zastępcy przybity przez wykonawcę wyroków kryminalnych, na słupie wkopanym w szrodku iednego z placów publicznych miasta głównego tego okręgu, w którym zbrodnia popełnioną została.

Podobnyż wyciąg przesłany będzie, w tymże samym przeciągu czasu Dyrektorowi administracyi dochodów z dóbr narodowych i opłat od zarejestrowania mieysca mieszkania nie stawiającego.

473. **Odwołanie się od wyroków** zaocznych do kassacyi służyć będzie tylko Prokuratorowi generalnemu Cesarskiemu i stronie pokrzywdzonéy w tém co się iéy dotyczy.

474. **W żadnym przypadku** niestawienie się iednego oskarżonego, nie będzie zawieszac ani spóźniac samo przez się instrukcyi przeciw innym współoskarżonym obecnym.

Sąd po osądzeniu tych, będzie mógł nakazać oddanie efektów złożonych w kancelaryi jako dowodów do przekonania słuźących, skoro właściciele lub osoby mające do tego

prawo dopraszać się o to będą. Będzie mógł także nakazać oddanie rzeczy tych, z warunkiem okazania ich, gdy tego potrzeba wymagać będzie.

Przed oddaniem nastąpić powinno opisanie ich w protokóle, który sporządzi Pisarz pod karą stu franków.

475. Przez czas sekwestracji, może być dawane wsparcie żonie, dzieciom, oycu lub matce oskarżonego jeżeli tego potrzebują.

Wsparcie to postanawiane będzie przez władzę administracyjną.

476. Jeżeli oskarżony stawi się do więzienia lub schwytyany będzie przed zniesieniem kary przez przedawnienie, wyrok zaocznie wydany i wszelkie postępowanie nastąpiące przeciw niemu od czasu wydania zalecenia względem wzięcia go do aresztu Sądowego, lub wezwania do stawienia się, tém samym upadną, i postąpi się przeciw niemu w sposobie zwyczajnym.

Jeżeli jednak wyrok zaoczny pociągał za sobą śmierć cywilną, a oskarżony schwytyany został, lub stawił się dopiero w lat pięć po wykonaniu wyroku zaocznego, wyrok ten będzie miał stosownie do artykułu 300 Kodexu Napoleona co do przeszłości skutki też same, które śmierć cywilna pociągnęła za sobą przez przeciąg czasu od skończonych lat pięciu do dnia

stawienia się oskarżonego w Sądzie upłynio-
ny.

477. Jeżeli w przypadkach artykułem poprzedzającym objętych, świadkowie, z iakiéykolwiek bądź przyczyny do sprawy dostawionemi byđź nie mogą ich zeznania i odpowiedzi innych oskarżonych o tenże sam występék do protokołu podane, odczytane zostaną na audyencji: odczytane zostaną, również wszelkie papiery które Prezes uzna za mogące objaśnić występék i wykazać kto onego jest winnym.

478. Niestawiający, któryby po stawieniu się uwolniony został z pod oskarżenia, skazany jednak zostanie na koszta przez niestawienie się swoje zrządzone.

D Z I A Ł III.

O przestępstwach Sędziów nie w urzędowaniu i w urzędowaniu popełnionych.

O D D Z I A Ł I.

O postępowaniu i instrukcyi przeciw Sędziom popełniającym zbrodnie i występkę nie w urzędowaniu.

479. Jeżeli Sędzia Pokoju, członek Trybunału poprawczego czyli piérwszy instan-

cyi, lub urzędnik pełniący obowiązki Prokuratora przy jednym z tych Trybunałów, obwiniony będzie o popełnienie nie w urzędowaniu swoim występku pociągającego za sobą karę poprawczą, Prokurator generalny zapozwie go przed Sąd Cesarski który sędzić będzie bez apellacyi.

480. Jeżeli popełniona została zbrodnia pociągająca za sobą karę dręczącą lub hańbiącą, Prokurator generalny przy Sądzie Cesar skim i pierwszy Prezes Sądu tego wyznaczają pierwszy Urzędnika do odbywania obowiązków policyi sądowój; drugi Urzędnika mającego odbywać obowiązki Sędziego instrukcyjnego.

481. Jeżeli obwiniony o popełnienie występku lub zbrodni nie w urzędowaniu swoim jest członkiem Sądu Cesar skiego, lub odbywającym obowiązki Prokuratora przy tymże Sądzie, Urzędnik który odbierze denuncyacye i skargi przeciw niemu, obowiązany będzie przesłać onych natychmiast kopiią wielkiemu Sędziemu Ministrowi Sprawiedliwości, niespóźniając przez to instrukcyi, która daléj odbywana będzie tak jak powyżéj przepisaniem zostało, prześle również wielkiemu Sędziemu kopiią dokumentów.

482. Wielki Sedzia prześle papiery Sądowi kassacyjnemu, który podług okoliczności, odeśle sprawę bądź do Trybunału poli-

cyi poprawczéy, bądź do Sędziego instrukcyjnego, nie w obrębie Sądu do którego należy członek obwiniony zostających. Jeżeli ma być wyrokowanym względem poddania pod oskarżenie, sprawa odesłaną będzie do innego Sądu Cesarzkiego.

O D D Z I A Ł II.

O postępowaniu i instrukcyi przeciw tym Sędziom i Trybunałom którzy nie są wymienieni artykułem 101szym Uchwały Senatu pod dniem 28. floréal roku XII. ( ) w przypadku przestąpienia obowiązków (forfaiture) i innych zbrodni i występków urzędowania ich dotyczących się.

483. Jeżeli Sędzia pokoju lub policyiny, lub Sędzia będący członkiem Trybunału handlowego, Urzędnik policyi sądowéy, członek Trybunału poprawczego czyli pierwszéy

(*) Sąd najwyższy Cesarzki rozpoznaje 1°... 2°... 7°... przestąpienie obowiązków lub pociągnięcie do odpowiedzialności Sądu apellacyjnego (Sądu Cesarzkiego) Sądu kryminalnego (Delegacyjnego lub specjalnego) lub członków Sądu Kassacyjnego art: 101. Uchwały Senatu.

Instancyi, lub urzędnik pełniący przy jednym z tych Sędziów lub Trybunałów obowiązki Prokuratora, obwiniony zostanie o popełnienie w urzędowaniu swoim występku pociągającego za sobą karę poprawczą, występki ten ścigany i sądzony będzie podług przepisu artykułem 479 obietego.

484. Jeżeli Urzędnicy z rodzaju tych którzy artykułem poprzedzającym wymienieni zostali, obwinieni zostaną o popełnienie zbrodni pociągający za sobą karę na przestąpienie obowiązków przepisaną, lub inną większą obowiązków zwyczajne Sędziego instrukcyjnego i Prokuratora Cesarskiego pełnić będą sami, pierwszy Prezes i Prokurator generalny przy Sądzie Cesarskim, każdy w czém to do którego z nich należy, lub też przez tych urzędników którychby każdy z nich specjalnie do tego wyznaczył.

Dopóki wyznaczenie to nie nastąpi, iako też w przypadku gdyby już exystowało corpus delicti, będzie mogło być ustanowionóm, przez każdego urzędnika policyi Sądowej; a co do innych formalności w postępowaniu zachowane będą przepisy ogólne Kodexu niniejszego.

485. Jeżeli o zbrodnią pociągającą za sobą karę na przestąpienie obowiązków przepisaną lub większą obwinionym będzie, bądź cały Trybunał Handlowy, poprawczy czyli
Iwszý

Iwszék instancyi, bądź też z osoby ieden lub kilku członków Sądów Cesarzkich, Prokuratorowie generalni i zastępcy i h przy tychże Sądach, zachowane będzie postępowanie następujące.

486. Zbrodnia doniesioną będzie wielkiemu Sędziemu Ministrowi Sprawiedliwości, który jeżeli potrzeba wypadnie, zaleci Prokuratorowi generalnemu przy Sądzie Kassacyjnym, aby zaskarżył takową na uczynioną denuncyacyą.

Strony które się będą sędziły bydz pokrzywdzonymi, będą mogły także donieść o zbrodni prosto Sądowi Kassacyjnemu, lecz tylko w ten czas gdy zechcą pociągnąć Trybunał lub Sędziego do odpowiedzialności, lub gdy doniesienie będzie incydentalném w sprawie już przed Sąd Kassacyjny wytoczony.

487. Jeżeli Prokurator generalny przy Sądzie Kassacyjnym nie znajdzie w przesłanych mu przez wielkiego Sędziego lub złożonych przez strony papierach, wszystkich obiaśnień które uzna za potrzebne, wyznaczony zostanie na wezwanie jego przez igo Prezesa tegoż Sądu ieden z członków do wysłuchania świadków, i wszelkich innych aktów instrukcyi, w mieście w którym Sąd Kassacyjny zasiada przedsięwziąć się mających.

488. Jeżeli wypadnie świadków słuchać lub akta instrukcyi przedsiębrać za miastem

w którym zasiada Sąd Kassacyjny, pierwszy Prezes Sądu tego wyda potrzebne w téj mierze zlecenie Sędziemu instrukcyjnemu, nawet innego Departamentu lub okręgu, a nie tego który jest miejscem iurysdykcji Trybunału lub Sędziego obwinionego.

489. Sędzia instrukcyjny poprzedzającym artykułem rzeczony, po ukończeniu poleceney mu instrukcyi, odeśle protokoły i inne akta zapieczętowane pierwszemu Prezesowi Sądu Kassacyjnego.

490. Pierwszy Prezes po przejrzeniu bądź papierów przesłanych mu przez Wielkiego Sędziego lub złożonych przez strony, bądź dalszych objaśnień których zasiągnie, wyda, jeżeli potrzeba wypadnie, rozkaz przyaresztowania.

W rozkazie tym wymieniony będzie dom aresztu policyjnego, w którym obwiniony będzie miał zostawać.

491. Pierwszy Prezes Sądu Kassacyjnego nakaże natychmiast komunikacją dzieła postępowania Prokuratorowi generalnemu, który w przeciągu następujących pięciu dni, przesła do wydziału odbierającego podania wnioski swoje obeymujące denuncyacją obwinionego.

492. Tak w przypadku tym gdy rozkaz przyaresztowania poprzedził denuncyacją do wydziału podania odbierającego zanięszą, jako też i w tym gdy iey nie poprzedził, wy-

dział ten wyda decyzją swoją, przed wszystkim innemi czynnościami.

Jeżeli denuncyacyą odrzuci, postanowi wypuszczenie na wolność obwinionego.

Jeżeli zaś przyjmie, odesła Trybunał lub Sędziego obwinionego przed Sędziów wydziału Cywilnego, którzy stanowić będą względem poddania pod oskarżenie.

493. Denuncyacya incydentalnie w sprawie w Sądzie Kassacyjnym toczący się nastąpiła, wniesioną będzie do wydziału tego, w którym się główna sprawa odbywa; i jeżeli zostanie przyjętą, odesłaną będzie z wydziału kryminalnego lub podania odbierającego do wydziału Cywilnego, a z wydziału Cywilnego do wydziału odbierającego podania.

494. Jeżeli który z wydziałów Sądu Kassacyjnego w roztrząsaniu skargi względem pociągania do odpowiedzialności lub innej jakiej sprawy, gdzie żadna główna ani incydentalna denuncyacya nie zaszła, postrzeże występki z rodzaju tych, o które Trybunał lub Sędzia w artykule 479 wymieniony kryminalnie powinien być zaskarżony, będzie mógł tenże Wydział z urzędu nakazać odesłanie, a to stosownie do artykułu poprzedzającego.

495. Jeżeli z powodu roztrząsania sprawy w wydziałach połączonych toczący się odesłanie z urzędu poprzedzającym artykułem

przepisane będzie miało nastąpić, odesłanie to nastąpi do Wydziału Cywilnego.

496. W tych wszystkich przypadkach (art: 493, 494, 495,) Wydział do którego odesłanie bądź na zaszłą denuncyacją, bądź z urzędu nastąpi, stanowić będzie względem poddania pod oskarżenie.

Prezes tego wydziału odbywać będzie czynności według Prawa do Sędziów instrukcyjnych należące.

497. Prezes ten będzie mógł zlecić wysłuchanie świadków i indagacją z obwinionych innemu Sędziemu instrukcyjnemu, nawet z po za okręgu i Departamentu tego, w którym znajdować się będzie obwiniony.

498. W rozkazie osadzenia w areszcie wydanym przez Prezesa wskazany zostanie dom aresztu do którego obwiniony będzie miał być zaprowadzony.

499. Wydział Sądu Kassacyjnego do którego przyszła sprawa, stanowić będzie względem poddania pod oskarżenie, na ustępie; Sędziowie będą musieli być w liczbie nieparzystej.

Jeżeli większość Sędziów uzna, iż poddanie pod oskarżenie nie powinno nastąpić, denuncyacja odrzuconą zostanie przez wyrok, a Prokurator generalny nakaże uwolnienie obwinionego.

500. Jeżeli zaś większość jest za poddaniem pod oskarżenie, poddanie to nakazanem będzie przez wyrok, który obeymować będzie razem w sobie rozkaz wzięcia obwinionego do Sądowego aresztu.

W skutku wyroku tego, oskarżony przeprowadzony zostanie do domu aresztu Sądowego ustanowionego przy tym Sądzie delegacyjnym, który wskazany będzie w samymże wyroku przez Sąd k. ssacyjny.

501. Tym sposobem odbyta instrukcyja w Sądzie Kassacyjnym nie będzie mogła być zaskarżaną co do formalności.

Zachowaną ona będzie również i względem współników Trybunału lub Sędziego zaskarżonego, gdyby nawet ci nie sprawowali urzędów sądowniczych.

502. Nadto zachowane będą inne przepisy Kodexu niniejszego które się formalnościom postępowania niniejszym Działem przepisany nie sprzeciwiają.

503. Jeżeli w Wydziale kryminalnym rozpoznającym odwołanie się do kassacyi od wyroku Sądu Delegacyjnego do którego sprawa odesłaną była, znajdować się będą Sędziowie, którzy w iednym z innych wydziałów należeli do wyrokowania względem poddania pod oskarżenie, ci do decyzyi należeć nie będą.

W przypadku iednakże powtórnego odwołania się, z powodu którego Wydziały połączone zostaną, wszyscy Sędziowie będą mogli do decyzji należeć.

D Z I A Ł IV.

O występkach przeciwko uszanowaniu winnemu, władzom od Rządu postanowionym.

504. Gdy w mieyscu audyencyi, lub każdém inném w którem się odbywa publicznie postępowanie iakie sądowe, ieden lub kilku z przytomnych dawać będą publicznie znaki ukontentowania lub nieukontentowania, lub będą wzniecali rozruch, iakimkolwiek bądź sposobem, Prezes lub Sędzia zaleci aby im nakazano ustąpić; ieżeli opierają się ięgo rozkazom, lub ieżeli wniydą na powrót, Prezes lub sędzia nakaże ich przyaresztować i zaprowadzić do domu aresztu policyinego: uczyniona będzie wzmianka o rozkazie tym w protokóle, i na okazanie onego dozorczy domu aresztu policyinego, burzyciele przyięci tamże zostaną, i zatrzymani przez 24 godzin.

505. Jeżeli przy rozruchu takowym wydarzą się iniurye albo pobicia poliągające za sobą ukaranie poprawcze lub policyine, uka-

ranie to będzie mogło nastąpić w ciągu téj samej sessyi i zaraz po ustanowieniu *corpus delicti*, to iest:

Na kary policyjne, bez appellacyi, iakolwiek bądź Trybunał lub Sędzia na nie skazywać będzie ;

Na kary poprawcze z Appellacją, ieżeli skazanie nastąpiło przez Trybunał od którego appellacya idzie, lub przez iednego Sedziego.

506. Jeżeli podczas audyencyi iednego Sędziego, lub Trybunału od którego appellacya idzie, popełnioną będzie zbrodnia, Sędzia lub Trybunał, kazawszy przyaresztować przestępcę i po spisaniu protokołu czynów, odeśle akta i obwinionego przed Sędziów przyzwoitych.

507. Co się tycze pobicia któreby się zamieniło w zbrodnią, lub wszelkich innych gorących uczynków popełnionych w czasie audyencyi Sądn Kassacyjnego, Sądu Cesarskiego lub Sądu delegacyjnego albo specjalnego, Sąd przystąpi do osądzenia natychmiast i bez oddalania się.

Wysłucha świadków, przestępcy i wybranego przez niego lub wyznaczonego mu przez Prezesa obrońcę ; a po udowodnieniu czynów i wysłuchaniu Prokuratora generalnego lub iego zastępcy, (co wszystko odbędzie się publicznie) zastosuje karę przez wyrok, który wsparty będzie na powodach.

508. W przypadku artykułem poprzedzającym obietym, jeżeli Sędziowie przytomni na audyencyi będą w liczbie pięciu lub sześciu, potrzebne będą cztery głosy do ustanowienia wyroku skazującego na kary.

Jeżeli są w liczbie siedmiu, potrzeba będzie do tego pięciu głosów.

W liczbie ośmiu i większy trzy czwarte głosów stanowić będzie wyrok skazujący na kary, tak iednakże, iżby w obrachunku tych trzech czwartych, ułamki jeżeliby iakie wypadły, rachowane były iak całkowita liczba na stronę za uwolnieniem będącą.

509. Prefekci, Podprefekci, Burmistrze i adiunkci, Urzędnicy policyi administracyjnéy lub sądowéy, jeżeli odbywać będą publicznie akta iakie do Urzędu ich należące, używać mają także środków policyjnych artykułem 504 wskazanych; a kazawszy przyaresztować burzycielów spokoyności, spiszą protokół występku, i odeślą tenże, jeżeli potrzeba wypadnie, równie iak i obwinionych przed Sędziów właściwych.

D Z I A Ł V.

O sposobie przyjmowania zeznań od Xiążąt i niektórych urzędników Stanu, w materji kryminalney poprawczey i politycyney.

510. Xiążęta i Xiężniczki ze krwi Cesarskiéy, wielcy Dygnitarze państwa, i wielki Sędzia Minister Sprawiedliwości nie będą mogli bydź zapozywaniem do stawienia się na świadkow, nawet do rozprawy przed zgromadzeniem przysięgłych odbywać się mającý, chyba gdyby Cesarz na prośbę strony i raport Wielkiego Sędziego, dekretem specyjalnym upoważnienie swoje do stawienia się wydał.

511. Zeznania osób takich, w przypadkach gdy upoważnienie powyżey przepisane nie nastąpi, podawane będą do protokołu, i przyjmowane przez 1go Prezesa Sądu Cesarskiego, jeżeli osoby powyższym artykułem wymienione mieszkają lub znajdują się w miejscu główném Sądu Cesarskiego; jeżeli zaś tam nie mieszkają i nieznajdują się, przez Prezesa Trybunału Iwszey instancyi okręgu w którymby swoje zamieszkanie miały, lub przypadkowo znajdowały się.

Tym końcem przesłany zostanie przez Sąd lub Sędziego instrukcyjnego przed któ-

rym toczy się sprawa, Prezesowi wyżey wzmiankowanemu, opisanie czynów, żądań i zapytan, względem których ma bydź odebrane świadectwo. Prezes uda się do mieszkania osób tychże, dla przyięcia ich zeznań.

512. Zeznania tym sposobem przyiete będą oddane bezpośrednio do kancelaryi Sądu Cesarskiego mieyscowego, lub przesłane pod pieczęcią do kancelaryi Sądu lub Sędziego rekwirującego i komunikowane niezwłocznie Prokuratorowi lub iego zastępcy.

Pod czas rozprawy przed zgromadzeniem przysięgłych, czytane będą publicznie przysięgłym i poddane pod dyskusyje pod nieważnością.

513. W przypadku gdy Cesarz wyda dekret nakazujący lub pozwalający stawienie się niektórym z osób wyżey wymienionych przed zgromadzeniem przysięgłych, tenże sam dekret Cesarski przepisze obrzedy iakie względem tychże osób zachowane bydź mają.

514. Względem Ministrów innych prócz wielkiego Sędziego, Wielkich Urzędników Państwa, Radzców Stanu część administracyi publiczney poruczoną sobie mających, Generałów dowodzących (en chef) w aktualney służbie będących, Ambassadorów i innych agentów Cesarskich do obcych dworów przeznaczonych, zachowane będzie postępowanie następujące.

Jeżeli świadectwo osób tych potrzebne jest do sprawy toczącej się w Sądzie Delegacyjnym lub przed Sędzią instrukcyjnym miejsca ich mieszkania lub też miejsca tego w którymby się przypadkowo znajdowali, złożą go w sposobie zwyczajnym.

Jeżeli idzie o świadectwo tyżące się sprawy odbywającej się po za miejscem, w którym ciż z powodu czynności urzędowania swego mieszkaią lub przypadkowo znajdują się, a świadectwo to nie przed zgromadzeniem przysięgłych ma być zeznane, Prezes lub Sędzia instrukcyjny przed którym toczy się sprawa, prześle do Sędziego miejsca, w którym osoby te z powodu urzędowania swiego mieszkaią, opisanie czynów, żądań i zapytań względem których potrzebne jest ich świadectwo.

Jeżeli potrzebne jest świadectwo agenta przy dworze obcym rezydującego, opisanie to przesłane będzie wielkiemu Sędziemu Ministrowi Sprawiedliwości, który odeśle go na miejsce właściwe, wskaże osobę zeznanie odebrać mającą.

515. Prezes lub Sędzia instrukcyjny któremu przesłane zostanie opisanie poprzedzającym artykułem wzmiankowane, zapozwie przed siebie tegoż urzędnika i przyjmie zeznanie jego do protokołu.

516. Zeznanie to odesłane będzie pod pieczęcią do kancelaryi Sądu lub Sędziego o odebranie onego rekwirującego, będzie komunikowane i czytane, tak jak jest powiedziano w artykule 512 i pod temiż sanemi karami.

517. Jeżeli urzędnicy z rodzaju tych którzy artykułem 514 wskazani zostali, zapoznani będą do stawienia się na świadków przed zgromadzenie przysięgłych zasiadające nie w miejscu w którym mieszkają z powodu urzędowania swojego, lub też nie w miejscu w którym znajdują się przypadkowo, będą mogli być od tego uwolnieni przez dekret Cezarski.

W tym przypadku zeznawać będą do protokołu i zachowane być mają formalności artykułami 514, 515, 516, przepisane.

D Z I A Ł VI.

O rozpoznawaniu tożsamości (*l'identité*) osób osądzonych na kary, zbiegłych i schwytanych.

518. Tożsamość osoby wskazanej na kary, zbiegłej i schwytanej, rozpoznawaną będzie przez Sąd który na kary osądził.

Również rozpoznawaną będzie tożsamość osoby wskazanej na deportacją lub wygnanie,

któraby przestąpiła wyrok i schwytaną została; Sąd uznając tożsamość osądzanego, skazę go zarazem na karę prawem na nieposłuszeństwo przepisaną.

519. Wszystkie te wyroki wzdawane będą bez przysięgłych, po wysłuchaniu przez Sąd świadków tak na żądanie Prokuratora generalnego iako też schwytanego wezwanych, jeżeli ostatni onych przyzwał.

Rozprawa będzie publiczna, i schwytany będzie przytomny pod nieważnością.

520. Prokurator generalny Cesarski i osoba schwytana będą mogli odwołać się od wyroku względem rozpoznania tożsamości wydanego do kassacyi podług formalności i w czasie kodexem niniejszym przepisanych.

D Z I A Ł VII.

Sposób postępowania Sądowego w przypadku gdy papiery lub wyrok w sprawie zapadły zniszczone lub zabrane zostaną.

521. Jeżeli przez pożar, powódź lub z innéj iakéj nadzwyczajnéj przyczyny, oryginały wyroków w materji kryminalnéj lub poprawczéj wydanych, a ieszcze nie wykonanych, lub też oryginały dzieła sądowego ieszcze nierozpoznanego, zostaną zniszczone, zabrane, lub zaginę, i nie będzie można

onvch przywrócić, zachowane będzie postępowanie następujące:

522. Jeżeli znajdzie się expedycja lub kopia urzędowa wyroku, uwżaną będzie iako oryginał i w skutku tego oddaną do składu do zachowywania wyroków przeznaczonogo.

Z tego powodu każdy Urzędnik publiczny lub inna osoba posiadająca expedycję lub kopią urzędową wyroku, obowiązana jest pod karą przymusu osobistego, oddać ją do kancelaryi Sądu który tenże wyrok wydał, a to na rozkaz który tym końcem wydany będzie przez Prezesa tegoż Sądu.

Rozkaz ten służyć mu będzie za kwit na przeciw osobom które będą miały prawo do tego papieru.

Posiedziciel expedycyi lub kopii urzędowej wyroku zniszczonego, zabranego lub zagubionego, będzie miał wolność przy oddaniu téżże kopii do składu publicznego, żądać wydania sobie expedycyi oney bezpłatnie.

523. Jeżeli zaś w materyi kryminalnéy, nie będzie się znajdowała expedycja, ani téż kopia urzędowa wyroku, lecz oświadczenie przysięgłych w oryginalu lub kopii urzędowej, Sąd przystąpi podług tegoż do wydania powtórnego wyroku.

524. Jeżeli oświadczenie zgromadzenia przysięgłych nie będzie mogło być okazane,

lub jeżeli sprawa sądzoną była bez przysięgłych, a nie będzie się znajdował na piśmie żaden akt należący do sprawy, instrukcyja zostanie na nowo rozpoczętą, zaczynając od punktu, od którego papierów tak w oryginale jako też w expedycyi lub kopii urzędowój brakować będzie.

T Y T U Ł V.

O wyznaczeniu Sądu (Reglement des juges) i odesłaniu sprawy z jednego Trybunału do drugiego.

525. Wszelkie prośby o wyznaczenie Sądu, instruowane i sądzone będą summarycznie i na proste noty.

526. Sąd wyznaczany będzie przez Sąd Kassacyjny w materyi kryminalnéj, poprawczéj lub policyinéj, skoro Sądy, Trybunały lub Sędziowie instrukcyjni nie podlegający iurydykcyi jedni drugich, wdadzą się w rozpoznanie tegoż samego występku, lub występków między sobą łącznych, lub też tego samego przewinienia.

527. Sąd Kassacyjny wyznacza również Sąd, skoro Trybunał wojskowy lub morski, lub urzędnik policyi wojskowój, lub też inny iaki Trybunał nadzwyczajny, z jednéj :

a Sąd Cesarski lub Delegacyjny, lub też specjalny, Trybunał policyi poprawczów, lub też Seizja i tuncyiny, z drugiej strony, wdadzą się w rozpoznanie tego samego występku lub występków łącznych, lub też tego samego przewinienia.

528. Wydział Kryminalny Sądu Kassacyjnego, po przejrzeniu noty i papierow, nakaze komunikacyą wszystkiego stronom, lub zadecyduje stanowczo, z wolną opozycyą.

529. Gdyby w przypadku sporu o jurysdykcyą komunikacya nakazana była z powodu pręby o wyznaczenie Sądu zanesionéy przez obwinionego, oskarżonego lub stronę pokrzywdzoną, wyrok nakaze obudwom urzędnikom spełniącym obowiązki Prokuratora przy władzach Sądowych, które się razem w rozpoznanie wdały, przesłanie papier w procesu tyczących się, wraz z zdaniem ich w téym mierze na powodach wspartém.

530. Jeżeli komunikacya nakazana zostanie z powodu żądania wyznaczenia Sądu przez jednego z tych urzędników zanesionego, wyrok nakaze drugiemu przesłanie papierów i zdania swego z powodami.

531. W wyroku nakazującym komunikacyą uczyniona będzie w krotkości wzmianka o czynnościach sądowych, z których wypadł spór o jurysdykcyą, i przepisze podług odle-

odległości miejsca, czas do nadesłania do kancelaryi papierów i zdania z powodami.

Wręczenie wyroku tego sironom, pociągnie za sobą samo przez się zawieszenie wyroku w sprawie; a w materii kryminalney zawieszenie poddania pod oskarżenie, lub jeżeli to już wyrzeczone zostało, złożenia zgromadzenia przysięgłych w sądach delegacyjnych, a rozprawy w sądach specjalnych, lecz nie wstrzyma postępowania sądowego i aktów zachowawczych, lub instrukcją za cel mających.

Obwiniony lub oskarżony, i sirona pokrzywdzona będą mogli przedstawić zasady swoje względem sporu o Jurysdykcyą podług przepisów Działu II. Tytułu III. Xięgi niniejszej względem odwołania się do kassacyi.

532. Jeżeli na prośbę nastąpi wyrok rozwiązujący prośbę o wyznaczenie sądu, wyrok ten zostanie za staraniem Prokuratora generalnego przy sądzie kassacyjnym, i pośrednictwem wielkiego Sędziego Ministra Sprawiedliwości, wręczony Urzędnikowi pełniącemu obowiązki Prokuratora przy Sądzie, Trybunale lub urzędzie, z pod którego władzy sprawa wyiętą zostanie.

Wręczony będzie również obwinionemu lub oskarżonemu, i sironie pokrzywdzoney, jeżeli iaka wchodzi do sprawy.

533. Obwiniony lub oskarżony i sirona pokrzywdzona, będą mogli założyć oppozy-

cyą przeciw temu wyrokowi w przeciągu dni trzech, podług formalności Działem II. Tytułu III mniejszey Xiegi względem odwołania się do kassacyi przepisanych.

534. Oppozycya o której w poprzedzającym Artykule jest mowa, pociągnie za sobą sama przez się zawieszenie wyroku w sprawie, iak to jest Artykułem 531. przepisane.

535. Odwinioty który nie będzie się znajdował w areszcie policyjnym, oskarżony który nie będzie się znajdował w areszcie sądowym, i sirona pokrzywdzona, nie będą mogli być dopuszczonemi do dobrodzieystwa oppozycyi, jeżeli poprzedniczo iuż, lub w przeciągu czasu Artykułem 533 oznaczonego, nie obrali sobie zamieszkania w miejscu w którym zasiada jedna z władz sądowych w sporze o iurysdykcyą będących.

Jeżeli sobie zamieszkania tego nie obiorą, nie będą mogli czynić excepcyi względem nie nastąpioney żadney komunikacyi, gdyż tey powód względem nich z tey przyczyny dopełnić nie będzie obowiązany,

535. Sąd kassacyjny, rozwiązując spór o Jurysdykcyą, postanowi względem wszelkich czynności, iakieby odbytemi były w sądzie, Trybunale lub urzędzie, który za niewłaściwy uznany został.

537. Wyroki wydane względem sporu o Jurysdykcyą, nie będą mogły być zaskar-

żanemi drogą oppo-ycyi, skoro ie poprzedził wyro na kazu y komunikacyą, i wykonany z fi l

518. Wyrok wydany, bądź po wyroku nakazu ym komunikacyą, bądź na oppo-ycyą rę zony będzie tym samym sironom i w tej samey formie co i wyrok który go poprzedził.

539. Jeżeli obwiniony lub oskarżony, Urzędnik pełniący obowiązki Prokuratora, lub ltr. na pokrzywdzona, wnieśli excepcyą niewłaściwości Trybunału Iwszey Instancyi lub Sędziego instrukcyjnego, lub excepcyą uchylającą sąd od sprawy (declinatoire), żaden z nich nie będzie mógł udać się do sądu kassacyjnego o wyznaczenie sądu, bez względu na to czyli excepcya ta przyjętą lub odrzuconą była; zostawiona mu ieśli iednak wolność odwołania się do Sądu Cesarskiego, od decyzji Trybunału lub Sędziego Instrukcyjnego, i odwołania się do kassacyi od wyroku wydanego przez Sąd Cesarski, ieżeli do tego są powody.

340. Jeżeli dwóch Sędziów Instrukcyjnych lub dwa Trybunały Iwszey Instancyi w obrębie tegoż samego sądu Cesarskiego ustlanowione, wdadzą się w rozpoznanie tegoż samego występku lub występków między sobą łącznych, spór o właściwość załatwi tenże Sąd, podług formalności niniejszym Działem

przepisanych; zostawiona jest jednak wolność odwołania się do kassacyi, jeżeli do tego są prawne powody.

541. Pokrzywdzony, obwiniony lub oskarżony który z prośbą swoją o wyznaczenie Sądu oddalony został, będzie mógł być skazany na karę nie mogącą jednakże przechodzić summy trzystu franków, które połowa należec będzie do srony.

D Z I A Ł II.

o Odesłaniu sprawy z iednego Trybunału do drugiego.

542. W materyi kryminalnéy, poprawczéy i policyinéy, sąd kassacyjny może na wezwanie Prokuratora generalnego przy tymże sądzie, dla bezpieczeństwa publicznego lub z powodu prawnego podeyrzenia, odesłać rozpoznanie sprawy, z iednego sądu Cesarskiego, Delegacyjnego lub specyjalnego do innego, z iednego Trybunału poprawczego lub policyinego do innego takiegoż, od iednego Sędziego Instrukcyjnego do drugiego.

Odesłanie może być również nakazane na żądanie sron interessowanych, lecz tylko z powodu podeyrzenia prawnego.

543. Strona interessowana, która dobrowolnie przed Sądem, Trybunałem lub Sę-

dzią Instrukcyjnym w postępowanie sądowe wdała się, nie będzie dopuszczoną z żądaniem odesłania sprawy, chyba z powodu późnien nastąpiionych okoliczności takich, które prawne podeyrzenie wzbudzać mogą.

544. Urzędnicy sprawujący obowiązki Prokuratora, będą mogli z żądaniem odesłania sprawy z powodu prawnego podeyrzenia, udać się bezpośrednio do sądu kassacyjnego; lecz jeżeli iść będzie o odesłanie sprawy dla bezpieczeństwa publicznego, obowiązani będą swoje w tej mierze żądania, powody i papiery na poparcie służące, przesyłać Wielkiemu Sędziemu Ministrowi Sprawiedliwości, który jeżeli potrzeba wypadnie, odeśle je do Sądu kassacyjnego.

545. Po przejrzeniu żądania i papierów, Wydział kryminalny sądu Kassacyjnego wyrzeczce stanowczo, nie przecinając oppozycji, lub nakaże wszystkiego komunikacją.

546. Jeżeli odesłanie sprawy żądane będzie przez obwinionego oskarżonego lub stronę pokrzywdzoną, i Sąd kassacyjny nie uzna za rzecz przyzwoitą przyjąć lub odrzucić żądanie to natychmiast, wyrok nakaże komunikacją Urzędnikowi sprawującemu urząd publiczny przy tymże Sądzie, Trybunale lub Sądzie instrukcyjnym pod którego rozpoznaniem występpek znajduje się, i zaleci Urzędnikowi temu przesłanie sobie papierów wraz z zdaniem

na powodach wspartem względem żądania odesłania sprawy; wyrok nakaże nadto, jeżeli potrzeba wypadnie, komunikacją drugiej stronie

547. Jeżeli odesłania żądać będzie Urzędnik sprawujący obowiązki Prokuratora, a Sąd kassacyjny nie wyrzeczy w tej mierze stanowczo, nakaże jeżeli potrzeba wypadnie, komunikacją stronom, lub wyda inną decyzją przygotowawczą, iaką za potrzebną uzna.

548. Każły wyrok na podaną notę i przesłane papiery stanowczo żądanie odesłania sprawy rozwiązujący, wręczony będzie za staraniem Prokuratora generalnego przy Sądzie kassacyjnym, i za pośrednictwem Wielkiego Sędziego Ministra Sprawiedliwości, bądź Urzędnikowi sprawującemu urząd publiczny przy sądzie Trybunale lub sądzie Instrukcyjnym, z pod którego władzy sprawa wyjętą zostanie, bądź też stronie pokrzywdzoney, obwinionemu lub oskarżonemu osobie lub w zamieszkanu obraném.

549. Oppozycya przyjętą nie będzie, jeżeli nie została założoną podług przepisów, i w przeciągu czasu Działem Iszym niniejszego Tytułu oznaczonych.

550. Oppozycya przyjęta zawiesza sama przez się wyrok w sprawie, iak jest w Artykule 531. powiedziano.

551. Artykuły 525, 530, 531, 534, 535, 536, 537, 538, i 541, rozumieć się mają także o żądaniach odesłania sprawy ziednego Trybunału do drugiego.

552 Przez wyrok odrzucający żądanie odesłania sprawy nie utraea się prawo do powtorzenia w tey mierze żądania któreby się na zaszyłch późniey czynach wspierało.

T Y T U Ł VI.

o Sądach specyalnych, (Cons spéciales).

D Z I A Ł J E D E N.

o Władzy, składzie i postępowaniu Sądów specyalnych.

O D D Z I A Ł I.

Władza Sądu specyalnego.

553. Zbrodnie popelnione przez włóczęgów, ludzi bez żadnego sposobu do życia (gens sans aveu), i skazanych już raz na kary dręczące lub hańbiące, sądzone będą, bez przysięgłych, przez Sędziów poniżej wskazanych, i podług następnie przepisanych formalności.

554. Bunt przez uzbroionych (Rebellion armée) przeciw sile zbrojney, przeprowadzanie towarów zakazanych (contrebande) z bronią w ręku, zbrodnia fałszowania mónety i morlerstwa, jeżeli przedsiębrane były przez gromady ludzi uzbroionych, sązione będą przez tychże sędziów i podług tych samych formalności.

555. Jeżeli pomiędzy obwinionemi o zbrodnie w Artykule 553. wymienione, a które przez wzgląd na osoby popełniające ie należą pod rozpoznanie sądu specyjalnego, znajdą się tacy, którzy z osób swoich nie podlegają temuż sądowi, sprawa i sirony te odesłane zostaną przed sąd Delegacyine.

§. I.

Skład Sądu specyjalnego.

556. Sąd specyjalny nie będzie mógł sądzić inaczey, iak w komplecie z ośmiu Sędziów złożonym: skadać się będzie 10d z Prezesa sądu Delegacyinego, jeżeli się będzie znajdował w tém mieyscu; w jego nieprzytomności, lub gdy go przewzkoda zaydzie z iednego z Członków sądu Cesarskiego, któryby był wyznaczony do sądu delegacyinego a gdy tych nie będzie, z Prezesa Trybunału Iwszey Instancyi w obrębie którego sąd specyjalny posiedzenia

swoie ma odbywać ; *2re* z czterech sędziów którzy podług brzmienia Artykułów 253 i 254. wraz z Prezesem sąd Delegacyjny składają ; *3cie* z trzech wojskowych przynajmniej w stopniu kapitana będących.

Prawem oddzielném przepisana będzie organizacya dla sądu specjalnego w Departamencie Sekwany.

557. W Departamencie tym gdzie zasiada Sąd Cesarski, Prokurator generalny lub ieden z iego zastępców, sprawować będzie przy sądzie specjalnym czynności urzędu publicznego.

Pisarz Sądu Cesarskiego, lub ieden z iego podpisarzyw przysięgłych, będzie w tymże sądzie trzymał pióro.

558. W innych Departamentach czynności urzędu publicznego sprawować będzie Prokurator Cesarski kryminalny.

Obowiązki Pisarza pełnić będzie. Pisarz Trybunału Iwszey Instancyi lub ieden z podpisarzyw przysięgłych.

559. Trzey wojskowi mieć będą naj-
mniej po lat trzydzieści, i mianowani zostaną
co rok przez Jego Cesarską Mość. Będą mieli
trzech Assessorów w tym samym stopniu, mia-
nowanych również przez Jego Cesarską Mość.

§. II.

Czas i miejsce posiedzeń Sądu specjalnego.

560. Sąd specjalny zwołany będzie w każdym razie, skoro Instrukcyja w sprawie pod rozpoznanie jego należącej ukończoną zostanie.

561. Dzień i miejsce w którym posiedzenia będą się miały rozpocząć, oznaczone będą przez Sąd Cesarski.

Posiedzenia nie skończą się pierwéy, aż po wprowadzeniu wszystkich spraw pod rozpoznanie jego należących, które przy rozpoczęciu posiedzeń do wprowadzenia przygotowane były.

562 Przepisy Artykułami 254. 155, 256, 257, 258. 261, 264 i 265 objęte, Sądów Delegacyjnych tyczące się, zachowane będą przez Sąd specjalny.

§. III.

Czynności Prezesa.

563. Prezes obowiązany jest wysłuchać oskarżonego, gdy ten do domu aresztu sądowego dostawiony będzie.

Będzie mocen czynności swoje polecić iednemu z Sędziów.

Kierunie Instrukcją i rozprawą.

Wskazuje porządek między tymi którzy się o głos dopraszają.

Utrzymuje policją na audyencji.

564. Przepisy Artykułami 268, 269 i 270. objęte względem innych atrybucyi Prezesa sądu Delegacyjnego, rozumieją się i o Prezesie sądu Specyjalnego.

§. IV.

*Czynności Prokuratora generalnego Cesar-
skiego i Prokuratora Cesarzkiego Krymi-
nalnego.*

565. Prokurator generalny Cesarzki i jego zastępca, Prokurator Cesarzki kryminalny, sprawują w Sądach specyjalnych, każdy czynności iakie im wskazane są w ścięniu przestępstw, Instrukcyi, i podczas sądenia spraw pod rozpoznanie sądów Delegacyi-nych należących a które oznaczone są Artykułami 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, i pierwszym Oddziałem Artykułu 278, Artykułem 279 i następującemi aż do Artykułu 290 inclusive.

O D D Z I A Ł II.

Instrukcja i postępowanie Sądowe przed rozpoczęciem rozprawy.

566. Zbrodnie pod rozpoznanie sądu specjalnego należące, ścigane będą podług formułności tyczących się poszukiwania kar za zbrodnie Jurysdykcyi Trybunałów zwyczajnych podlegające.

567. Wyrok sądu Cesarskiego odsyłający sprawę do sądu specjalnego, i akt oskarżenia wręczone będą w przeciągu dni trzech oskarżonemu.

568. Prokurator generalny Cesarski prześle w przeciągu tegoż czasu ekspedycją wyroku Wielkiemu Sędziemu Ministrowi Sprawiedliwości, dla przesłania go sądowi Kassacyjnemu.

569. Wydział kryminalny tego sądu rozpoznawać będzie wszystkie wyroki odsyłające sprawy do sądów specjalnych które do niego przesłane będą, i stanowiąc w tej mierze przed wszystkimi innymi sprawami.

570. Sąd kassacyjny stanowiąc względem właściwości sądu, postanowi zarazem i przez tenże sam wyrok względem nieważności, któreby się według Artykułu 299 w wyroku odesłania znajdować mogły.

571. Skoro tylko poddanie pod oskarżenie wyrzeczone zostanie, Instrukcyja bez względu na to, iż wyrok sądu kassacyjnego jeszcze nie zapadł kontynuowaną będzie bez przerwy aż do rozpoczęcia rozprawy wyłącznie, podług formalności poniżej przepisanych.

572. Przepisy Artykułami 291, 292, 293, 294, 295, ostatnim paragrafem Art: 296 i Artykułami 302, 303, 304, 305, 307 i 308. objęte, dotyczące się processów pod rozpoznanie sądów Delegacyjnych należących, stosować się mają do Instrukcyi processów podlegających władzy sądów specjalnych.

O D D Z I A Ł III.

o Przesłuchaniu świadków.

573. W przeciągu dni trzech od odebrania wyroku od sądu Kassacyjnego, urząd publiczny przy sądzie Cesarskim przedsięwzięmie środki do zwołania iak najprędszego Sądu specjalnego.

574. Przepisy objęte Artykułami 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326 i 327 względem przesłuchania świadków i rozprawy

przed sądem Delegacyjnym, zachowane będą przy przesłuchaniu świadków i r zprawie przed sądem specjalnym.

Każdy świadek po złożoném zeznaniu, zostanie się w Izbie audyencyonalnéy sądu, jeżeli Prezes w tej mierze inaczéy nie postanowi, dopóki sąd nie oddali się do Izby radnéy dla wydania wyroku.

575. Podczas przesłuchania świadków, urząd publiczny i Sędziowie będą mogli notować sobie to wszystko, cokolwiek zdawać się im będzie ważném bądź we świadectwach, bądź w obronie oskarżonego, byleby tylko przez to rozprawa przerywaną nie była.

576. Przepisy Artykułami 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, objęte zachowane będą przy słuchaniu świadków przed sądem specjalnym.

Urząd publiczny uczyni wnioski swoje na powodach wsparte, i wezwie, jeżeli potrzeba wypada o zastosowanie kary.

577. Prezes każę się oddać oskarżonemu z Izby audyencyonalney.

548. Słuchanie świadków i rozprawa raz rozpoczęte kontynuowanemi bydź winny bez przerwy. Prezes nie będzie mógł ich zawiesić tylko na czas przerwy potrzebney dla spoczynku sędziów, świadków i oskarżonych.

579. Przepisy Artykułami 354, 355 i 336 objęte zachowanemi będą.

O D D Z I A Ł IV.

o Wyroku.

580. Sąd uda się do Izby radnéy końcem zadecydowania sprawy

581. Prezes ułoży propozycye, i zbierać będzie głosy.

Trzey woyskowi dadzą swoje zdania zaczynając od najmłodszego.

582. Wyrok Sądu stanowić będzie większość głosów.

583. W przypadku równości głosów, zdanie dla oskarżonego łagodniejsze stanowić będzie wyrok.

584. Wyrok przez który oskarżony uwolniony będzie z pod oskarżenia postanowi względem wynagrodzenia wszelkich szkód iakie żądane będzie, po wniesieniu przez strony excepcyy i obron ich, i po wysłuchaniu Prokuratora generalnego.

Sąd mocen będzie iednakże, ieżeli to uzna za rzecz przyzwoitą, delegować iednego z Sędziów, do wysłuchania stron, przejrzenia papierów, i sporządzenia relacyi na audyencyi, na której strony będą mogły ieszcze

przedstawiać swoje uwagi, i urząd publiczny powtórnie słuchany będzie.

585. Skargi o wynagrodzenie szkód wszelkich, bądź przez oskarżonego przeciw denuncyantom jego lub stronie pokrzywdzonéy, bądź przez stronę pokrzywdzoną przeciw oskarżonemu lub osądzonemu wymierzone, zanoszonymi będą przed sąd specjalny.

Strona pokrzywdzona obowiązana jest zanieść skargę swoją o wynagrodzenie przed wyrokiem; skarga zanesiona później przyjętą nie będzie.

Toż samo rozumieć się ma i o oskarżonym, jeżeli wie o swoim denuncyancie.

W przypadku gdyby oskarżony po wyroku dopiero, lecz przed końcem posiedzeń o denuncyancie swoim dowiedział się, obowiązany będzie pod upadkiem w sprawie, zanieść skargę swoją do sądu specjalnego.

Jeżeli się o nim nie dowiedział aż po zakończeniu posiedzeń, skarga jego zanesioną być winna do Trybunału cywilnego.

Co się tycze trzecich osób które nie były stronami w procesie, te udadź się winny do Trybunału cywilnego.

586. Artykuły 360 i 361 zachowane być mają.

587. Jeżeli Sąd uzna oskarżonego za przekonanego o zbrodnią, o którą tenże oskarżony został, wyrok wskaże karę prawem przepi-

pisana i poftanowi zarazem względem wynagrodzenia szkód wszelkich przez stronę pokrzywdzoną żądanego.

588. Sąd moen będzie w przypadkach prawem oznaczonych, uznać oskarżonego za usprawiedliwionego

589. Jeżeli w skutku rozprawy okaże się czyn o który oskarżony przekonany został, iż nie obeymuie w sobie okoliczności z powodu którychby pod rozpoznanie sądu specjalnego należał, lub gdyby nie był z rodzaju tych które pociągają za sobą karę dręczącą lub hańbiącą, na ten czas w pierwszym przypadku sąd wyrokiem swoim na powodach wspartym, odeśle oskarżonego i process przed sąd Delegacyjny, który wyda swój wyrok, bez względu na to coby się potem z rozprawy okazało; w drugim przypadku sąd będzie mógł skazać, jeżeli tego potrzeba wypadnie, na kary poprawcze lub policyjne, których się oskarżony stał winnym.

590. Artykuł 367 ma być zachowany.

591. Wyrok publikowany będzie głośno przez Prezesa, w przytomności publiczności i oskarżonego.

592. Wyrok obeymować będzie w sobie pod karami Artykułem 369 wskazanemi, text prawa na którym się zasadza: text ten odczytany będzie oskarżonemu.

593. Oryginał wyroku podpisany będzie przez Sędziów którzy go wydali, pod karą stu franków na Pisarza i pociągnięciem do odpowiedzialności tak Pisarza iako też i Sędziów.

Podpisany będzie w przeciągu dwudziestu czterech godzin od ogłoszenia onego.

594. Po ogłoszeniu wyroku, Prezes będzie mógł podług okoliczności napomnieć oskarżonego, żeby był stałym, żeby losowi swojemu uległ, lub żeby postępowanie swoje zmienił.

595. Sąd po ogłoszeniu wyroku mocen będzie, z przyczyn ważnych polecić oskarżonego litości Cesarza.

Polecenie to niebędzie umieszczone w wyroku, lecz w protokule oddzielnym sekretnym, i na powodach wspartym, który spisany będzie w izbie radnéy, po wysłuchaniu urzędu publicznego, i podpisany równie iak i oryginał wyroku skazującego na kary.

Expedycja rzeczonego protokołu, wraz z wyrokiem przesłaną będzie przez Prokuratora generalnego Cesarskiego Wielkiemu Sędziemu Ministrowi Sprawiedliwości.

596. Przepisy Artykułem 372 objęte zachowane bydź mają w sądzie specjalnym.

597. Wyrok nie będzie mógł bydź zaskarżony drogą kassacyi.

O D D Z I A Ł V.

o Exekucyi Wyroku;

598. Wyrok wykonany zoflanie w przeciągu dwudziestu czterech godzin, chyba gdyby Sąd użył władzy dozwoloney mu Artykułem 595.

599. Artykuły 376, 377, 378, 379, i 380 mają być zachowane.

T Y T U Ł VII.

O niektórych przedmiotach tyczących się dobra publicznego i powszechnego bezpieczeństwa.

D Z I A Ł I.

o Składzie generalnym Xiąg treść wyroków obeymujących.

600. Pisarze Trybunałów poprawczych, sądów Delegacyjnych i specjalnych, obowiązani będą zapisywać w porządku alfabetycznym, w oddzielną księgę. imiona, przezwiska, stan, wiek i mieszkanie wszystkich osób skazanych na więzienie poprawcze lub inną

karę większą: Xięga ta zawierać będzie w sobie wiadomość krótką o każdej sprawie i wyroku skazującym na kary, pod karą pięćdziesiąt franków za każde opuszczenie

601. Co trzy miesiące Pisarze przesiądą pod karą stu franków kopiąxiąg tych Wielkiemu Sędziemu Ministrowi Sprawiedliwości i Ministrowi Policji generalnej.

602. Ci dwaj ministrowie każą utrzymywać w téj saméj formie xięgę ogólną składającą się z tych oddzielnych kopii.

D Z I A Ł II.

o Więzieniach i Domach aresztu policyjnego i sądowego (des Prisons, maisons d'arrêt et de justice).

603. Oprócz więzień ustanowionych za kary, będzie w każdym okręgu przy Trybunale I^{wszey} Instancyi Dom aresztu policyjnego do osadzenia w nim obwinionych; a przy każdym Sądzie Delegacyjnym Dom aresztu sądowego do osadzenia osób, przeciw którym rozkaz wzięcia ich do areztu sądowego był wydany (Ordonnance de prise de corps)

604. Domy aresztu policyjnego i sądowego oddzielne zupełnie będą od więzień ustanowionych za kary.

605. Prefekci czuwać będą nad bezpieczeństwem i czystością wszystkich tych domów, i oneż tak urządzią, zby zdrowiu więźniów w żaden sposób szkodliwymi byz nie mogły.

606. Dozorcy domów tych mianowani będą przez Prefektów.

607. Dozorcy domów aresztu policyjnego, sądowego i więzień, obowiązani będą utrzymywać więzę.

Xięga ta podpisaną i zaparafowaną będzie na wszystkich stronach kart ięy przez Sędzię instrukcyjnego, co do domów aresztu policyjnego; przez Prezesa Sądu Delegacyjnego, lub w iego nieprzytomności przez Prezesa Trybunału Iwszży instancyi, co do domów aresztu sądowego; a przez Prefekta co do więzień.

608. Každy wykonawca rozkazu osadzenia w areszcie policyjnym, sądowym, wykonawca wyroku skazującego na kary, obowiązany iest przed oddaniem dozorczy osoby którą przyprowadzi, dać zapisać w xięgu akt którego iest ukazicielem; akt oddania aresztanta napisany będzie w iego przytomności.

Wszystko podpisane będzie tak przez niego iako też przez dozorcę.

Dozorca wyda mu kopiią tego przez niego podpisaną, w miejsce kwitu.

609. Żaden dozorca nie będzie mocen pod odpowiedzialnością i karami na samowolnie aresztujących przepisaniem, nikogo przyjmować ani zatrzymywać tylko na mocy bądź rozkazu przyaresztowania, bądź osadzenia w areszcie policyjnym który stósownie do formalności prawem przepisanych wydany został, bądź na mocy wyroku odsyłającego sprawę do Sądu Delegacyjnego lub specjalnego, wyroku poddającego pod oskarżenie, lub wyroku Sądu albo Trybunału skazującego na karę dręczącą lub więzienie, i gdy te w więzę zapisanemi zostaną.

610. Xięga powyżęj wzmiankowana zawierać będzie w sobie równięż, na brzegu aktu oddania aresztanta, datę wypuszczenia więźnia na wolność, iako też zalecenie, wyrok Sądu lub Trybunału na mocy którego toż nastąpiło.

611. Sędzia instrukcyjny obowiązany jest odwiedzać przynajmniey raz w miesiąc siedzących w domu aresztu policyjnego znajdującym się w okręgu iego juryzdykcyi.

Raz przynajmniey w ciągu kazdego z posiedzeń Sądu Delegacyjnego (art: 259), Prezes Sądu tego obowiązany będzie odwiedzić osoby siedzące w domu aresztu Sądowego.

Prefekt obowiązany jest zwiedzić przynajmniey raz w rok, wszystkie domy are-

sztu sądowego i więzienia, i wszystkich więźniów Departamentu.

612. Oprócz rewizyi artykułem poprzedzającym nakazanych, Burmistrz każdego gminu w którym bądź dom aresztu policyjnego, bądź dom aresztu sądowego, bądź też więzienie znajdować się będą, a w gminach gdzie kilku jest Burmistrzów, Prefekt policyi, lub Kommissarz generalny policyi, obowiązani są przynajmniej raz w rok domy te zwiedzać.

613. Burmistrz, Prefekt policyi, lub Kommissarz generalny policyi, staranie mieć będą żeby więźnie dostatkami zdrowego pokarmu mieli: Policya nad domami temi do nich należeć będzie.

Sędzia instrukcyjny i Prezes Sądu Delegacyjnego mocni będą iednakże każdy wydawać rozkazy które będą musiały być uskuteczniłonemi w domach aresztu policyjnego i sądowego, a które oni bądź do instrukcyi, bądź też do wyroku za potrzebne być uznają.

614. Jeżeli który więzień poważy się grozić, dopuści się zniewagi lub gwałtowności, bądź przeciw dozorczy lub swym przełożonym, bądź przeciw innym więźniom, zostanie na rozkaz tego do kogo to należeć będzie, w ściślejsze więzienie sam zamknięty, a nawet w przypadku zapalczywości lub gwałtowności wielkich, w kajdany okuty, oprócz

środków prawnych do którychby użycia przeciw sobie przez postępowanie to dał powod.

D Z I A Ł III.

O środkach zabezpieczenia wolności osobistej od aresztowania nieprawego i innych kroków samowolnych.

615. W skutku artykułów 77, 78, 79, 80, 81 i 82 aktu konstytucyi Państwa pod dniem 22 frimaire roku VIII (*), ktokolwiek wiedzieć będzie iż osoba iaka osadzoną jest w miejscu które nie zostało przeznaczo-

(*) WYCIĄG Z ALLEGOWANEY KONSTYTUCYI.

Artykuł 77. Ażeby akt nakazujący aresztowanie osoby mógł być wykonany, potrzeba toż aby wyrażona w nim była formalnie przyczyna aresztowania, i prawo w skutku którego toż nakazane zostało; 2re aby wydany był przez urzędnika któremu prawo wyraźnie tę moc nadało; 3cie aby był wręczony osobie przyaresztowanej, i kopia onego iey zostawioną.

78. Dozorca więzienia niemoże przyjmować ani przytrzymywać żadney osoby aż po zapisaniu w xięgę aktu nakazującego a-

ne'na dom aresztu policyjnego, sądowego lub więzienie, wiii en iest donieść o tém Sędziemu Pokoju, lub Prokuratorowi Cesarskiemu, lub iego zastępcy, lub Sędziemu instrukcyjnemu, lub też Prokuratorowi generalnemu przy Sądzie Cesarskim.

616. Każdy Sędz a Pokoju, każdy Prokurator lub iego zastępca, każdy Sedzia instrukcyjny, obowiązany iest z urzedu lub na odebrane doniesienie pod odpowiedzialnością jako współnik zbrodni samowolnego osadzenia

---

resztowanie; aktem tym powinien być rozkaz w formie artykułem poprzedzającym uydany, lub zalecenie wzięcia do aresztu sądowego, lub dekret poddający pod oskarżenie, lub też wyrok stanowczy.

79. *Dozorca więzienia obowiązany iest na każde żądanie urzędnika Cywilnego, mającego policyą domu aresztu, okazać osobę w areszcie będącą, i żaden zakaz od tego uwalniać go niemoże.*

80. *Okazanie osoby w areszcie będącýj nie będzie mogło być odmówione iey krewnym i przyjaciółom ukazującym rozkaz urzędnika Cywilnego, który obowiązany zawsze będzie dozwolić tego, chyba gdyby dozorca więzienia okazał zalecenie Sędzięgo nakazujące trzymanie osoby aresztowanej pod sekretem.*

w areszcie, udać się na miejsce natychmiast, i kazać wypuścić na wolność osobę wiezioną, lub jeżeli podawana będzie przyczyna prawna aresztowania, kazać ją odprowadzić natychmiast przed urzędnika właściwego. Ten sporządzi względem tego wszystkiego protokół.

617. Wyda w potrzebie zalecenie według formy artykułem 93 niniejszego Kodeksu przepisany.

W przypadku oporu będzie mógł przybrać pomoc potrzebną; a ktokolwiek oto re-

---

81. *Wszyscy ci którzy nie mając prawem nadanęj mocy aresztowania, wydażą, podpiszą, lub wykonają rozkaz przyaresztowania iakiejkolwiek bądź osoby, wszyscy ci którzy w przypadku nawet prawem dozwolonego aresztu, przyjmą lub zatrzymają osobę aresztowaną w miejscu które prawnie i publicznie na areszt przeznaczone nie było, i wszyscy dozorczy więzień, którzy wykroczyli przeciw przepisom trzech poprzedzających artykułów, staną się winnemi zbrodni samowolnego aresztowania.*

82 *Wszelkie surowości użyte przy aresztowaniu, trzymaniu w więzieniu i exekucjach oprócz tych do których prawo upoważnia, są zbrodniami.*

kwirowany będzie, obowiązany jest pomocy téy udzielić.

618. Dozorca któryby się na zaszłe w téy mierze do niego żądanie, wzbianał ukazieliowi rozkazu urzędnika Cywilnego mającego policyą nad domem aresztu, lub więzienia, okazać osadzonego, lub dany mu zakaz, albo też któryby niechęciał Sędziemu Pokoioi xiąg swoich przełożyć, lub onemu kopii potrzebnych z xiąg swoich wydać, pociągnięty będzie iako sprawca lub spółnik zbrodni samowolnego aresztowania.

D Z I A Ł IV.

O przywróceniu do dawniejszego stanu osądzonych. (De la Rehabilitation des condamnés.)

619. Każdy skazany na karę dręczącą lub hańbiącą, który odbył karę, będzie mógł być do dawniejszego stanu przywróconym.

Nie będą mogli zanieść próśby o przywrócenie do dawnego stanu, skazani do robot przymuszanych na czas, lub na zamknięcie w scisłym więzieniu, (réclusion) aż w pięć lat po odniesieniu kary; a skazani na stanie u pręgierza, dopiero w pięć lat od dnia wykonania wyroku.

620. Nikt niebędzie dopuszczony do żądania przywrócenia siebie do dawniejszego stanu, jeżeli nie mieszka od lat pięciu w tym samym okręgu gminnym, jeżeli nie jest zamieszkały od dwóch lat przeszło w obrębie municypalności téj do której prośba podaną zostanie, i jeżeli nie dołączy do prośby zaświadczeń względem dobrego sprawowania się wydanych mu przez rady municypalne i municypalności w obrębie których miał swoje zamieszkanie lub mieszkanie przez czas przed podaniem prośby jego upłyniony.

Zaświadczenia te dobrego sprawowania się nie będą mogły być mu wydanemi tylko w tenczas gdyby opuszczał swoje zamieszkanie lub mieszkanie.

Zaświadczenia powyżéy przepisane powinny być zatwierdzonemi przez Podprefekta i Prokuratora Cesarskiego lub jego zastępcę, i przez Sędziów Pokoju mieysc w których miał zamieszkanie lub mieszkanie.

621. Prośba o przywrócenie do dawniejszego stanu, zaświadczenia artykułem poprzedzającym przepisane, i expedycya wyroku skazującego na kary, złożone będą w kancelaryi Sądu Cesarskiego w obrębie którego osądzony mieszkanie swoje mieć będzie.

622. Prośba i papiery komunikowane będą Prokuratorowi generalnemu Cesarskie-

mu: ten poda wnioski swoje powodami wsparte na piśmie.

623. Rzeczn wniesiona będzie do Izby kryminalnéy.

624. Sąd i urząd publiczny, będą mogli w każdym stanie sprawy nakazać nowe inkwizycye.

625. Treść próby o przywrócenie do dawniejszego stanu umieszczona będzie w dzienniku sądowym miejsca w którym zasiada Sąd mający dac swoję opinią, i miejsca w którym wyrok skazujący na kary wydany został.

626. Sąd po wysłuchaniu Prokuratora generalnego Cesarskiego, da swoję opinią.

627. Opinia nie będzie mogła być wydana aż dopiero we trzy miesiące naymniey po podaniu próby o przywrócenie do dawniejszego stanu.

628. Jeżeli sąd iest tego zdania, iż próba o przywrócenie do dawniejszego stanu przyiętą bydz niemoże, osadzony będzie mógł próbe tę powtórnie po upłynieniu drugich pięciu lat podac.

629. Jeżeli Sąd mniema, iż próba o przywrócenie do dawniejszego stanu może bydz przyiętą, opinia iego, wraz z dokumentami, artykułem 620 przepisanimi przesłane zostaną przez Prokuratora generalnego Ce-

sarskiego w czasie iak na krótszym Wielkiemu Sędziemu Ministrowi Sprawiedliwości, ten będzie mógł naradzić się z Trybunałem który wydał wyrok skazujący na kary.

630. Uczyniony będzie w téj mierze przez Wielkiego Sędzięgo rapport jego Cesarskiéy Mości w Radzie tajnéy złożonéy według brzmienia artykułu 86go aktu Konstytucyi Państwa pod dniem szesnastym thermidor roku dziesiątego.

631. Jeżeli przywrócenie do dawniejszego stanu, wyrzeczone zostało, wydane będzie zaświadczenie, w którém opinia Sądu umieszczona zostanie.

632. Zaświadczenie względem przywróceniu do dawniejszego stanu, przesłane będzie do sądu który dał opinią; kopia urzędowa onego przesłana będzie do Sądu który wydał wyrok skazujący na kary, i przepisane zostanie na brzegu oryginału wyroku.

633. Przez przywrócenie do dawniejszego stanu osądzony odzyska na przyszłość wszelkie prawa cywilne i polityczne, które przez wyrok skazujący na kary utracił.

634. Osądzony za powtórnie popełniony występki, nie uzyska nigdy przywrócenia siebie do dawniejszego stanu.

D Z I A Ł V.

O przedawnieniu (Prescription.)

635. Kary wskazane wyrokami Są¹ów lub Trybunałów wydanemi w materji karymi-
nalney, upadac będą przez przedawnienie dwu-
dziestu lat upłynionych, rachując od daty
tychże wyroków.

Osądzony nie będzie mógł iednakże mie-
szkać w tym Departamencie, w którymby
mieszkał, bądź ten na którego osobie lub wła-
sności zbrodnia dopełnioną została, bądź ie-
go dziedzice w prostéj linii.

Rząd będzie mógł przeznaczyć osądzone-
mu miejsce jego zamieszkania.

636. Kary wskazane wyrokami Sądu
lub Trybunału wydane w materji poprawczéj,
upadają przez przedawnienie lat pięciu upły-
niętych, rachując od daty wyroku przez Sad
lub Trybunał ostatecznie wydanego; a co się
tycze kar wskazanych wyrokami Trybunałów
Iwszey instancyi, od dnia w którym te nie
będą mogły już bydz w drodze appellacyi za-
skarżanem.

637. Skarga publiczna i skarga cywil-
na z powodu zbrodni pociągającycy za sobą ka-
rę śmierci lub karę dręczącą albo hańbiącą,
upadac będą przez przedawnienie lat dziesię-

ciu, od dnia w którym zbrodnia popełnioną została, jeżeli w przeciągu czasu tego nie nastąpił żaden akt instrukcyi lub prozekucyi.

Jeżeli w przeciągu czasu tego zaszły akty instrukcyi lub prozekucyi na które żaden nienastąpił wyrok, skarga publiczna i skarga cywilna nie będą upadały aż po upływie lat dziesięciu rachując od ostatniego aktu, nawet przeciw osobom któreby niebyły wchodziły do aktu instrukcyi lub prozekucyi.

638. W obu dwóch przypadkach artykułem poprzedzającym objętych, i podług ustanowionych tamże epok, czas przedawnienia zmniejszony będzie do lat trzech, jeżeli idzie o występek pociągający za sobą karę poprawczą.

639. Kary wskazane wyrokami za przewinienia policyjne upadać będą przez przedawnienie lat dwóch; to jest co do kar wskazanych wyrokiem Sądu lub Trybunału ostatecznie wydanym, rachując od dnia wyroku; a co się tycze kar przez Trybunały w Iwszėj instancyi wskazanych, od dnia w którym wyroki nie będą mogły być zaskarżonemi drogą apellacyi.

640. Skarga publiczna i skarga cywilna z powodu przewinienia policyjnego upadać będą przez przedawnienie roku iednego rachując od dnia w którym toż popełnione zosta-

ło,

ło, gdyby nawet nastąpił w téj mierze pro-
tokół, areszt, instrukcyja lub prozekucyja, ie-
żeli w przeciągu czasu tego nie nastąpił wy-
rok skazujący na kary; jeżeli nastąpił wyrok
stanowczy w pierwszék instancyi mogący bydź
drogą apellacyi zaskarżonym, skarga publi-
czna i cywilna upadną przez przedawnienie
roku iednego, od dnia wręczenia apellacyi
jeżeli ta założoną była.

641. W żadnym przypadku skazani zao-
cznie przeciw którym wskazana kara przez
przedawnienie upadła, nie będą mogli bydź
dopuszczonemi do stawienia się dla podniesie-
nia wyroku zaocznego.

642. Wynagrodzenie prywatne naka-
zane wyrokami Sądu lub Trybunałów wydane-
mi w materyi kryminalnéj poprawczék, lub
policynék, które się nieodzownemi stały, u-
traca się przez przedawnienie podług prawi-
deł Kodexu NAPOLEONA przepisanych.

643. Przepisy Działu niniejszego nie
znoszą wcale praw szczególnych tyczących
się przedawnienia skarg do niektórych wystę-
pków i niektórych przewinień służących.

KONIEC KODEXU POSTĘPOWANIA SĄDOWEGO
KRYMINALNEGO.

D N° 361371

KSIĘGARNIA
ANTYKWARIAT

DOM
KSIĄZKI
DOM

D N° 361371